

EX · LIBRIS

HEW · MORRISON

4M 310 x
AN

CATH SPIORADAIL:

AIR A THIONNDADH

GU

GAIDHLIG,

Y DOGHAN MAC EACHAINN.

*Rev. James ...
D. ...*

---

*... na chogadh beatha mhic-an-duine air talamh.
—Job. vii. 1.*

PEIRT:

CLO-BHUAILTE LE MORISONS.

1835.

James Macpherson's Library

LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

INNSE-SGEOIL.

'S ionann an leabhar so agus sgàthan anns a' faicear caithe-beatha naomh air a cur a mach na riochd dealbhach fhein mar tha i anns an t-soisgeul. Tha an leabhar so a' fiachuinn ann a' seòl sònraichte mar is còir dhuinn sinn fhein umhlachadh agus a chlaoidh. Tha e gar cur air rathad dìreach agus cinnteach anns am faod sinn gluasad gu rioghachd fhathanas air ceuman na naomhachd a's àirde. Ma shaoileas daoine saoghalta, a tha bàite ann an ùprait san caonnaig na beatha so, gu bheil an naomhachd a tha leabhar so a' cur mu 'n coinneamh mua's àrd agus duilich air an son, thugadh iad fonear nach e an rathad do fhathanas a dhianamh doirbhach rèidh dhaibh a bha am beachd an ughdaire. B' àill leis suim agus brìgh an t-soisgeil a thional gu beagan bhriathran, agus a sheagh uil' a chur a mach fo cheithir chomhairlean; anns a' faic sinn mar a ghluaiseas sinn air gach ceum do 'n t-slighe do fhathanas; mar a sheachnas sinn foill ar naimhdean spioradail; mar a chlaoidheas sinn ar n-ana-miannan; is mar a bheir sinn a mach subhailcean. An aon fhacal, tha an leabhar so a' soilleireachadh 'sa fiachuinn mar a

chleachdar 'sa chuirear an gnìomh uile chomhairlean an t-soisgeil.

Tha soisgeul ag iarraidh oirnn sinn fhein aicheadh: tha leabhar so a' fiachuinn nan dòighean air an d' thèid so a dhianamb. Tha soisgeul ag iarraidh oirnn dòchas làidir a chur ann an Dia: tha an leabhar so ag innse mar a nìtear so. Tha soisgeul a' cur mu 'r coinneamh feum math a thoirt as na tàlantan a fhuair sinn; tha an leabhar so a' soilleireachadh nan tàlantan sin, 'sa fiachuinn mar a chuirear gu dea-fheum iad. Tha soisgeul a' cur dleasnas na h-urnaigh mar fhiachaibh oirnn: tha an leabhar so am mìneachadh na h-urnaigh, is mar is còir a cleachdadh. Mar sin chìtear anns an leabhar so suim agus brìgh an t-soisgeil gu h-ìomlan mar gu 'm b' ann ann a'sgàthan.

Air an aobhar sin an neach air a bheil a mhiann dìreadh gu mullach na coimhlionachd a's àirde leanadh e na comhairlean a tha air an cur a mach anns an leabhar so.

'S iad na buadhan so, maille ri ioma buaidh àghor eile, a dh' fhaodainn ainmeachadh na 'm biodh e riatanach, a thug air Naomh Frannsi Sales, duine cho mòr naombachd 'sa dh' èirich anns na linnte deireannach so, an leabhar so

ghiùlan na phòca tuilleadh agus fichead bliadhna a' leughadh roinn dheth a h-uile latha. 'Si chairt-iuil an t-ainm bh' aig' air; agus b' i a chomhairle do 'n h-uil' h-aon a thigeadh gu ionnsuidh mu gnothach cudtromach 'sa bith spioradail gu 'n leughadh e a leabhar so. Agus ged tha an leabhar ud eile dha 'u ainm leanmhuinn Chrìosta, ag iarraidh mar tha fear so, an t-anam a shnaim ri Dia, s' ann do 'n leabhar so a thug Naomh Frannsi an urrum. Agus 'se reuson bh' aig air sin gu robh an leabhar so am fiachuinn mar a chuirte an gnìomh na comhlairlean a bha e toirt seachad, rud nach robh a' fear eile dian-amh, ge do bha e làn do sheòlaichean matha. 'Se crannchar an leabhair so, mar ioma leabhar math eile, gu bheileas ga chàradh air mòran ughdairean. A brìgh coltais, 'se DON JAN DE CASTANISA, BENEDIGEACH SPAINEACH, a chuir a chiad pheann air. Ach 'se DON LAURANS SGUBULI EADAILDEACH a chuir an lamh mu dheireadh ris.

Tha e nis air a thionndadh gu Gaidhlig. Agus gu Gaidhlig cuideachd ris na ghabhadh rud-eiginn saothrach, gus a fàgail rèidh soilleir dealbhach, saor o fhaclan Beurla, agus o Ghaidhlig leathan thuathach.

AN
CATH SPIORADAIL.

---

*Cha d'fhèid neach a chrùnadh ach esan a ghlac had-
as ceart.—2 Tim. 11.*

A' CHIAD CHAIBIDEAL.

*Coimhlionachd chriostail air a mìneachadh. Gun
saothair cha toirear a mach i. Na ceithir miadh-
oinean a tha riatanach gu comhlionachd a chos-
nadh.*

MA 's àill leat, o ainm chriostail, ruighinn air
a' cheum a's àirde do choimhlionachd an t-soisgeil,
agus thu fhein a shuaim ri Dia cho teann, is gur
ionann spiorad dhutsa agus dhasan, cha 'n fhuil-
ear dhut, gus an gnothach so, a's uaisle a thèid
a luidh no smaoineachadh, a dhol leat, gu 'n
biodh fios agad an toiseach air brìgh agus feartan
caithe-beathe spioradail.

Saoilidh cuid a dh' fheadhainn, 'siad a' toirt
breth o leth-amach, gur i brìgh na naomhachd,
a bith dianamh breitheanas-aithrich, a' caitheamh
lèinte-gaoisid, gan claidh fhein, a' cur ri caithris
ri traisg, is ri ciosnachadh am pearsa fhein.

Tha mòran an dùil, agus gu h-àraid na boirion-
naich, gu bheil iad buileach diadhaidh, ma ni
iad urnaighean fada beoil, ma dh' èisdeas iad

mòran aifriunnan, ma fhreasdaileas iad do 'n òig naomh air fad, ma chaitheas iad grathunn math ùine anns an eaglais, is ma thèid iad an caramh cuirp an Tighearna gu tric.

Feadhain eile, gun seachnadh air cuid dhiusan a liubhar iad fhein do Dhia ann an taighean-cràbhaidh, a' dianamh dheth gur i brìgh na coimhlionachd chriostail, freasdal air a' chosh-eirm, dèidh air uaigneachd, cumail gu matha riaghailtean an taighe. Mar sin, tha cuid a saoil-sinn na naomhachd ann an aon rud, cuid ann an rud eile. Ach is cinnteach an gnothach gu bheil iad uil' air am mealladh. Oir, mar nach 'eil ann gnìomhan na leth-amach ach miadhoinnean gu ruighinn air fìor naomhachd is fìor choimhlionachd, air-neo toradh na fìor dhiadhachd, cha 'n fhaodar a cleachtuinn gu bheil fìor choimhlionachd no fìor dhiadhachd ri fhaotuinn na h-aon do na cleachduinnean sin. Gu deimhinn is miadhoinnean cumhachdach iad gu ruighinn air fìor choimhlionachd agus air fìor naomhachd: agus nuair a thèid an cleachdadh ann a' seòl ceart, tha brìgh mhòr unnta gus ar nàdar a rian, a tha daunnan gràineach air a' mhath, is tìtheach air an òig, gu buaidh a thoirt air ar namhaid spioradail, agus a ribeichean a sheachnadh, gus an cuideachadh sin fhaotuinn o Athair na tròcaire, a tha-riatanach do na daoine matha, gu h-àraid an fheadhainn a tha tòiseachadh.

Ann an daoine matha is toradh prìseil na gnìomhan so a tha tighinn o árd shubhailcean. Oir is abhuist a leithid sin do fheadhainn an column fhein a chlaoidh, mar pheanas airson nam peacannan anns na thuit iad, no mar blàrrachd umhlachd agus strìochdaidh dha cruthachair:— iarraidh iad gu diomhaireachd is gu tosdachd mar dhìon o bhruailleann saoghalta, is mar dhìdean an

an aghaidh a' pheacaidh a's lagha, agus gus gu 'm bi an combra mhàin ri Dia agus ri ainglibh. An ùine tha iad a' buileachadh ann an gnìomhan cràbhaidh agus ann a' seirbheis Dè: tha iad ri urnaigh, agus a' smaoinachadh air beatha is bàs an Slànair, cha 'n ann mar chulaidh ioghnaidh, no gu toileachadh dhaibh fhein, ach gus am barrachd eòlais fhaighinn air mòr mhathas Dè, agus air miad am mì-thàingealachd fhein: gus gu ^guille glòir a thoirt do Dhia, agus am barrachd fuath dhaibh fhein: gus gu 'n glac iad na sàcram-aidean mar leasachadh air glòir Dè, is mar chulaidh fhasdaidh orra fhein ris nas mua, is mar bharrachd dìon o chumbachdan ^{shàtain}.

Ach cha 'n ionann cor dhaibhse a shuidhich an naomhachd ann an oibrichean na leth-amach, rud a tha tionndadh gu tric gu 'n aimhleas siorruidh, is gus nas mua dholaidh dhaibh na peacannan follaiseach; cha 'n e gu bheil na gnìomhan sin olc unnta fhein, ach 'se an cron brìgh na naomhachd a chur unnta. Oir tha iad cho fad an geall orra, is nach 'eil faire 'sa bith aca air gluasadan diomhair an cridhe fhein, ach a toirt làn chead dha, is ga fhàgail faoin fosgailte ga smaointean truailidh fhein, agus do cheilg an deomhain.— An sin nuair a chi am buaireadair an seachran, cha 'n fhoghainn leis an sparradh air adhart nan ionnall nas fhaide, ach lionaidh e an inntinn le smaointean uaibhreach: bheir e orra a chreidsinn gu bheil iad a nis a' blasad air sòlas fhlatban^s, air toil-inntinn nan aigeal, agus a' faicinn Dè aghaidh ri aghaidh. Cha 'n 'eil eisio-mail^s a' mbealltair air dol nas fhaide, agus ann 'an urnaigh an chridhe smaointean àrda neo-nach àilleasach a chur nan ceann, los gu 'n

diochuimhnich iad an saoghal, is gach ni air uachdar, agus gu 'n saoil iad gu 'n deach iad suas gu neomh, is gu 'n d' ràinig iad an treas flathanas.

Ach am beachd a's laga ghabhar air an giùlan chitear am mearachd; agus an uidhe mhòr tha eadar iadsan agus a' choimhlionachd air a bheil sinn a nis an tòir. Oir anns a h-uile ni is math leo a bhith fos cionn feadhach eile; cha 'n 'eil eòlas aca air rian 'sa bith, ach an combairle fhein, no riaghailt eile, ach an beachd fhein, no iùl ach an toil fhein: ach ge dall iad gan taobh fhein, is gle gheur-shuileach iad ann an gnothaichean feadhach eile, deas daonnan gu 'n giomhan fhaicinn. Ach air laimh eile faigh ach an cron a's lagha do'n naomhachd a tha iad a' saoil sinn aca fein, agus mu bheil iad anabar-rach beadarrach, iarr orra rionn air bith do'n chràbhadh a tha iad a' cleachdadh a leigeil dhiu, agus cha bhith cuibheas air am furban is air an antlachd.

Ma leigeas Dia fein, gus an sùilean fhosgladh, agus slighe na fìor choimhlionachd fbiachuinn dhaibh, croisean, easlaintean, no geurleamhuinn na rathad (nichean a tha am fiachuinn aigne a sheirbheisich, agus nach tachair a chaidh ach le aonta agus le thoil) bristidh an àrdan a mach air ball, a toirt teisteanas mar sin air truailleachd an cridhe. Anns gach ni a thig nan rathad anns 'sa bhcatlana, biodh e math no olc, cha 'n aithne dhaibh lùbadh do thoil Dè; cha mhua tha eòlas aca air strìochdadh ga chumbachd mhòir; no gèilleadh ga treitheanas, a tha cho ceart 'sa tha e dìomhair is do-rannsaichte; no iad fhein umh-lachadh an làthair gach duine, coltach ri Iosa Criosta chaidh a cheusadh; no gaol a thoirt ga 'n naimhdean, mar ionnramaidean an lamhan iochd-
ar Dè gus an claidh, agus an cur air adhart gu

tuille naomhachd anns a' beatha so, 'san toirt gu fha thanas an dèigh so. 'S ann an so tha am mòr chun nart a bhith càilte. Oir, ag amharc orra fhein is air an dianadas, neo lochach ann an seol, ataidh iad suas le pròis, saolidh iad gu bheil iad gle theann air Dia, dèigh sin is ro-dheas iad gus an t atharrach a dhèteadh. Seadh, air uairibh tha an àrdan gan dalladh cho mòr, is nach dian nas lagha na miarailte do ghràsan Dè an tionndadh gu staid cheirt.

O so tha e tachairt, gur fhasa na rag-pheac-aich a tharruing gu dea-staid, na iadse a cheil orra fhein an cridhe fo chleòc no naomhachd. O so tha e rèidh dhut ri thuigsinn, uach 'eil diadhachd ri fhaotuin na h-aon 'sa bith do na a gnìomhan a dh' ainmich mi. Ach 's ann an so gheobhar a' brìgh, ann an eòlas air mòralachd Dè agus a mhathais, maille ri lèirsinn air ar laigse fhein, agus air ar claonadh gu olc; ann an toirt gaoil do Dia agus fuath dhuinn fhein; ann ar lùbadh fhein sìos, cha'n aun a mhàin an làthair Dè, ach as a lethse ann an làthair gach duine; ann 'a' cur cùl gu buileach ri'r toil fhein, 'sa dianamh toil Dè; agus gus an gnothach a chrùnadh, ann an dianamh a h-uile nì mar leasachadh air glòir ar cruthadair, gun iarraidh air nì ach a thoileachadh, gun aobhar 'sa bith eil', ach gu 'm bu chòir do 'n h-uile creutair a mealtumn agus a sheirbheiseachadh.

So agad lagh a' ghràidh a sgrìobh a' Spiorad Naomh air cridheachan nan daoine taghte. Sin mar tha an t-aicheadh ud oirnn fhein, a tha ar Slànair ag earal oirnn cho teann anns an t-soisgeul ri chleachdadh; so an nì a tha fàgail a chuing cho mìn agus eallach cho aotrom. Ann an aon fhocal, 's ann an so a tha blagh na h-umhlachd sin, a tha ar maighistir naomh ag earal

oirnn le bhriathran maraon is le dhianadas. Air an aobhar sin, o 'n a tha thu strì ris a' choimhlionachd a's àirde thoirt a mach, feuma' tu cogadh ad aghaidh fhein gun lasachadh, agus a h-uile h-ionnsuidh a thoirt air gach droch cleachdadh a tha fuighte riut a chlaoidh. Ime sin cha 'n fhuilear dhut dianamh deas airson na combra'g le bhith làn misnich is cruadail; oir neach cha d' thèid a chrùnadh, ach esan a ghleacas gu cruadalach.

Ach cuimhnich, mar nach 'eil cogadh ann a's cruaidhe spàirn na 'so, (oir 's ionann a' neart air gach taobh, an fheoil agus an spiorad) 's amhuil sin nach 'eil buaidh ann a's taitniche do Dhia agus a's urramaiche do 'n neach a bheir a mach i: oir neach sa bith a tha cho misneachail is gu faigh e lamh-an-uachdar air ana-miannan fhein, is gu 'n d' thoir e buaidh air a leannanan peacaidh anns na gluasadan a's lagha, tha e a' dianamh guiomh a's fiachaile an làthair Dé, na gun sin, ge do reubadh e fheoil fhein le sgiùrsadh, no ge do dhianadh e tuille traisg na riun na h-aithriche naonh o shean san fhàsach, no ge do thionndadh e mòran pheacach.

Tha e cinnteach, ma sheallas sinn air gnothaichean unnta fhein, gur mòr is taitniche leis an Ard-rìgh anam a thionndadh o' staid a' pheacaidh, na ged chlaoidhte leannan peacaidh; ach an dèigh sin' uile, bu chòir do 'n h-uil' h-aon teannadh ris a' ghnathach sin a thatar a' cur mu choinneamh 'sa cheart àm. A nis an gnothach a tha Dia a' cur mu' r coinneamh ro'n h-uile ni, 'se tòiseachadh ga rìreamh air strìan a chur ri' r n-ana-miannan, agus se sin dleasnas a's áraidh dhuinn a dhianamh, na seirbheis bu mua agus sinn fo chuibhrichean ar peacannan.

A' tuigsinn mar so nàdar na coimhlionachd

chriostail, agus a' faicinn gur h-ann le cogadh làidir ad aghaidh fein bheir thu mach i, tòisich leis na ceithir nichean so ghabhail fos laimh, mar airm nach gabh seachnadh gu buaidh a chosnadh anns 'sa chath. 'Siad na h-airm sin, neo-earbsa asad fhein, earbsa a Dia, dea-fheum a thoirt a buadhan do chuirp, agus dleasnas na h-urnaigh a chleachdadh. Na nichean so, le gràsan Dé, cuiridh siun a mach gu soilleir is gu h-athghoirid anns na caibideil so a leanas.

II. CAIB.

Air neo-earbsa as sinn fhein.

Tha neo-earbsa as sinn fhein cho ro-riatanach anns 'sa chath spioradail, is nach ruig sinn a leas dùil a bith againn gu faigh sinn lamb-an-uachdar air na giomhan a's lagha as aonais na subhailce so, agus is lagha na sin a choisneas sinn làn bhuidh. Bu chòir do 'n fhèrinn so a bhith sgrìobhte air ar cridheachan: oir ged nach 'eil unnaidh ach neoni as sinn fhein, cha 'n 'eil sinn ach mua 's deas gu uail a chur as ar càileachdan, a' smaoineachadh gun reuson gur rud-eiginn sinn fhein. 'S ann o choirbte ar nàdair a tha 'n giomh so tighinn. Ach mar is doimhne dhrùigh e oirnn, 's ann is dorra fhaighinn a mach. Ach tha Dia, air nach 'eil ni falach, a' coinhead air le sgreatachd. A thaobh is gur i thoil, gu'n d'thuigemid againn fhein, nach 'eil subhailc againn no gràsan nach ann uaithe fhein a tha iad a'struthadh, agus nach urruinn duinn aon smaoineachadh ceart a bhith againn as aonais.

Ach ged is gibht a fathanas neo-earbsa as sinn fhein is as ar neart fhein, a tha Dia a' toirt seachad do 'n fheadhainn a's toil leis, air uairibh

le gluasadan a ghràs, air uairibh le tròm ansh-ocair, no le buairidhean do-channsaichte ach gann, no le dòighean eile do-lèirsinneach dhuinne. An dèigh sin 's àill leis gu'n rachamaid gu 'r dùbhlain ga toirt a mach, rud a ni sinn ma chleachdas sinn le gràsan Dè na ceithir mhiadhoin nan tha mi dol a dh' ainmeachadh.

A chiad mhiadhoin gu'n gabhamaid sàr bheachd air ar laigse fhein, gu 'n tuigemid gur neoni sinn, agus nach urruinn sinn a thaobh ar neoneachd a' math a' s lagha dhianamh, no an ceum a' s lagha thoirt gu fathanas gun a chomhnadh.

An ath miadhoin gu 'n iarramaid air Dea le mòran umhlachd agus dùrachd gu 'n d' thugadh e dhuinn an t-subhaile fheumail so : oir 's ann uaithe a dh' fheumas i tighinn.

Tòisichmid mata le gabhail ris nach 'eil i againn agus nach 'eil e na'r comas a toirt a mach am feasdale'r neart fhein. Agus an sin tilgemid sinn fhein aig casaibh an Tighearna, is gu'dhemid air gu tric gu 'n d' thugadh e dhuinn ar n-iarratas, agus biodh dòchas làidir againn gu faigh sinn e : ma ses gu feith sinn gu faighidneach ri toradh ar urnaigh, a leanail oirre cho fad agus is math leis an Ti a' s àirde.

An treas miadhoin 'se gu 'n ionnsaichmid uidh air n-uidh a bhith neo-earbsach as sinn fhein, a' gabhail eagail a ceilg ar n-inntinn fhein, ar tog-radh làidir gus am peacadh, lionarachd na naimhdean gabhaidh a tha mu chuairt duinn, a tha dol fada fairis oirnn an innleachd an eòlas 'sa neart, is tha comasach air iad fein a thionndadh an riochd aingle soluis, agus a tha daonnan a' caith-eamh foill oirnn nar slighe do fhathanas.

'Se an ceathramh miadhoin, nuair a thuiteas sinn ann coire air bith, gu 'n smaoinich sinn oirnn fhein, fiach a' faic sinn cho lag 'sa tha

sinn: oir cha 'n 'eil Dia a' leigeil dhuinn tuiteam uair air bith, ach gus am barrachd soilleireachadh a thoirt duinn oirnn fhein, fiach an dianamaid diù dhinn fhein mar chreutairean suarach, agus gu'n iarramaid o'r cridhe gu n d'thugadh feadhainn eile tàir dhuinn, gun so cha ruig sinn a leas dùil a bhith againn gun coisinn sinn neo-earbsa as sinn fhein; oir 'sann air an umblachd 'sair barail bheag oirnn fhein a tha stèidh na subhailce sè.

Gu cinnteach, ma tha neach air bith an geall air tighinn teann air an fhìrinn shiornruidh, agus air fuaran an t-soluis, cha'n fhuilear dha a bhith lan eòlach air fhein; agus gun cheum nan uaibhreach a leanail, nach 'eil a' faighinn fiosrachadh air bith ach na bheir am peacannan dhaibh, is nach tòisich air fosgladh an sùilean gus an tuit iad ann am peacadh gràineil air chor-eiginn gun fhaireachduinn dhaibh. Rud a tha tachairt le òrdugh Dè, gus gu faic iad an laigse fhein, agus gu'n ionnsaich iad air an cosg gun earbsa a chur as an neart fhein. Ach cha tric le Dia leigheas cho goirt fhiachuinn dha 'n dànadas, ach nuair a dh' fhairticheas miadhoinean a's caoine air.

An aon fhacal tha e leigeil le feadhainn tuiteam ann am peacannan beaga no mòra air rèir an àrdain. Agus na 'm biodh duine air bith ri fhaotuinn cho saor o n pheacadh so, 'sa bha an òigh bheannaichte Moire, faoda' mi chantuinn le fìrinn nach tuiteadh e idir. Air an a aobhar sin nuair a thuiteas tu ann an cèire, gabh san uair beachd air do laigse fhein, a'guidh air an Tighearna, gu'n d'thugadh e dhut soilleireachadh, fiach am faic thu thu fhein mar tha thu na làthairse, air chor is nach cuir thu earbsa as do neart fhein tuille; air chaochla' dòigh tuitidh tu anns na peacannan ciadna rithist, agus theagamh

ann am peacannain a's mua, a dhùteas t' annam gu bàs siorruidh.

III. CAIB.

Air earbsa ann an Dia.

GED tha neo-earbsa as sinn fhein tur riatanach anns a' chath spioradail mar a chaidh fhiachuinn, an dèigh sin mar 'eil taic 'sa bith eil' againn cuirear air theicheadh sinn gu luath, is ceannsaichear sinn leis an namhaid, spuillear is creachar sinn. Air an aobhar sin tha dòchas làidir ri chur ann an Dia, ughdair a h-uile mathais, agus an aon Ti a bheir buaidh dhuinn. Oir mar is gnotbach cinnteach gur neoni sinn fhein, is fheudar gu'n tuit sinn ann a' sgiorraichibh gu tric agus gu gàbhaidh, agus innsidh reuson fhein dhuinn nach 'eil earbsa ri chur as ar neart fhein. Ach ma tha ar laigse fhein mu choinneamh ar sùl, coisnidh sinn le comhmadh Dè buadhan comharraichte air an namhaid; a thaobh is nach 'eil nì a 's fhaide thèid gu comhmadh fhatharais fhaotuinu, na dòchas làidir ann an Dia. Ceithir miadhoinean tha againn gus an an t-subhaile àluinn so chosnadh.

A' chiad mhiadhoin 'se gu 'n iarr sinn i le mòran umblachd. An ath mhiadhoin, 'se gu smaoinich sinn gu tric air mòr chumhachd agus mòr ghliocas na Tì a 's àirde, ga bheil mathas gun aireamh, is gaoldo 'n fheadhainn a ni sheirbheis, gu fhreasdal orra anns gach àm, is anns gach nì a tha fènmair dhaibh gu leas an anma, is gu làn bhuidh a thoirt orra fhein.

An rud a tha e sireadh orra, 'se ruith ga ionnsuidh le dòchas làidir. Agus ciod is iomchuidh na sin? An urruinn am buachaille caomh sin, a thug corr is trì bliadhn' eug thar fhichead

s dèigh na caora sheachranaich feadh raithe
 foirbhe driseach, gun lasachadh, is le saothair
 chosg dha am boinne mu dheireadh dbeth fhuil?
 Am b' urruinn, tha mi ag radh, am buachaille
 nath so, 'se faicinn na caorrach so a chailleadh,
 ' tilleadh a rithist ga ionnsuidh, ann am beachd
 bhith fo iùl gu bràch tuille, agus a' cur roimpe
 e aigne dìreach, ge lag, a leantail, gun sealltuinn
 irre le bàigh, èisdeachd ri guth, 'sa giùlan gu
 breud air a ghuailibh. Gu cinnteach is mòr
 n toileachadh leis gu 'm biodh i rithist an cunn-
 as a chaorach, is gairmidh e na h-aingle mar-
 is gu èibhneas airson sin.

Ma dh' iarr e cho dìchiallach am bonn airgid
 chaidh a chall (mar shàmbla air a' pheacach,
 ir rèir an t-soisgeil) ma thionndaidh e gach ni
 u fhaotuin, ann urruinn e iadsa dhiùlt a tha
 uith a dh' ionnsuidh am buachaille, agus a' til-
 eadh gus an treud. Am faod leannan ar n-an-
 na, a tha geall air seilbh a gabhail 'nar chride,
 s fada an geall air e fhein a thoirt duinn, agus a
 dhathas a bhùileachadh oirn; am faod, tha mi
 adh, 'se faighinn an doruis fosgailte, 'sa cluinn-
 inn ar glaoth a' sireadh sòlas a chuideachda,
 gun chluais a thoirt gar n-achanaich.

An treas miadhoin gu ruighinn air an dòchas
 hallain so, 'se smaoineachadh gu tric air an
 griobhtur n aomh; tha briathran na fìrine so
 ar dianamh cinnteach ann am mìl' àite, nach d'
 hèid neach air bith a chuireas a dhòchas ann an
 Dia a nàrachadh.

An ceathramh miadhoin gu ruighinn air neo-
 arbsa as sinn fhein is earbsa a Dia 'se so, nuair
 bhios gnothach math 'sa bith againn ri dhian-
 amh, no leannan peacaidh ri smachdachadh, gu 'n
 gabh sinn beachd, mu teann sinn ri gnìomh, air
 ar laigse fhein air an dàrna taobh, agus air an

taobh eile, gu 'n seall sinn air cumhachd gliocas agus mathas mòr Dè, is mar sin eadar eagal as sinn fhein agus dòchas a Dia stiùramaid ar cùrsa ro na càsan a's teinne agus is cruadalaiche. Leis na h-airm sin mar-ri h-urnaigh, mar thèid innse an dèigh so, neartaichear sinn gus na gnothaichean a's mua a chur an gnìomh, agus na buadhan a's ainmeile chosnadh.

Ach mur lean sinn an dòigh so, air a threasad ge saoil sinn ar n-earbsa a Dia, bios sinn mar is trice air ar mealladh, a thaobh is gu bheil mac-an-duine cho ladarua dhe fhein, is gu'n goid gun fhios da roinn dhe dhànadas as fhein an miasg an dòchais a tha e saoil sinn a bhith aig' a Dia, is na neo-earbsa a tha e sàmhlachadh a bhith aig' as fhein. Leis a sin gus gach dànadas a dhruid-eadh a mach gu h-iomlan, is gus a h-uile gnothach a naomhachadh leis an dà shubhaile so, a tha an agbaidh a ghiomhsa, feumar an toiseach sealltuinn air ar laigse fhein, agus an sin, air cumhachd Dè, is mar sin tha an dà smaoinèachadh so ri dol ro 'r n-uile dhianadas.

IV. CAIB.

Mar a gheolh sinn a mach co dhiu tha, no nach 'eil ar neo-earbsa as sinn fein is ar n-earbsa a Dia fìrinneach.

SAOILIDH an duine dàna gu bheil e neo-earbsach as fhein is arbsach a Dia, ach cha 'n 'eil ni a's fhèarr a dh' fhiachas a mearachd, na nuair a dh' èireas dha tuiteam ann an coire air bith; oir ma thèid e gu mìghean no antlachd, ma bbeir e cèill subhailcean a chosnadh, is comharradh soilleir sin gur ann as fhein a bha earbsa, is nach ann a Dia, is mar a's mua tha antlachd 'sa mhi-earbsa, 's ann is mua tha an comhdach air a chionta.

Nuair a thuiteas esan a tha tur neo-earbsach as fein is earbsach a Dia ann an coire, cha 'n 'eil oghnadh 'sa bith air arson sud a thachairt dha, s cha mhua thèid e gu mulad is bruillean air a bhon: mar is còir dha tha e a' cur na coire air a laigse fhein, is air laghad a dhòchais ann Dia. Mar sin tha e 'g ionnsachadh nas lagha dh' earbsa a chur as fhein, agus a dhòchas uile a eigeil air comhnadh na Tì a's àirde. Tha gràin aige fos cionn gach ni air a' pheacadh anns na thuit e; tha an giomh no leannan peacaidh a chug as an rathad e a' cur oillt air; tha fìor aithreachas air airson a mhaslaidh a fhuair Dia: ach tha 'mbròn so daonnan sìtheil, ann 'a rathad is nach tilg e as iùl e, is nach bac e dha a naimhdean a leanail gu lèirsgrios.

Tha mi fada an geall gu 'n rachadh na combhair-ean so a leanail le ioma h-aon, a tha gabhail orra bein a bhith sàr-dhiadhaidh, ach a dh' aindoin sin nach luaithe thuiteas ann an coire air bith, na dh' èireas iad ann am buaireadh cho mòr, is s gu 'n ruith iad gun dàil gu 'n athair iuil, gun gnothach 'sa bith eile, ach gu teas an àrdain a dhùchadh: ge do 'se am beachd a thigeadh thaibh a bhith aca anns chùis so, an anam a ghlanadh o smal a' pheacaidh le sàcramaid an aithreachais, agus iad fhein a neartachadh le corp an Tigheana mu'n tuit iad tuilleadh.

V. CAIB.

*Tha 'n 'eil laigse inntinn, mar tha mòran an dùil,
na subhailc.*

's tric a tha am mearachd so cuideachd an cois ràbhaidh, 'se sin a bith toirt ainm subhailce do 'n agal is do 'n imcheist sin a tha lòrg a' pheacaidh. Dir ged tha rud-eigin do dh' aithreachas an cois

a champair so, 'sann o phròis is o dhànadas dall as ar neart fhein a tha e tighinn. 'Sa tighinn mar so, ma dh'èireas do'n fhear a bha sealltuinn air fhein fada air adhart ann a' subhailcean, is a tha dianamh tuille 'sa chòir do neopris do bhuaireadh, gu 'n tuig e air a chosg, gu bheil e lag mar fheadhainn eile, cuiridh e mòran ioghnaidh air gu na thuit e, agus a' faicinn gu na mheall a bharrail e, tuitidh a chride gu mulad is gu eu-dòchas.

Cha tachair so gu bràch do 'n anam iriosal, nach 'eil ag earbsa 'as fhein, ach a' cur uile dhòchas a Dia na aonar. Ma thuiteas e an cionta, cha 'n aobhar iongatais sin dha no dorrain, a thaobh is gu beil e faicinn o sholus na fìrinn a tha dianamh iuil dha, gur e an neo-chunbhalachd fhein, agus laigse a nàdair a thug as an rathad e.

VI. CAIB.

Tuille chomhairlean ro-fheumail gu ruighinn air neo-earbsa as sinn fhein is earbsa a Dia.

O 'N is ann o neo-earbsa as sinn fhein is earbsa a Dia a tha ar n-uile neart a' tighinn gu buaidh a thoirt air an namhaid, tha mi faicinn mar fhiachaibh orm tuille seòlaidh a thoirt seachad, mar rud a tha ro-riatanach gus na subhailcean sin a chosnadh.

'Sa chiad dol-amach, biodh gach duine làn fhiosrach, nach urruinn e, leis a h-uile buaidh mhath a fhaodadh a bhith aig' o nàdar, no cionnsachadh, no o ghràsan, no o làn eòlas air an sgrìobhtur, no o bhith fad linntean do dh'ùine ri seirbheis Dè, toil Dè dhianamh, agus a dhleasnas a choimhionadh, gun chomhnadh na Tì a' àirde, gach uair a bhios gnìomh math aige ri chum an cèill, no buaireadh ri cheannsachadh, no cunnar

ri sheachnadh, no crois ri ghiùlan a leigeas am freasdal nar rathad. Air an aobhar sin biodh an fhirinn so mu choinneamh a shùl a h-uile latha air agus mionaid, air chor is gu'm bi cuimhn' aig' oirre, gus nach bi dhànadas aig' a so suas earbsa chur as fhein.

Ach gu ruighinn air làn earbsa a Dia, cha 'n fhuilear dhuinn creidsinn gu daingean, gu bheil esan comasach air ar naimhdean a cheannsachadh a dh'aon alt air am bi iad; biodh iad lionar, no tearc, làidir, no lag, eòlach no aineolach air cogadh. Leis a sin, ged bhiodh anam bàite ann am peacannan, ged bhitheadh e buailte do 'n h-uile giomh air a smaoinich thu, ged bhiodh a thaohair gun fheum a seachnadh an uilc 'sa lianamh a' mhath, ged fhairgheadh e a mhianu air an olc a' fàs nas treasa a h-uile là, an àite dol air adhart ann a' suibhailcean; dèigh sin uile cha bu chòir dha fàillinneacha' na dhòchas ann an Dia, no dol gu droch mhisnich, no a gnoth-liche spioradail a leigeil dheth; an àite sin, sann bu chòir dha togail air as ùr, agus fàs nas ruadalaiche na bha e riamh an aghaidh an t-amhud.

Oir anns an nàdar gleachd so, tha esan an omhnuidh buadhach a leanas gu misneachail ri firm, is nach càill a dhòchas ann an Dia, an fì nach diùlt gu bràch a chobhair do'n fheadh-inn a ghleachdas air a thaobb, ged do leigeadh an lot air uairibh. Lean mata daonnan do huille, is gur e sin a choisneas dhut buaidh. Tùd eile, am fear a thèid gu dhubhlan ann an cogadh Dè, agus a chuireas a bhun as, tha leigh- as deas agus cinnteach aige gu chreuchdan.

Gu bheil ar buadhan ri'n rian. Gu bheil an tuigse ri saoradh an toiseach o aineolas is o sheachran.

MUR 'eil airm 'sa bith eile againn anns 'sa chath spioradail, ach neo-earbsa as sinn fhein, agus earbsa a Dia, thèid ar mealladh; an àite buaidh a chosnadh air ar n-ana-miannan, 's ann a thuiteas sinn gu tric ann a' sgiorraichaibh gàbhaidh gun fhios duinn. Ime sin, cha 'n fhuilear dhuinn dea-fheum a thoirt a buadhan ar n-anma agus ar colainne; an treas miadhoin a chaidh ainmeachadh gu coimhleanachd a chosnadh.—Teannamaid an toiseach ri rian a chuir air an tuigse is air an toil. Cha 'n fhuilear do 'n tuigse a bhith air a saoradh o dhà ghiomh mhòr a tha bichiontas a' streapa' rithe. A h-aon diu sin 'se aineolas, a tha dol eadar i agus an fhèiriun, rud bu chòr dhi a bhith sireadh. Le mòran saothair feumar ceo an aineolais so a sgapadh, a tha dùinte mu chuairt dì; los gu faic i gu soilleir mar is còir dhi h-ana-miannan a spionadh as am bun, agus na subhailcean a tha freagrach a shuidheachadh 'nan àite. Na miadhoin gu sin a dhianamh 'siad so.

A' chiad mhiadhoin, agus a' miadhoin a's mua blagh, 'si an urnaigh, a dh' iarras solus an Spioraid Naoimh, an Tì nach duilt gu bràch achanaich na feadhnach a tha 'g iarraidh Dè le dùrachd, is a tha an geall air a lagh a chumail, agus a sthriochdas iad fein daonnan do thoil na feadhnach sin a tha fos an ciunn.

An ath miadhoin, 'se bhith a' rannsachadh daonnan gu tùrail agus gu beachdail a h-uile nì, gus am math a thearbhadh o 'n olc, agus breth a thoirt, cha 'n ann o leth-amach, no o theisteanas ar ceudan corporra, no o bharrail an t-saoghail

nheallta, ach o bheachd an Spioraid Naiomh air a' chùis. Mar sin chi sin gu soilleir, gur fìor 'haoinéis is faileis na nichean a tha muintir an t-saoghail so a' sireadh cho teth is cho dian : gur cruadair mòrchuis is toil-inntinn, nach luaithe a thèid seachad no thig briste-cridhe agus mì-ghèan nan àite : gu bheil tàir na h-aobhar uaille agus fulangas na cùis aighir ; nach 'eil ni ann as cliuitiche, no thig cho teann air nàdar Dè, na mathanas a thoirt do 'n fheadhainn a bheir àir dhuinn, agus math a dhianamh an aghaidh an uile : gur e sealltuinn sìos air an t-saoghal is arramaiche na bhith na mhaighistir air ; gur e triochdadh do 'n chreutair a's suaraiche airson Dè a's, uaisle na bhith fos cionn rìghrean is obrionnsachan : gur fhearr eòlas iriosal oirnn 'heim, na faghlum a's àirde : an aon fhacal, gur e am fear a chuireas casg air ana-miannan anns na gluasadan a's lagha is toillteannaiche air cliù, na esan a bheir a mach na bailtean a's treasa, a cheannsaicheas armailtean, no ni miarailtean, sa thogas na mairbh gu beatha,

CAIB. VIII.

Na nichean tha dol eadarunn is breth cheart a thoirt.

Miadhoinean gu sin a leigheas.

NA nichean a tha dol eadarunn is breth cheart a thoirt air na rudan a dh' ainmich mi is cùisean ìle, 'se leum neo-chunbhalach sin leis an tric leinn pèis no fuath a thoirt do rudan cho luath 'sa bhig iad mu 'r coinneamh ; agus nuair thèid reuon aon uair a dhalladh le ceò ar n-ana-miannan, bitear gach ni fo dhreach brèige nach buin dha. Air an aobhar sin neach 'sa bith a tha 'n geall un dol air seachran ann an ceò cho gàbhaidh

agus cho cunnartach, 'se chuid a chride chumail saor o gach seòrsa do dh' ana-miannan.

Nuair a thig ni air bith fo 'r sùilean, 'se gnothach na tuigse a rannsachadh gu socrach, mun leigear leis an toil a ghlacail no dhiùlt, biodh e taitneach, no mì-thaitneach. Oir fhad 'sa bhios an toil saor o bhruaillean nan ana-miannan, cha bhi e duilich dhi an fhìrinn a dhealachadh o 'n bhrèig, an tolc aithneacha' fo chleòc a' mhath, sa math fo sgèimh an uile. Air an laimh 'eile, cha luaithe a bheir an toil spèis no fuath do rud, na chailleas an tuigse a lèirsinn gu breth cheart a thoirt: a thaobh is gu bheil na faileis bhrèige a tha 'g èiridh o 'n toil gam mealladh, sa toirt orra aontachadh do dh' ionnhaighean meallta; is tha an aonta so a sparradh na toil gus am barrachd aimhleis, a toirt gaol na gràin seachad gun chuibheas, is gun sealtuinn air reuson.

Anns a' bhoile fhuathasach so tha an tuigse a sior dhol air seachran nas fhaide is na fhaide, agus a sior-mhiadachadh do 'n toil coltasan matha no olca.

Is mar so cho tric 'sa dh' èireas dhuinn bristeadh air an riaghailt a thugadh seachad, 'sa tha buileach feumail anns a' chùis so, caillear an dà bhuaidh a 's àillidh tha san anam an ceò seachrain doille agus dorchadais. Is buidh dhaibhsan a bheir ionnsuidh, gun eisiomail re creutair, air fìor nàdar gnothaichean a thuigsinn. mun leig iad leo drùghadh air an cridheachan 'sa bheir breth orra o sholus reusoin, agus gu h-àraid o 'n t-solus a tha Spiorad Naomh a toirt dhuinn, uaithe fhein, no o 'n fheadhainn sin a thug e dhuinn mar chinn-iùill.

Ach thoir an aire gu bheil a' chomhairle so an bichiontas ri leanail le tuille cùrain anns na gnothaichean sin a tha ceart na nàdar fhein, na

unnta sin nach 'eil air an doigh sin; a thaobh a' chunnairt mhòir gu 'm bi sinn air ar mealladh, agus a thaobh an teas agus an tuilg leis an d' chhèid an dianamh. Ime sin na rachadh ni air bith a dhianamh le leum no braise; a chionn is gu 'n lian aon fhàillinn a thaobh tìme no àit' an gnothach a milleadh air fad; agus gu 'm faod cuideachd giomhan mòra a bhith anns an dòigh agus anns an rian a gabhair gu rud a dhianamh. Agus is lionor iad a chàill iad fhein, a' cur air adhart na gnothaichean bu naomha.

IX. CAIB.

Miadhoinean eil' a chumas an tuigse o iomrall na breth.

GIOMH eil' o feumar an tuigse a shaoradh, 'se aobhastal inntinn. Oir ma leigeas sinn ar n-intinn air faondra, an ruith as dèigh rudan aoine gòrach peacach, cha 'n 'eil e na comas a miadhoinean sin a mheadhrachadh a tha riatnach gu h-ana-miannan a chlaoidh agus subh-tilcean stèidheil a chosnadh. Air an aobhar in bithemid marbh do gnothaichean saoghailta, agus gun toirt dhiu, mur bi iad tur riatnach; seadh, e neo-lochdach unnta fhein: cuiremid strian ri inntinn, is na leigmid leatha ruith air faondra h-uile rathad: bithemid gun mhùthachadh do naointean saoghailta: na tugamaid cluas do aidheachdan; seachnamaid cuideachda na feadhach sin a tha daonnan an geall air sgialachdan; callamaid air caochlaichean lionor an t-saoghail iruaigh so le neor-thoirt is mar brudair.— Seadh, ann an gnothaichean spioradail fein dian-tilh reuson iùl dhuinn: na h-iarramaid mua 's d, leagamaid ar beachad a mhàin air Chrìost' chaidh a cheusadh, siremid eòlas air a beatha

is air a bhàs, agus air an dleasnas a tha e a' cur mu 'r coinneamh. Fos cionn so na siremid ni, agus toilichidh sinn an t-àrd maighistir sin, dha fìor dheiscibil iadsan nach iarr dad air, ach an ni a chuidicheas iad gu thoil naomh a chur an gnìomh. Gach iarraidh is togra' a thèid fos cionn so is miar do 'n uabhar is do 'n phròis e, is ribe shàtain e.

An f'headhainn a rianas am beatha air an dòigh so bheir iad buaidh air ionnsuidhean na seann narach, a dh' fhiachas, nuair a chi i toil stèidheil dhian anns na daoine cràbhach, ri 'm mealladh le pratan air an tuigse, an geall air bristeadh a stigh air an toil ro 'n dorus so, agus mar sin an dà chumbachd so chur fo smàig.

Gus an gnothach a dhol leis, tha namhaid so a' sèideadh suas an inntinn an àm an urnaigh le pròis, a togail smaointean uaibhreach na 'r cridheachan, gu h-àraid ma 's daoine' iad a tha na nàdar neònach, gear, pròiseil, is fada nan beachd fhein.

'Se am beachd a th' aig' am briagadh le smaointean faoine, is leis an toileachadh a tha na luib is le thoirt orra chreidsinn gu bheil iad an sòla Dè; gu leig iad diochuimhn' air an cridhe fein a chumail glau, sa nàdar fhein a thuigsinn, agus breitheanas-aithrich a chleachdadh; mar sin l miad an àrdain tha iad a' dianamh seòrsa do dhi brèige dhe 'm beachd fhein; a saòilsinn (lei nach abhaist daibh an comhairle a chur ri duin sa bith ach riu fhein) nach 'eil feum aca tuill' ai comhnadh no seòladh o fheòdhnach eile.

Is ole millteach so, agus is gann a tha dòigh ai a leigheas; a thaobh is gu bheil uabhar na h-inntinn mòran nas dorra leigheas na àrdan a' chride oir cha luaithe gheobh an inntinn a mach pròis a chridhe, na taa rathad air a thoirt air folbh, l

lùbadh sìos do dh' uachdrain dhleasnach. Ach air an laimh eile, ma gabhas duine na cheann, is ma chumas e mach gu diorrasach, gu' e fhein is glìce na na daoine a tha fos a chionn, ciamar a bheirear as a' bheachd sin e? de rathad a th' aig' air a mhearachd fhaicinn? Co am brith-eamh ga 'n gèill e, fhad 'sa bhios e am barail gur e fhein duine a's glìce air an t-saoghal? Ma bhios an tuigse, an aon t-sùil th' aig' an anam gu àrdan a chridhe fhaicinn agus a leigheas, dall, agus làn uabhair, co an leigh a dh' iochdas a creuchdan? Ma thionndas an solus fein gu dorchadas, ma thèid a chairt-iuil air aimhreit, ciod a dh' èireas do 'n chuid eile.

Air an aobhar sin bithemid air ar faicill o ole cho millteach, agus na leigemid leis uair air bith grian a dhianamh air ar n-inntinn, strìochd-amaid sinn fhein do bheachd an atharraich, gun a bhith ro-fhada nar beachd fhein ann an gnothaichean spioradail.

Thugamaid gaol do 'n bhaoghaltachd is do 'n treidhdhireas sin a bha cho miaghail aig an ostal (I. Cor. iii. 13.) is bheir sinn barrachd air Rìgh Sola fhein ann an gliocas.

X. CAIB.

Gnìomh na toil, agus am beachd bu chòir a bhith againn o leth-amach is o leth-astigh nar dianadas.

O 'n na chuir sinn fo rian gnìomhan na tuigse, bu chòir dhuinn a nis teannadh ris an toil a chur air dea-riaghailt, gus a fàgail tur leagte ri toil Dè, agus saor o h-ana-mhiannan.

Thoir an aire mata, nach fhoghainn duinn an rud a tha taitneach do Dia a shireadh no dianamh, ach cha'n fhuilear dhuinn iarraidh agus a dhianamh, le gluasad nan gràs, agus ann an

beachd a thoileachadh. So far a' bheil an gleachd cruaidh againn an aghaidh ar nàdair, a tha an comhnuidh an geall air e fhein a riarachadh, agus a thoileachadh; gu h-àraidh ann an gnothaichean spioradail fos cionn gach ni eile gabhaidh e tìac' a chionn nach 'eil olc ri lèirsinn. Mar sin cha 'n e beachd Dia thoileachadh a tha gar prosnachadh gu beirtean spioradail, ach an thoileachadh a bheir a leithid sin do gnothaichean dhuinn fhein

Agus mar is coltaiche an gnothach ri bhith ceart, 's ann a 's mua an cunnart dol iomrall.— Co shaoileadh gu 'n stuigeadh fhein-spèis sinn, ge h-olc i, gus sinn fhein a shnaim ri Dia agus a shealbhachadh, cha 'n ann mar leasachadh air a ghlòir 'sa thoil a dhianamh, ach gu buannachd dhuinn fhein? ged is 'si a thoil a chur an gnìomh bu chòir a bhith am beachd na feadhach sin a tha toirt gaoil dha, ag iarraidh ga ionnsuidh, sa gabbail orra a lagh a chumail. Gu sgeir cho baoghlach a sheachnadh, is gus nach iarr is nach dian sinn a bheag ach le gluasad a' Spioraid Naoimb, agus le fìor bheachd cliù thoirt dhasan, dba buin e, 'sa thigeadh a bhith na chiad tùs sna chrìch dheireannaich gar gnìomh-an gu lèir, cha 'n fhuilear dhuinn an rian so leanail.

Nuair a' bhios gnothach math 'sa bith ri dhianamh, thugamaid an aire nach leag sinn ar chrìde air, gus an tog sinn ar n-inntinn suas ri Dia, a dh' fhaicinn am beil e taitneach na sbùilean, 'sa bheil sinn a' sireadh ga ionnsuidh ann a' fìor beachd a shoileachadh. Nuair a bhios ar toil air an dòigh so fo rian is fo sheòladh toil Dè, cha 'n iarr i gu ni ach a thoileachadh, agus a ghlòir a chur air adhart. Tha an dòigh chiad na ri leanail ann an cur cùl ris an rud a tha an aghaidh toil Dè. Anns a chiad dol-amach tha

ar n-inntinn againn ri togail suas ri Dia, a dh' fhaicinn a' bheil an gnothach mi-thaitneach leis, agus a' bheil sinn deònach a leigeil dhinn ann am beachd a ghlòir a chur air adhart.

Ach is còir dhuinn brath a bith againn nach ann gun mhòran saothair a' geobh sinn a mach ceilg ar nàdar choirbte, a thairngeas gu seòlta a h-uile ni ga ionnsuidh fhein, an trà a bheir e a chreidsinn oirnn gur e Dia thoileachadh an aon ni a tha na 'r beachd anns gach cùis. Agus air an dòigh sin, nuair a tha sinn a riarcadh ar cridhe fein anns gach ni tha sin a dianamh, no seachnadh, tha sinn a' smaoineachadh gu faoin gur e toil agus eagal an Tighearna an t-aon rud a tha gar gluasad. An leigheas a's fhearr air a' ghionh so, 'se cridhe glan, ni a dh' fheumas gach aon a tha dol an seilbh a' chath spioradail, cur mu dhèidhinn fhaotainn, le cur dheth an t-seann duine 'sa cur ime an duin' ùir.

An dòigh air cleachdadh an leigheis dhiadbaidh so, 'se gach beachd talmhaidh fhuadach uainn anns a h-uile tùrn a gabhas sinn fos laimh; agus gun ni dianamh no dhiùlt ach air rèir toil Dè. Anns a h-uile rud a ni sinn, gu h-àraid ann an gluasadan diomhair ar chride, agus ann an gnothaichean na leth-amach a thèid seachad gu h-ealamh, theagamh nach 'eil am beachd so tur na dhùsgadh, is na fhaireachadh unnainn: ach an car a 's lagha iarramaid an grunn ar chride is o neart cleachdaidh Dia thoileachadh na aonar. Ach ann an obair a bhaireas grathunn ùine, cha dian a leithid so do bheachd marbh an gnothach, feumaidh beachd beo riochdail a bhith againn, is gu tric tha e ri ùrachadh is ri chumail laisgte na chiad theas: gun sin tha sinn an cunnart mòr a bhith air ar mealladh le 'r toil fhein, a tha laonnan a' toirt a' chreutair a raghainn air a'

Chruthadair, ann a' seòl cho meallta is gu 'm briagar gu luath sinn, is gun fbaireachduinn o 'n inntinn bh' againn an toiseach.

Is tric le daoine gun fhoill, is nach 'eil cho math is bu chòir dhaibh air am faicill, gu 'n tòisich iad gun bheachd 'sa bhith eil' a bhith aca ach Dia thoileachadh, ach uidh air n-uidh leigidh iad le glòir dhiomhain goid a stigh' orra gun fhios daibh, air chor is gu 'n diochuimbnich iad toil Dè, a phrosnaich an toiseach iad, is gu 'n gabh iad tlac mòr as an obair ris a bheil iad, is as a' mhias a choisneas i dhaibh.

Agus ma thuiteas e mach, nuair a tha iad a' saoilsinu a bhith ri gnothaicean mòra, gu 'n d' thèid casg a chur orra le òrdugh an fhreasdail, a leigeil tinneas no grabadh eile na 'n caramh, èiridh iad gu antlac gun dàil a' gearain air gach aon mu chuairt daibh, is air Dia fhein air uairibh: rud a tha comhdach gu soilleir nach robh an aigne ceart dìreach nan gnìomh. Oire duine 'sa bith a tha fo ghluasad naomh nan gràs, agus an geall air Dia thoileachadh, tha e coimlis ciod a bhios e dianamh. Agus ma tha e 'a cur roimbe tùrn àraidh 'sa bith a cur an gnìomh; fàgaidh e an t-àm san dòigh aig òrdugh an fhreasdail, làn thoilichte ann fhein a dh' aon dòigh air an tionndaidh an gnothach a mach, a thaobh is gur e Dia thoileachadh an t-aon rud a tha na bheachd.

Ime sin biodh gach duine air fhaicill, agus stiùradh e a gnothaichean air fad gu crìch cho uasal agus cho urramach. Is ma tha mhiann air òbair naomh air bith a chur air adhart, gu seachnadh pèine no cosnadh duais anns an t-saoghail cile, dianadh e toil Dè na h-aobhar glusaid agus prosnaidh gu gnìomh, sealladh e air toil Dè a tha 'g iarraidh oirnn iutharn' a sheachnadh agus flathanas a chosnadh. Cha 'n fhaodar innse a

mhiad 'sa tha brìgh aig a' bheachd so, oir an gnìomh a's lagha agus a suaraiche a nìtear airson Dè, tha blagh aige mòran nas mua na ioma tùrn a's uaisle a thèid a dhianamh le chaochla' inntinn. Air a' bhonn so is mua tha thlac aig Dia mìl' uair do dheirce bhig a thèid a thoirt seachad gu onair, na ge do dh' fhàgte oighreachdau mòra le inntinn eile, seadh, gn fhlathanas a chosnadh.— Cha 'n e nach biodh a leithid sin do dh' aigne toillteanach air moladh agus air cliù mòr.

Cha 'n 'eil mi radh nach bi an cleachdadh naomh so, a h-uile ni a dhianamh ann am beachd Dia thoileachadh rud-eiginn duilich an toiseach, ach fàgaidh tìm e nas fhasa, agus nas taitniche cuideachd; ma chleachdas sinn a shireadh le inntinn gun cheilg, 'sa bhith air a lòrg an comhnuidh le cridhe brònach, mar ar culaidh mhathais a 's mua na aonar, is toillteanach fos cionn gach ni air miann, mias, agus gradh gach creut-air. Mar is mua ghabhas sinn beachd air mòralachd is mathas Dè, 's ann is trice agus is deinne a leumas ar chride dh' ionusuidh a chus-pàir naomh ud; agus mar sin thig sinn gu ro luath is gun èislean gu cleachdadh gach ni dhianan h gu gloir Dè.

Mar cheann sguir, na miadhoinean a dh' òrd-uichinn gu ruighinn air crìch cho prìseil, is cho urramach, se gn 'n iarramaid na gràsan so air an Tighearna gu dùrrachdach, agus gu smaoinichemid gu tric air na tiodhlaicean gun àireamh a bhuilich e oirnn a cheana, agus a tha e toirt dhuinn a h-uile mionaid le fialachd nach b' fhiach sinn.

Smaointean àraidh gus a thoirt air an toil nach iarr i ni ach air rèir toil Dè.

Gus an toil a tharruing gu làn aontachadh do thoil Dè, agus a ghlòir a chur air adhart, thugamaid fonear gur e esan a thòisich an toiseach air mias agus onair a thoirt duinn air mìle dòigh. Thug e a neoni sinn, chuir e iomhaigh fhein oirnn, is gach ni eile chruthaich e gus ar feum: agus nuair a bha e an geall air ar ceannach, cha bu rud leis an t-aingeal a b' àirde glòir a chur gar saoradh, ach aon Mhac fhein, a phàidh fiachan an t-saoghail, cha 'n ann le airgeod no le òr, rudan a thèid gu neoni, ach le fhuil phrìseil fein, agus le bàs, a bha cho maslach, 'sa bha e dòruinneach: tha e an comhnuidh a frithealadh oirnn gus ar dìon o mhìrun ar naimbdean, 'sa gleachd air ar taobh le feartan a ghràs, agus gus ar n-àrach 's ar neartachadh, tha e an comhnuidh gar beathachadh le chorp prìseil fhein ann a' sàcramaid na h-altarach.

Nach comhdach soilleir so air a mhiad 'sa thug e ghràdh dhuinn? Co is urruinn teas a char-rannachd a mhias do chreutairean cho truagh'? No de an tàing a thigeadh dhuinn a thoirt do charaid cho bàigheil? Agus ma shaoileas ur-racha mòra an t-saoghail so, gu bheil e mar fhiach-aibh orra an onair a bheirear dhaibh a phàidh-eadh, agus siu cuideachd do 'n fheadhainn a tha fada fodha fhein an uaisle 'sa 'n cuid: de an pàidheadh a bheir sinn, cneimheagan bochd' an talmhuinn, do dh' àrd uachdran an domhain uile, airson a' mhias agus a' spèis a fhiach e dhuinn? Ach gu h-àraid na dianamaid diochuimhn' gu bheil mòralachd Dè toillteamach air seirbheis a

dh' èireas o fhior gràdh, agus o rùn a thoil a dhianamh, sa riarachadh anns gach ni.

XII. CAIB.

Gu bheil dà thoil ann am mac-an-duine a tha an comhnuidh a' cogadh an aghaidh a chèile.

THA dà thoil ann am mac-an-duine, a h-aon na h-uachdaran, agus an aon eile na h-ìochdaran. Ris an toil a tha na h-uachdaran theirear am bichiontas reuson; ach ris an toil a tha na h-ìochdaran, an fheol, a' cholunn, ana-miannan. Ach o 'n is 'se 'n duine reuson (mar a dh' fhaodas mi radh) cha 'n fhaodar a channtuinn le fìrinn gu bheil toil aige do ni air bith airson a chiad ghluasad a dh' fhairgheas e do thogradh na feòla, nas lagha na dh' aontaicheas reuson do 'n ghluasad sin.

Agus 's ann o so a tha ar cogadh spioradail air fad a' tighinn, gu bheil an toil reusonta anns a' mhiadhoin, mar gu 'm b' eadh, eadar toil Dè fos a cionn is toil na feòla foipe, 'sa fulang diachuinnan cruaidh' air gach taobh: oir tha Dia le ghràsan gad tarruing suas uige fhein, is tha an fheoil ga tàladh sios uice fhein le h-ana-miannan, agus gach aon dbiu a' strì mu 'n bhuidh. Mar sin, is diachuinneach cath na' feadhnach sin, aig an robh droch cleachdanan nan òige, agus a tha cur rompa an caithe-beatha atharrachadh, an ana-miannan a chlaoidh, agus cùl a chur ris an t-saoghal, gus iad fhein a thoirt seachad do sheirbheis Dè; a thaobh is gu bheil ionnsuidhean cruaidhe gan toirt air an toil, o thoil Dè air an darna laimh, is o ana-miannan na feòla air an laimh eile; agus a dh' aon taobh gus an tionndaidh i, gheobh i gu leòr ri dhianamh seasamh an aghaidh diachuinnean cho làidir.

A' leithid so do dh' fhiachuinn cha 'n fhairich iadsan a lean caithe-beatha diadhaidh no mi-dhiadhaidh fad mòran ùine, agus a tha suidhichte nan dòigh; oir tha na daoine matha a' gèilleadh do thoil Dè, agus na droch dhaoine a' leanail an ana-miannan. Ach na saoiladh neach air bith gur urruinn dha subhailcean a' thoirt a mach, agus Dia sheirbheiseachadh mar is còir, mur 'eil e a' cur roimhe e fhein èigneachadh, agus a' h-uil' àilleas, biodh e beag no mòr, a dhiùlt dha ana-miannan. 'S ann airson so a tha cho ro bheag a' ruighinn air ceum ro àrd do choimhlionachd christail. Oir an dèigh dhaibh buadhachadh air na leannan peacaidh bu treasa, agus cath mòr a chur seachad, tha iad a' call am misnich, 'sa fàillinneachadh ann a leanail am buadhan; ged nach 'eil ach diachuinnean beag' a' feitheamh orra, gu fuigheal neoneach dbe 'n toil fhein a chlaoidh, agus giomhan beaga lionor a cheannsachadh, a ghleidheas neart as ùr, gus a' faigh iad mu dheire làn sheilbh na 'n cridhe.

Tha mòran nach 'eil a' toirt air folbh cuid an atharraich, mar gu 'm b' eadh, ach tha iad mua's dèidheil air an cuid fhein. Dòighean mi-dhleasnach cha chleachd iad gu dianamh suas beirtis ach a dhaindeoin sin, tha iad cho fad o shealltuinn sios air àrdachadh saoghalta, is gur h-ann o tha iad iad a' dianamh àilleagan an cridhe dhe, agus iarraidh iad ga ionnsuidh air a h-uile rathad a shaoileas iad a bhith ceart. Cumaidh iad an traisg a tha air a' comharrachadh a mach leis an eaglais, ach air laithean eile gabhaidh iad a h-uile biadh a's miaghaile na chèile. Bheir iad an aire nach brist iad air lagh na carrannachd, ach cha 'n fhaodar am bacail o chridhealas àraid a's toil leo: ge do tha sin a' cur mòran èis air caithe-beatha diadhaidh, agus air an dlù-cheangal ri Dia.

Nis o 'n tha na rudan so uile cunnartach, gu h-àraid do 'n fheadhainn nach 'eil a' faicinn an dolaidh, 'se cuid gach duine gu seachnadh e iad gu ro chùramach. Gun so faodaidh sinn a bhith cinnteach, gu 'm bi leisg, ar toil fhein, eisiomail ri daoine, pròis, iarraidh air cliù is mias o fheadhainn eile, is gionhan falachaidh an lòrg a chuid is mua dhe 'r n-oibrichean matha. An fheadhainn a tha mobhsgaideach anns a' gnothach so, an àite dol air adhart ann an caithe-beathe diadhaidh, 's ann a tha iad a' sleamhnachadh air ais, agus ann an cunnart mòr tuiteam a rìs anns na sheàna chleachdanan a bh' aca roimhe: a chionn 's nach 'eil iad a' sireadh gu àrd choimh-ionachd; a chionn 's nach 'eil iad a' tuigsinn an iochd mhòir a dh' fhiach Dia dhaibh, le saoradh a sglamhachd an deomhain; a chionn 's nach 'eil iad a' faicinn nan cunnartan gabhaidh a tha mu chuart daibh, agus a chionn 's gu bheil iad air an dalladh le sìth bhrèige.

Cha 'n fhaod sinn dearmad a' dhianamh an so air mearachd eile, a tha na aobhar eagail nas mua, a chionn is gu bheil e duilich fhaighinn a mach. Is tric le mòran, a tha tòiseachadh air caithe-beatha diadhaidh (ach mua 's gaolach orra fhein, ma fhaodar gaol a radh ris) a' dianamh raghainn do 'n h-uile cràbhadh a's taitniche leo fein, sa' seachnadh a h-uile ni a thig an aghaidh an nàdair, agus a tha iomchuidh gu 'n ana-miannan a cheannsachadh, ris 'm bu chòir dhaibh gleachd anns a chath spioradail le 'n uile neart. Tuille 'sà chòir do shaothair cha 'n urruinnear a ghabhail ri leithid so do dh' fheadhainn, fiach an gabh iad fos laimh gleachd gu deònach an aghaidh an ana-miannan; an aon ni anns a bheil brìgh na cùis air fad: oir mar is mua am misneach a' bristeach ro 'n na ciad stairnichean a thig nan

rathad, 's ann is luaithe agus is urramiche a' bhios am buaidh. Ime sin biodh iad cruadalach anns a' chogadh so, gun dùil ri ni ach ànradh, a' feitheamb gu faighidneach ris a' bhuidh, is ri tòradh; air an dòigh so bithidh iad cinnteach nach tèid am mealladh.

XIII CAIB.

Mar a chuirear casg air ar ana-miannan, agus na gnìomhan a th' aig an toil ri dhianamb gu deabheusan a chosnadh.

AN uair a dh' fhairgheas sinn ar Cruthadair air an darna laimh, agus an fheoil air an laimh eile a' co-strì mu dhèidhinn ar eridhe, bithidh a' bhuidh air taobh fhathanas, ma leanas sinn na comhairlean so.

1. Tha chiad ionnsuidh a bheir ar n-ana-miannan an aghaidh reusoin ri chasg gu ro chùramach, eagal gu'n aontaich an toil do 'n ghluasad.

2. Nuair a thèid so dhianamb, faodar leigeil leis a' ghluasad chiadna dùsgadh as ùr, gus an ath bhuidh a thoirt air leis a' bharrachd fearalachd.

3. An treas uair cuideachd fhaodar leigeil leis na gluasadan sin èirigh, fiach an ionnsuich sinn an casg leis a' bharrachd smearalachd. Ach tha e ri innse an so, nach fhaodar na h-ana-miannan a thogail air an dòigh so ann an cùisean a bhuineas do gheanmhnachd, mar thèid iunse dèigh so.

4. An aon fhacal, rud eil' a tha tur feumail, 'se na subhailcean sin a chur an gnìomh a tha an aghaidh nan an-miannan sin ris a bheil sinn a' strì. Cuiridh an sàmplair so sin fo'r sùilean.

Theagamh gur duine thu a tha buailteach do mhi-fhaighidin. Ma seadh, gabh beachd ort fein, agus air gluasadan do chridhe; agus chi

thu gu soilleir, gu bheil a' chorruch a dh'èirich an toiseach san fheoil, a' sireadh buaidh a thoirt air an toil, agus an geall air reuson a chur air a combhairle fhein. Anns a' chàs so, thoir an an aire, mar a dh' fhiach mi dhut anns a chiad combhairle, gu 'n caisg thu am buaireadh, is nach leig thu leis buaidh a thoirt ar an toil. Na sguireadh do sthri gus an strìochd an namhaid, agus gus an gèill e do reuson.

Ach gabh beachd air ceilg an droch spioraid. Cha luaithe a chi e thu a' gleachd gu cruadalach ri leannan peacaidh daobhaidh air bith, na sguireas e, cha 'n e mhàin ga dh' fhadadh suas ann ad chridhe, ach bithidh a lamh leat gus a mhùchadh car tamuill. 'Se beachd a th'aige do chumail o thoirt a mach, le buan ionnsuidh, na subhaile sin a chlaoidheadh do leannan peacaidh, agus do shèideadh suas le àrdan, a toirt a chreidsinn ort gur gaisgeach foghainteach thu a cheannsaich do namhaid a chlisgeadh. Ime sin tha e riantanach an ath ionnsuidh a thoirt, agus a chiad rud a thog t' fhearg agus do bhruaillean a chuimhneachadh, is nuair a dh' fhairgheas tu a chiad bhuathadh do'n fheirg ag èirigh ann ad chridhe, smachdaich e le d' uile neart.

Ach a dh' aon strì ge dian sinn an aghaidh an namhud, ge b'ann le beachd Dia fhein a thoilcachadh, agus ar dleasnas a dhianamb, tha e tachairt gu tric nach 'eil sinn an dèigh sin uile gu h-iomlan a mach a cunnart gèilleaidh anns an treas ionnsuidh; agus leis a sin cha 'n fhuilear dhujinn aon uair eile comhrag a chumail ris an leannan pheacaidh sin ris a bheil ar strì, agus gràin is fuath o'r cridhe thoirt dhà.

An aon fhacal, ma 's àill leat t'anam èideadh le subhailcean, agus thu' fhein a thoirt gu cleachdanan diadbaidh, cha 'n fhuilear dhut na subh-

ailcean a tha an aghaidh t' ana-miannan a chur an gnìomh gu tric. Ma tha mhiann ort, mar gu'm b'eadh, fàs anabarrach ciuin, na saoil agad fhein gu foghuinn na trì sèors' arm a chaidh ainmeachadh a chleachdadh gus ceannsachadh a thoirt as do mhi-fhaighidin, feuma' tu dol cho fad is gu'm bi gaol agad air tàir, gu'n iarr thu i, agus o'n na ceart dhaoine a thug dhut raoimh masladh ; ag cur romhad tàir nas mua fhulang fhathast le faighidin.

An reuson a tha fiachuinn gu feum sinn, gu naombhadh a thoirt a mach, na subhailcean a tha calg-dìreach an aghaidh ar n-ana-miannan a chleachdadh, 'se so, nach eil' guiomhan shubhailcean eile, air an treasad agus air an lionarachd, a bualadh aig friamh an uile. Ge do chuma' tu, mar gu'm b'eadh, t' fhearg ort fhein, ge do mhùchadh tu t' àrdan ad chridhe air an t-seòl a dh' fhiach mi, dèigh sin, gus an ionnsuich thu fàilt is furan a chur air tàir, cha d' thig an latha a spionas tu as do nàdar giomh na mi-fhaighidin, a tha cinneachadh o eagal a masladh saoghalta, agus a dèidh air moladh chlann-daoine. Oir fhad 'sa bhios bun na luibha so gun spionadh, cha sguir i dh' fhàs, is do ghaiseadh do dheabheusan. Seadh, ri tìm caillidh tu do chleachdanan math' air fad, agus a h-uile latha bios tu an cunnart sleamhnachadh air tais gu d' shean abhuistean.

Air an aobhar sin cha ruig thu leas smaoin-eachadh gu 'm bi thu stèidheil ad bheusan, gus an cuir thu as do na giomhan a tha streapa' riut, le sior chleachdadh na subhailcean a tha nan aghaidh. Le sior chleachdadh, cha mi cantuinn, oir, mar thig sinn gu droch abhuist le tuiteam gu tric 'sa pheaccidh, 's amhuil sin a ruigeas sinn ar dea-bheusan le ioma dea-ghnìomh. Agus

feumaidh na dea-ghnìomhan sin cuideachd a bhith nas lionaire na na peacannan ; a thaobh is gu bheil ar nàdar peacach a' cur leinn anns an olc, agus a' cur nar n-aghaidh ann 'sa mbath.

Thoir an aire cuideachd, nach coisinn thu an t-subhaile sin air a bheil thu an geall, gun a gnìomhan a chleachdadh air an taobh-mach cho math agus air an taobh-stigh.

A thaobh na faighidin, mar gu 'm b' eadh, cha 'n fhoghuinn dhut labhairt gu ro chaoineil tlà ris an fheadhainn sin a thug tàir dhut, air a mhiad is ge 'm bi i, ach a thuilleadh air sin, feuma' tu freasdal dha gnothach cho math agus is urruinn thu ; is ge do dh' fhairgheadh tu an gnìomh so o leth-astigh, is o leth-amach maraon air bheag brìgh, agus fada an aghaidh do nàdair, thoir an aire nach leig thu dhiot e airson sin ; air a laigead ge saoil thu e, is cùl-taic mòr dhut e 'sa chath, agus comhnadh nach beag gu buaidh a chosnadh.

Ime sin biodh dea-fhaicill agad air do chridhè, is na foghnadh leat casg a chur air t'ana-miannan ann am buairidhean mòra, smachdaich iad anns na glusadan a's lagha : a chionn 's gur tric leo sin ar tarruing gu peacannan a's mua, agus gu droch cleachdanan a shuidheachadh nar cridhe. Nach 'eil sinn a' faicinn le 'r sùilean iomadh h-aon, a bha neo-chùramach mu'n ana-miannan a chlaoidh ann an diachuinnean beaga, ged bha mhisneach aca ceann a thoirt do chàsan mòra, air am buaireadh gu h-ealamb, is air an cur uige gu goirt le naimhdean nach deach riamh a cheannsachadh ceart.

Tha rud eil' ann fhathast a tha ri earal ort gu teann, 'se sin casg a chur air miann do chridhe, nuair a bhios e ag iarraidh gu rud ceadaichte, ach neo-riatanach. 'S mòr a' stà a ni so, is comhnadh làidir e gu buaidh a chosnadh ann an càsan

eile; bheir e eòlas is neart dhut gu cur an aghaidh buairidh, agus ni e taitneach thu ann an sùilean do Shlànaire. Tha mi 'g innse na fìrinn dhut o m' chridhe: fiach an cuir thu an gnìomh gu sgairteil na dleasnasan naomh' a chomharraich mi mach dhut, agus a tha tur riatanach dhut gus do thaobh-stigh a chur air dea-rian. An ùine ghearr bheir thu buaidh àghor ort fhein, is siubhla' tu gu luath air slighe uan dea-bheus, agus bithidh do chaithe-beatha cha'n ann an coltas ach gu riochdail diadhaidh.

Ach ma leanas tu rian air bith eile, air fheobhas ge saoil thu e, ge do gheobhadh tu aoibhnas spioradail gu t' àilleas, ge do shamblaicbe' tu, gu bheil thu an dlu chomunn ri Dia; a dh' aindeoin sin is cinnteach an guothach, nach d'thig an latha a ruigeas tu air beusan bunailteach, no bhios eòlas agad air fìor bhrìgh na naombachd; a tha air a togail, mar a dh' fhiach mi 'sa chiad chaibideal, cha'n ann air gnìomhan socrach agus àilleasach, ach air oibrichean a chlaoidheas an fheoil, agus a h-ana-miannan air fad.

'S ann mar so a ghleidheas duine buadan ùra, 'sa dhlùthbas e teann air a Chruthadair, agus air a Shlànaire a chaidh a cheussadh. Oir tha e soilleir gu'n gleidhear droch cleachdanan le gèilleadh gu tric do'n fheoil, agus mar an ciadna gu'n gleidhear coimhlionachd an t-soisgeil, le aontachadh tric do thoil Dè, a bhios an dràs 'sa rìsd gar gluasad gus an t-subhaile so, 'san t-subhaile ud eil chleachdadh. Agus mar a tha an toil, a dh' aon ainneart ge dian an fheoil gus a toirt as an rathad, saor o lochd, mur toir i fhein a h-aontaseachadh; 's amhuil sin nach ruig i, a dh' aona ghràsan ge faigh i, air coimhlionachd is air comunn ri Dia, mur co-oibrichean i fhein leis na

gràsan a gheobh i ann an gniomban o leth-astigh, is o leth-amach cuideachd, ma bhios e riatanach.

XIV. CAIB.

Cìod is còir dhuinn a dhianamh nuair a bhios an toil an coinneamh fàillinneachadh agus air bheag comais air cur an aghaidh na feòla.

MA bhios eagal ort gu 'n gèill do thoil do 'n fheoil, na do naimhdean 'sa bith eile, a bhios ag iarraidh lamh-an-uachdar oirre; no ma dh' fhairgheas tu do chàil is do mhisneach gad thrèig-sinn, na gèill airson sin, is na teich o 'n àraich; oir is còir dhut smaoinneachadh, gur leat fhein a' bhuidhe, fhad 'sa sheasas tu gun ghèilleadh tur. Gu deimhinn, mar nach iarr au toil aqnta na feòla gu sud na so a raghuinneachadh, 's amhuil sin nach bristear air saorsuinn na toil a dh' aona bhuaireadh ge an dian an caraid meallta so au fheoil; oir fhuair an toil feartan cho mòr o 'n Tì a 's àirde, is nach 'eil e an comas uile bhuiridhean na feòla, no 'n droch spioraid, no 'n t-saoghail gu lèir, ged bhitheadh iad uil' am bonaibh a chèile, glideachadh air a saorsa, no bacail o sud no so a dhianamh, no fhàgail, mar a shanntaicheas i, agus anns an àm, is leis a' bheachd a raghuinneas i.

Ach uair air bith a thig am buaireadh ort na thuilbheum cho làidir, is gu 'm bi do thoil ionann agus air a smàladh fodha, gun chomas ach gann air tuille strì, na taisich airson sin is na dealaich ri d' airm; tog do ghuth, abair ris a' bhuaireadair; As m' fhianuis, a spioraid an dorchadais, am bàs dh' fhuilginn mìl' uair, mu 'n gèillinn ghad a bhuaireadh. Bi coltach ri fear, a bhios a' gleachd ri namhaid dhiorrasaich, is nuair nach urruinn e lot le ruinn a chlàidhimh,

bheir e ionnsuidh air le bhun ; Feuch mar tha e a' strì gus e fhein a thiarnadh ! Feuch mar tha e a' leum air ais, gu tilleadh leis a' bharrachd confhaidh, agus a namhaid a lannadh as le aona bheum gàbhaidh. Is leason dhut so gu smaoin-eachadh gu tric ort fhein, agus gu thuigsinn nach 'eil unnad ach neoni, is gun chomas dad a dhianamh. Agus air an aobhar sin cuir dòchas làidir a mòr chumhachdan Dè, gus gu faigh thu comhnadh a ghràsan naomh', a bheir neart dhut gus an t-ana-miann sin a tha gad shàrachadh a cheannsachadh is cur as da gu h-iomlan.

So far a' feum thu do ghlaodh a thogail ; a' cantuinn, dian mo chomhnadh, O Thigearna ! dian foir orm, o mo Dhia ! O Ios' ! O Mhoire na dìobraibh ur seirbheiseach ! Na leigibh dhomh bàsachadh anns a' bhuaireadh so !

Cho tric 'sa bheir an namhaid urad do lasachadh dhut gairm air do thuigse gu comhnadh a dhianamh ri d' thoil, agus leis a h-uile h-aobhar misnich a 's urruinn thu smaoin-eachadh pro-naich as ùr i thun a' chatha. Ma tha thu, mar gu 'm b' eadh, fo gheurleamhuinn nach do thoill thu, no fo thrioblaid 'sa bith eile, agus le miad do dhòruinn an coinneamh do shìth a chall agus t' fhaighidin, thoir ionnsuidh air thu fhein, a thoirt gu sìochaint, leis na smaointean so, no leithid eile thoirt fonear.

1. Seall nach do thoill thu an trioblaid a tha thu fulang, agus nach do tharruing thu ort fhein i ; oir ma tha bheag air bith do 'n choire agad fhein, cha bhiodh ann ach rud iomchuidh gu 'n cuireadh tu suas gu faighidneach ri pèin nan lot sin o tharruing thu ort fhein.

2. Ach mar 'eil a bheag 'sa bith agad ri agairt ort fhein anns a' chàs so, seall air na peacannan anns na thuit thu roimhe so, agus nach deach

hathast a dhioladh ort le ceartas Dè, agus nach nua nigh thu fhein uat le breitheanas-aithrich ias leòr. Agus o 'n is àill le Dia na thròcair, an ite do phianadh fada ann an purgadair, no gu iorruidh ann a' lasraicheah iuthearna, pian aorom a leigeil ort car beagan aimsir' anns a' sheatha so, giùlain i, cha 'n ann a mhàin gu ro sheònach, ach le aighir cuideachd is le tàingealachd.

3. Ach ma shaoileas tu, ged is 's ann gun reuson, gur beag cùntas do pheacannan, agus gur mòr rinn thu a bhreitheanas-aithrich air a son; cuimhnich gur cumhang an rathad do rioghachd fhathanas, agus gu bheil e làn do dh' anshocair.

4. Thoir an aire, ged bhiodh rathad eil' ann, gu chòir dhut o theas gràidh teicheadh uaithe, agus gun urad agus smaoinachadh air: a chionn 's nach e ceum 'sa bith eile, ach rathad driseach na croise, a ghabh Mac Dè, is na naoimh uile na dhèigh, do fhathanas.

5. Ach ann a so, is anns gach ni eile, 'si toil Dè bu chòir a bhith tighinn fonear dhut; an Tì nig a bheil spèis dhiot cho mòr, is gur ait leis a bhith gad fhaicinn a cur gach subbaile an guiomh gu cruadalach, 'sa pàidheadh le d' treubhantas 's led d' mhisnich a ghaoil mhòir sinn a thug e dhut. Ach cuimhnich, gur ann mar is neo-hoillteannaiche t' fhulangas, agus is truime do fhòruinn, is mua bhios do thuarasdal an làthair Dè; a thaobh is gu bheil thu am boillgean ruaidh na h-anshocrach a toirt aoradh dha bhreitheanas, 'sa gèilleadh o d chridhe dha fhreasal, a thairngeas math as an olc a 's mua, agus thionndas gambas ar naimbdean fein, gu barachd glòir dhuinn an rioghachd fhathanas.

Tuille comhairle gu cruaidh ghleachd. De na naimhdean dha 'n toir sinn ceann agus de a' mhisneach tha riatanach gu lamh-an-uachdar fhaighinn orra.

CHUNNA tu martha ciod a tha riatanach dhut gu buaidh a thoirt ort fhein, agus na subhailcean a tha feumail dhut a chosnadh; ach gu so dhianamh nas rèidhe is nas ealamh, na bithemid am barail gu'm fogainn e dhuinn ar cruadal fhiachuinn aon uair; cha'n fhoghuinn, feuma' sinn tilleadh gu tric ris a chomhraig, gu h-àraid a' cogadh an aghaidh fein-spèis; ann a' rathad is gu'n seall sinn orrasan uile mar chàirdean, a bheir an tàir dhuinn a's mua, agus a's goirte. Ma sheachuar a leithid so do chath, mar thuirt mi cheana, tha e gu tric a' tachairt, nach 'eil a' bhuaidh ach èigneach, neo-dhiongmhail, ainn-eamh, agus furasda a call. Ime sin gleachd gu cruadalach; na biodh laigse bo nàdair na leithsgeul dhut. Ma dh' fhàillinneas do neart thu, iarr tuille spionnaidh o Dhia: agus cha dhiùlt e t' achanach.

Cuimhnich, ge bras confhadh do naimhdean ge lionor an àireamh, gur an neartaire na sin gu mòr an gaol a th'aig Dia ort, agus gur pailte mar chus armailtean nan aingeal, a tha gad dhion, agus slòigh nan naomh a tha 'g eadargh-uidh air do shon

Dhùisg a' leithid so do smaointean, misneach nach robh beag anns na boirionnaich fhein, choisinn iad air gliocas an t-saoghail, shaltair iad air ana-miannan na feòla, agus thug iad buaidh air ionnsuidhean nan droch spiorad. Air an aobhar sin, na tige' tais' air do chridhe, ge do thigeadh e fodhad, gur càs cruaidh ort buaidh a

hoirt air naimhde cho lionor, no gu bheil do
 hogadh ri mairsinn gu deireadh do laithean, no
 gur duilich dhut tiarnadh o gach gàbbadh a tha
 agra' cur as dut: oir biodh brath agad nach
 lian neart, no innleachd do naimhdean ort beud,
 gun chead na Tì sin, a tha dh' onair agad a
 bhith gleachd air a thaobh; agus o 'n is mòr a
 bhac as a' leithid so do chomhraig, agus gu
 bheil e prosnachad gu teann gach neach ga
 t-ionnsuidh, an àite leigeil le do luchd-millidh
 ur as dut 's ann a gleachdas e air do thaobh
 agus luath no mall bheir e dhut buaidh làraich:
 ge do maireadh an cogadh gu crìch do laithean.

An aon rud a tha e sireadh ort, 'se gu dionadh
 u thu fhein gu misneachail, agus a dh' aon
 otan ge faigh thu, gu'n thu dhealachadh ri
 'airm is gu'n teicheadh o'n bhlàr. Ann an aon
 hacal, losnach bi fàillinn annad dhleasnas cuimh-
 nich gur cogadh so nach gabh seachnadh, agus
 nach 'eil raghuinn ri thogail, ach gleachd, no
 bàsachadh: oirsith no cordadh chaghabh dian-
 mh ri naimhde cho diorrasach is cho droch-
 aheinneach.

XVI. CAIB.

*Tha 'n fhuilear do shaighdear Chriosta dianamh
 deas gu much airson a' chatha.*

AN chiad rud is còir dhut a dhianamh an àm
 ùsgaidh dhut 'sa maduinn, 'se gu fosgladh tu
 ùilean t' anma, agus gu sealladh tu ort fhein,
 mar gu'm biodh tu ann am blàr catha, ad sheas-
 mh ri aodan do naimhdean, gun raghuinn ri
 togail, ach gleachd no bàsachadh. Smaoinich
 gad fhein, gu bheil thu faicinn do namhud, 'se
 n, an giomh no leannan-peacaidh sin a tha thu
 cur romhad a cheannusachadh. Smaoinich,

tha mi radh, gu bheil thu faicinn a' bhòcain ghàbhaidh so a ruith ugad gu d' mharbhadh. Ach san àm chiadna amharc air Iosa Criost' air do laimh dheis, do cheannard nach gèill, agus Moire Mhàthar bheannaichte ri thaobh, naomh Iosabh, agus uile shlòigh nan aingeal, agus nan namh, gu h'àraid naomh Mìcheil an t'àrd aingeal glòrmhor. Ach air a' laimh eile amhairc air Iucifear agus air f'heachd deas agus an giomh no 'n fhàillinn ris a bheil do chomhrag a dhion, 'sa thèid gu dubhlan gu cur as dut.

Sàmhluch agad fhein, gu bheil thu a' cluinntinn t' tàingil choimhidich a toirt pròsnachaidh catha dhut air an dòigh so: So an'latha a dh' fheumas tu dol gu d' dhùbhlán, fiach an ceannsaich thu an namhaid so, is gach aon eile tha 'g iarraidh do dhiùbhail. Glac misneach; na drùigheadh fianh no giorag fhaoin air do chridhe. Tha Criosta do cheannard am fagus, le neart fhlatheanais uile mu chuart da, gu d' dhion o d' naimhdean losnach cuir iad le neart no inleachd gu bràch fo smachd thu. Seas gu smearail ad t' àite cuir thu fhein uige, a dh' aon rud ge an cosg e dhut. Eibh gu sgairteil air Ios' 's air Moire: iarr comhaid nan naomh uile: dian so, is faoda tu a bhith cinnteach gu faigh thu buaidh.

Ge lag thu, ge fuathasach do naimhdean an aireamh agus an neart, na càill do mhisneach. oir is treasa gu mòr na cumhachdan a tha flathanas, na nas urruinn taomadh a mach a iutharna do dheomhain gu gràsan. Dè sgaradh o t' anam. An Dia chruthaich agus a cheannaich thu, cha lagha na uilechumhachdach, agus nas tìthich air do thiarnadh nas urruinn na deomhain a bhith air do sgrìos.

Gleachd mata gu treubhach; na caomhainn thu fein a chlaoidh; oir cha 's ann le coghadh an agh-

leith t' ana-miannan agus t' fhàgailean peacach a bheir thu buaidh, a ruigeas tu air rioghadh fhathanas, agus a mhealas tu Dia fad na sior-uchd. Tòisich mata o 'n mhionaid so, ann an ainm an Tigherna, a' glacail mar airin, neo-earbsa asad fhein, earbsa a Dia, urnaigh, agus clea-fheum a thoirt a buadhan do choluinn' agus do anma.

Leis na h-airm sin buail air do namhaid, 's e sin air an leannan-pheacaidh sin, a tha thu an geall a chur fo chis, le gràin fhuathasaich a thoirt da, le cath dian na aghaidh, le cleachdadh na subhaile a chlaoidheas e, no le miadhoinnean 'sa bhith eile, a chuireas fathanas ad chridhe gu fhuadach o t' anam. Na lasaich gn bràch ad ionnsuidh agus a' strìochd e: airson do bhuan chruadal tha do dhùais a' feitheamh ort o laimh an àrd bhrith-eamh, a tha na fhianuis mar-ri cùirt fhathanas uile air do threubhantas.

Aon uair eile, tha mi radh, nach feum thu fàs sgìth do 'n chogadh so: cuimhnich gur dleasnas teann air a h-uile h-aon Dia sheirbheiseachadh agus a thoileachadh: oir tha a' fear a theicheas ga chur fein an cumart a bhith air a riabadh agus air a mharbhadh. Athuilleadh air sin tha cogadh an aghaidh Dè, is pàirt an t-saoghail a glacail le leanail caithe-beathe àilleasach, an leasachadh na h-anshocrach: oir is mòr an dolaidh a ni sògh is uail-mhiann do 'n anam is do 'n choluinn; is cha 'n 'eil aimideachd a's mua na oillteachadh ro thrioblaid bhig anns a' bheatha so gu dòruinn thiorruidh a sheachnadh anns an t-saoghal eile, agus teicheadh o anshocair aotrom a bheireadh gu sclas gun crìoch sinn is gu aoibneas Dè.

XVII. CAIB.

An rian a tha ri leanail gu strian a chur ri 'r n-ana-miannan agus ri 'r leannanan peacaidh.

AIR chor is nach bi thu dall 'sa chùis so, 'sa gleachd ri faileis, 'sa call, mar tha ioma h-aon, toradh do sathair air fad; is tur riatanach dhut, gu 'm biodh tu làn fhiosrach air an dòigh an cath thu ri t' ana-miannan agus ri t' fhàgalaichean peacach.

A' chiad rud mata, a ni thu, se gu 'n rann-such thu gu math do chridhe fhein, fiach a' faigh thu mach co iad na smaointean agus na tograichean a tha an cumantas a' taoghal t' inntinn, agus de an t-ana-miann a 's doimhne a fhriamhaich ann ad chridhe, is air an seall thu mar do namhaid a 's mua, is mar do chiad chuspair comhraig. Ach ma bhuaileas an deomban ort an àit eile, 'se an geall air do thilgeil as do ghabhail, feuma' tu freasdal do 'n chunnart far is mua am bi e, agus tilleadh a rithist gun dàil gu d' chiad gnothach.

XVIII. CAIB.

An dòigh air an còir dhuinn buathadh grad ar n-ana-miannan a chasg.

MAR urruinn thu fhathast cur suas gu faighidneach ri tàir, ri beumaibh, agus ri uile eile na beathasa, tha agad ri thu fein uidheamachadh uige so, le sùil a bhith agad riu, is dianamh deas air a son. An dèis dhut an t-ana-miann sin a's mua a tha cur a dh' èis ort fhaighinn a mach, cha 'n fhuilear dhut dol nas fhaide, agus sealltuinn co iad na daoine ris a' bheil do gnothach, no de na h-àiteachan a th, agad ri sheasamh. Agus an sin faoda' tu thuigsinn de na buairidhean a's dualaiche tighinn ad rathad.

Ach ma ghlacas buaireadh thu le failmse, (ged mòr a' stà dhut nach beireadh buaireadh na rioblaid ort air an t-seòl sin) fiachaidh mi rathad dhut air a dhianamh mòran nas aotroma. Cho math 'sa dh' fhairgheas tu do chridhe 'g at le eirg, a thogas buaireadh ris nach robh sùil agad, noir an aire gu math ort fhein, cuimhnich gur tinn o òrdugh fhathanas a thachair so, is gu na eirg Dia fhein, t' Athair caomh, air adhart e, tinn bheachd 'sa bith eile, ach do ghlanadh nas fua o d' pheacaman agus do cheangal nas teinne s fhein; is gur ro-ionnghiunn leis a bith gad haitinn a' cur nan greadaidh a' s cruaidhe.

An dèigh so tionndaidh do smaointean ort fhein, agus air an dòigh so thoir achasan dhut eirg airson do laig mhisnich: a dheòiridh bho chd, e so! An ann a' teicheadh o'n chrois a tha thu, thàinig ort, cha'n ann o'n duin' ud, no duin' ad le, ach o t' Athair ann a' fathanas. Seall an sin r a' chrois fhein, agus glaci, cha'n ann a mhàin d' uile thoil, ach le mòr aoibhneas, a' cantuinn: e chrois, a dh' òrduich am freasdal dhomhsa o t-siorruchd: O chrios, a' s blasda dhomsa na le àilleas na coluinne, le miad mo gràidh air s' a chaidh a' cheusadh ort. Fasdaidh gun dàil ut fhein mi, air chor is gu'm bi mi ceangailte san a cheannaich mi le bhàs fhein ort.

Ach ma dh' fhairgheas tu an gluasad cho làidir a thoisich, is nach urruinn thu do chridhe thogail as ri Dia, is gu na dhrùigh e air do thoil; an car 's lagha cuir casg air an ole an so, agus a dh' n dol-roi-chèile ge fairich thu ann ad chridhe, oir a h-uile h-ionnsuidh a' s urr' thu air t' dan a mhùchadh: ag iarraidh comhnaidh fhathanas leis an dùrachd a' s mua. Gu cinn-ach an dòigh a' s fhearr air casg a chur air ciad gluasadan ar n-ana-miannan, 'se ionnsuidh a

thoirt ro laimh air an aobhar a thoirt as an rathad. Ma thug thu an aire, mar gu 'm b' eadh, gu bheil do spèis cho mòr do rud àraidh air bith, is gu bheil thu a' lasadh suas gu feirg cho tric agus a thigear ad aghaidh, leig dhìot a' spèis so, agus siolaidh air folbh do chorruch.

Ach mur h-ann o ghaol air rud àraidh air bith a tha do chorruch ag èirigh, ach o ghamhlas do neach-eiginn a 's beag ort fhaicinn; an leigheas a 's freagraiche do 'n olc so, 'se fiachuinn, air fhad is ge bheil e an aghaidh do nàdair, ri gaol a thoirt do 'n urra so, cha 'n ann a mhàin airson is gu 'n deach a chruthachadh ri iomhaigh Dè, 'sa cheannach le fuil priseil Chriosta, a chearta cho math riut fhein; ach gu bheil thu, le cur suas gu faighidneach ri giomhan do 'n t-seòrsa so, gad dhianamh fhein coltach ri t' Athair siorruidh, a tha sgaoileadh a chaoimhneis 'sa mathais oirnn uile gun seachnadh air neach is gun sòradh.

XIX. CAIB.

An dòigh air an còir dhuinn gleachd an aghaidh na mi gheanmhnachd.

FEUMAR gleachd an aghaidh a' pheacaidh so air chaochla' dòigh ri peacannan eile, is le barrachd cruadail; gu so a dhianamh, tha trì àmanan sònruichte agad ri thoirt fonear; 's iad sin, ro 'r bhuaireadh, an àm a' bhuairidh, agus an dèigh a' bhuairidh.

1. Ro àm a' bhuairidh feuma' sinn a bhith re fhaicilleach oirnn fhein, a' seachnadh a h-uile ni a bhios na cheann aobhair do 'n pheacadh so air a laghad, agus cuideachda gach aon a bhios cunnartach dhuinn; agus ma tha againn r bruidhean ri leithid sin do dh' fheadhainn mar rud nach gabh seachnadh, biodh ar comhra ch

goirid 'sa fhaodas e, biodh fiamh air ar gnùis, agus ar cainnt cudtromach, stòlda, saor o thlàs agus cridhealas.

Na gabh dànadas as do neart fhein, ge do hacbradh dhut ioma bliadhna a chur seachad anns an t-saoghal saor o ionnsuidhean na drùis. Dir is tric le deomhan na neoglaine gu 'n dian e ann am mionaid, an rud nach b' urr' e a bhianamh fad mhòrain bhliadhnachan. Air nairibh gabhaidh e mòran tìme gu dianamh deas airson na h-ionnsuidh; ach mar is mua a bhios a cheilg a' falach, is mar is lagha a bhios sùil rithe, s ann a 's goirte am beum agus a 's doimhne a' ot.

Rud eile tha ri thoirt fonear, is tha sgiorraidh gach là ga chomhdach, gu bheil an cunnart daonnan nas mua anns na coinneamhan sin far is agha a tha an t-olc-ri lèirsinn, 's air a bheileas v' gabhail dànadais fo chleòca dàimh, comaine, Uleasnais, no dea-bheusan is dea-ghiùlan na n-urra sin dha bheil ar spèis. Ach goididh gaol neo-ghlan a stigh am miasg a leithid so do chaidimh, a ghabhas air adhart le coinneamhan tric', comhra fada agus sùgradh mi-shuaire', gus an ruig am puinsean an cridhe, san dallar reuson cho fad, is gu 'n aontaich e do shealltuinnean mi-huaire', do chàinnt thlà, do shùgradh baoth, o n èirich buairidhean làidir is do-cheannsuicht' ach gann. Teich mata, gu ro-chùramach o cheann aobhair a' pheacaidh so, a tha na deise gu lasadh unnad na tha fodar anns an teine.— Na h-earb a càil do shubhailcean, na gabh dànadas asad fein, ge do chuire' tu romhad bàsachadh nas luaithe na peacachadh an aghaidh Dè; oir dh' aon dèidh a dh' fhaodadh a bhith agad air shubhailcean, dùisgidh caidre' tlà tric teine nach gabh diocladh. Fàsaidh tu cho tìtheach air do

mhiann salach a riarachadh, is nach èisd thu ri comhairle do chàirdean, caillidh tu eagal Dè, fàsaidh tu coma mu d' chliù, is mu d' bheatha cuideachd, lasraichean iutharna fein cha mhùch an teine truailidh chaidh fhadadh ad uehd.— Tiaruinn thu fhein mata le fuireach as a' chun-nart; rathad sàbhalaidh eile cha 'n 'eil ann, is gur e sgrios shiorruidh is deireadh do ro-dhàndas.

2. Seachuinn diomhanas; cuir guothaichean do staid air adhart gu ro-chùramach.

3. Gabh comhairle na feadhnaich a tha fos do chionn gu ro-dheònach; dian an rud a shireas iad ort, agus dian na guothaichean a's lagh' ort, 'sa fhaide an aghaidh do nàdair le tuille toil.

4. Gu bràch na toir breitheanas air feadhainn eile, gu h-àraid a thaobh drùis. Is math thachair do neach air bith a blith cho cruaidh fhortanach, is gu na thuit e anns 'sa pheacadh so, is gu bheil a' chùis follaiseach, cha 'n fhaod thu sealltuinn sios air, ach gabh truas ri laigse, agus biodh sin na leason dhut gus thu fhein umhlachadh an làth-air Dè: ag aideach nach 'eil unnad ach ùir, luath, fìor neoni; ach leasaich t' urnaigh, agus seachuinn le tuille cùrainn a h-uile cuideachd a bhios cumartach dhut, air a laghad is ge saoil thu an gàbhadh. Oir ma ghabhas tu dhàndas ort fhein, gu 'n toir thu binn chruaidh air do bhraithrean, leigidh Dia leat, mar dhiùghaltas maraon is mar leason dhut tuiteam anns a' choire chiadna, mu bheil thu a' dìteadh an atharraich; fiach a' fosgail a leithid sin do mhasladh do shùilean, 'sa faic thu t' àrdan is do dhàndas, agus an iarr thu leigheas dhaibh le chèile.

Ach ged bhiodh a shealbh ort peacannan gràin-cil do 'n t-seòrsa so a sheachnadh, gu cinnteach,

ma leanas tu air a bhith a' toirt breth obuinn, tha thu ann an cunnart mòr a bith càillte.

5. Ma dh' fhairgheas tu do chridhe a' snàmh le aoibhneas is le toil-inntinn spioradail, thoir an aire nach gabh thu tlac diomhair as ann ad chridhe fhein, bi air t' fhaicill nach seall thu ort fein mar dhuine coimhlean, air nach urruinn an namhaid tuille dolaidh a dhianamh, a thaobh is gu bheil thu ga chur suarach is an neopris mhòir: ach gu cinnteach chuire' tu feum 'sa cheart uair so air an fhaicill a's mua gus do thiaruadh o thuiteam anns a' pheacadh a rithist.

Tha againn a' nis ri sealltuinn air ciod a bhuineas do dh' àm a' bhuairidh. Anns a chiad-dol-amach, tha againn ri rannsachadh, co dhiù tha aobhar a' bhuairidh a' tighinn o leth-astigh no o leth-amach.

'S iad so aobhair nà leth-amach, dānadas nan sùl is nan cluas ann an càsan mi-theisteil, tuille 'sa chòir do riombadh ann an aodaich, caidre tlà, brìodal mishuairc. An leigheas a tha freagrach do'n olc so, 'se giùlan stuama beusach oirnn fhein, a dhùineas na cluasan agus na sùilean do 'n h-uile ni a thruailleas an cridhe: ach an leigheas is cumhachdaich' uile, mar a thuirt mi, 'se ceann aobhair a' pheacaidh a sheachnadh.

Thig aobhair na leth-astigh o ro-mheanmh-nachd na coluinnè, o mhòran do dhroch smaointean a dh' èireas o ana-cleachduinean, no o bhuaireadh an aibhistear.

Nuair a geobh a' cholunn a h-àrach ro-àilleasach, feumar a claidh le traisg, le sgiùrsadh, le caithris, agus le peanasan eile; ach 's còir dha leithid so a bhith daonnan fo rian reusoin is seòladh ar luchd-iuil.

A thaobh smaointean neo-ghlan, tha iad ri fuadadh air folbh a dh' aona chearn as an d' thig

iad : agus sin air an dà dhòigh so ; le ceimhlionadh gach dleasnas a bhuineas gar staid, agus leigeil air urnaigh is meadhrachadh diadhaidh.

Dian urnaigh air an dòigh so. Nuair a fhairgheas tu smaointean do 'n t-seòrsa so 'g èiridh ann ad chridhe, agus coltach ri drùghadh air, smaoinich ort fhein, agus labhair ri Criosta, a chaidh a cheusadh ; tog do ghuth, abair ; Ios' mo ghràidh, dian mo chobhair gu luath, mun tuit mi ann an lamhan mo naimhdean. Air uairibh eile glac an crann-ceusta, iomhaigh do shlànair an àm a bhàis, pòg athailtean a lot na chasan, agus abair le earbsa mhòir is gràdh ; o lotan an àigh ! O chreuchdan diadhaidh ! Buailibh ur n-iomhaigh gu domhain ann am chridhe, is e làn truailleachd, is na leigibh dhomh gèilleadh do 'n pheacadh.

A' thaobh meadhrachaidh, nuair a' bhios am buaireadh na uile neart, cha 'n ionann barail dhomh is do dh' ioma h-aon, a tha combairleachadh mar bhuille-gràinich' air a' pheacadh so, gu 'm bu chòir teannadh ri smaoineachadh, air cho gràineil agus cho do-cheannsaicht' is a tha am peacadh so, an dorran, an cnàmh cogais 'sam briste-cridhe a tha na lòrg, gu tric call codach, slàinte, beatha agus cliù. An reuson air smaointean mar so a sheachadh, 'se so, nach 'eil e freagrach a bhith luaidh nicbean mar sin san àm ; a thaobh 's gu bheil iad iomadh uair, an àite ar tarruing o 'n chunnart, gar sparradh nas fhaide ann : oir ma tha an tuigse air an darna laimh a' fuadach nan droch smaointean, tha leithid so do chràbhadh gan gairm air an ais a rithist.

Air an aobhar sin dòigh is ciuntiche gu laimh-an-uachdar fhaighinn air a' bbuaireadh, 'se na droch smaointean fein, is an cràbhadh a tha dir-each nan aghaidh a sheachnadh ; oir ma bheir

thu ionnsuidh air an darna cuid fhuadadh leis a' chuid eile, tha thu 'g ùrachadh na smaointean salach, is gan sàthadh nas doimhne ann ad chridhe gun fhios dut.

Ime sin, foghnadh dhut smaoineachadh air beatha is air bàs do Shlànair: agus ma thuiteas e mach, nuair a tha thu ris a' chràbhadh naomh so, gu 'n till na smaointean ciadna a rìs, agus gu 'm fiach iad riut nas cruaidhe na rinn iad an toiseach, rud a dh' fhaodas tachairt; na càill do mhisneach, is na leig dhiot do chràbhadh: ach an àite dol gu d' dhìchioll gam fuadach, dian diù is neopris do dh' ionnrachdan truagh' an deomhain. Lean air meadhrachadh bàis do Shlànair leis an dùrachd a 's fhearr is urrainn thu; a thaobh nach 'eil ni eil' ann a 's mua blagh gus an t-eucorach salach a chur air chùl, ged biodh e an geall gun sgar a' feasda.

Cuir crìoch air do chràbhadh leis an achanaich so na leithid eile.

O mo Chruthadair agus mo Shlànair, teasraig mi o m' naimbdean as leth do mhòir mathais fein agus luaidheachd do bhàis dhòruinnich. Ach thoir an aire nuair a bhios tu cantuinn so, nach smaoinich thu air a' pheacadh àraidh ris a bheil do sthri, oir a' smaoineachadh a's lagha ni thu air tha e cunnartach dhut. Ach fos cionn gach ni thoir an aire nach càill thu a' bheag a dh' ùine, gad cheasnachadh fein càd a fhaoda' tu snaoitheadh leis a' bhuaireadh. Cha bhiodh na leithid so do raunsachadh ach cealg an deomhain, a dh' iarras fo chleòc dealbhach dleasnais an ath ionusuidh a thoirt, no an car a 's lagha tha e an geall, gu 'n dianadh na smaointean truailidh, a thaom e ann ad chridhe rud-eiginn drùghadh ort. Ime sin, uair air bith nach 'eil e soilleir gu na ghèill thu do 'n olc, foghnaidh dhut an rud a

thachair innsè ann am beagan fhacal dha t' ath-air-èisdeachd : agus b' air do stiùradh le chomhairlese gun tuille dragh a chur ort fhein.

Ach thoir an aire nach ceil thu ni eudtromach air bith le nàire no le leithsgeul 'sa bith eile : oir ma tha an umblachd feumail gu laimh-an-uachdar ar fhaighinn air t' uile naimhdean, tha i mòran nas riataich' anns a' chàs so ; a thaobh is nach 'eil anns an drùis am bichiontas ach ceart bbreithcanas a thàtar a' leigeil air an àrdan. Nuair a sguireas am buaireadh, so mar a ni thu. Ge do bhiodh am fè a 's mua air t' inntinn, ge do shaoileadh tu thu fein tur tiaruinte, seachuinn an dèis sin uile gu ro-chùramach gach ni a fhadas am buaireadh a thogail dhut, druid a mach o d' chridhe iad gu h-iomlan, ged bhiodh dreach shubhailcean fhein orra, na dealbh math 'sa bith eile. Thig a leithid sin do sgleòthan brèige o chleig ar nàdair choirbte, no o fhoill an deomhain, a ghabbas air fein coltas aingil sholuis, gus ar tarruing leis gu dorchadas ifrinn.

XX. CAIB.

Mar is cèir cogadh an aghaidh na leisg.

Is beirt ro-fheumail dhuinn cogadh an aghaidh na leisg ; oir cha 'n ann air coimhlionachd spioradail a mhàin a tha i a' cur èis, ach tha i gar liubhairt seachad do naimhdean ar n-anna.

Ime sin, ma tha mhiann ort gleachd an seòl ceart an aghaidh na leisg, tòisich le leigeadh dhìot faoineis is abheaid gun seagh ; tarruing do chridhe o nichean talmbaidh, agus cuidhtich a h-uile gnothach nach 'eil sgèithe ri d' staid.

Cuir gu dùrachdach le impedh nan gràs a fathanas, gabh combairle nam feadhnach a tha fos do chionn, dian a h-uile gnothach san àm fhreag-

rach agus anns an dòigh cheirt: na cuir dàil mionaid anns an obair a tha ri dianamh; thoir an aire gu bheil a chiad dàil a' tarruing dàil eile, agus i sin an treas dàil; agus mar sin, tha sin a' tuiteam air ais; oir tha gràin air gnìomh agus lèidh air diombanas a sior dhol am miad, mar is nua a thèid an leigeil air adhart. Mar sin fàidh duine mèirgeach gu gnìomh, no leigidh e leth e tur, leis cho mi-thaitneach is a tha an -saothair.

Sin mar a thig cleachdadh na leisg oirnn, agus s duilich a chrathadh dhinn, nas lagha na thachras do 'n nàire a tha lòrg caitbe-beatha dhiomhnaich ar dùsgadh gu tuille sùrd agus adhartachd an am a tha romhuinn.

Tha e ri innse cuideachd gur puinsean an leisg a tha a' sgaoileadh a nìmh feadh bhuidhean an t-ama air fad, am milleadh na toil le gràin a thoirt shì air cosnadh, agus na tuigse le doille cho mòr nach faic i gu bheil togradh nan luundairean am bichiontas gun bhrìgh: is gu bheil an gnothach bu chòir a dhianamh gun dàil air a dhearmad, no fhàgail gu àm eile.

Thoir an aire cuideachd nach leòr an gnothach a thig mu d' choinneamh a dhianamh air all, a thuilleadh air sin tha an t-àm iomchuidh i shealltuinn air, agus an t-saothair a 's mua ri bhàil ris, gus a dhianamh cho coimhliou 'sa habhas e. Oir cha 'n e saothair cheart, ach leisg sheòlta, a dh' fhaodar a chantuinn ris a' habhaig mhòir sin a nì gnothach le braise, gun mhaile co dhiu a' bbios e gu math no gu h-olc air a dhianamh, ach an geall a mhàin air an obair a chur seachad gu h-ealamb, is socair a ghabhail cho luath 'sa fhaodar. 'Se friamh an ule so ion toirt fonear cho luachar is a tha dea-gnìomh thèid a dhianamh san àm agus anns an t-seòl

cheart, 'sa bhristeas ro 'n h-uile cuimrig a thilg-eas an leisg an caramh na feadhnach sin a tha stri an aghaidh an ana-miannan.

Cuimhnich mata gu tric, gur mua luach aon togail cridhe ri Dia, aon saighdeadh inntinn gu flathanas, lùbadh glùin, an strìochdadh a's lagha do mhòralachd Dè, na iomhnas an domhain gu lèir; oir a h-uil' h-uair a chlaoidheas duine ana-miannan tha crùn glòrach a' feitheamh air o laimh nan aingeal, airson na buaidh a choisinn e air fhein. Air a' laimh eile tha Dia a' tarring a gràsan lion beag is beag o na daoine leisg, nach 'eil a'dianamh feum dhiu, agus gan taomadh air na daoine adhartach, mar mhiadhoinean a bheir a stigh iad là-eiginn, mar sheirbheisich dhil-eas gu aoibhneas an Tighearna, (Mat. xxv. 21).

Ach ma dh' fhairgheas tu thu fhein ana-comasach air dol ro 'n h-uile cuimrig is trioblaid a thig ad rathad air slighe na coimhleanachd, feuma' tu a bith cho sheòlta is gu falaich thu ort fein iad, ann a' rathad is gu saoillear iad mòran nas lagha na tha daoine leisg ga sàmh-lachadh. Leis a sin ma chi thu gu bheil mòran gnìomhan riatanach gu subhaile àraidh air bith a chosnadh, agus gu feumar na gnìomhan sin a chleachdadh fad mòran laithean an aghaidh do naimhdean lionor làidir, tòisich air gnìomhan a d'ianamh mar gu foghnadh beagan, agus sguir-idh t' imcheist an ùine ghearr.

Cath ri d' naimhdean lion fear is fear, no mar nach biodh ann ach a h-aon, is faoda' tu a bhith cinnteach gu'm buadhaich thu orr' uile le gràsan Dè. Air an dòigh so bheirear buaidh air an leisg, agus suidhichear an t-subhaile a tha na h-aghaidh na h àite.

Lean an dòigh chiadna ann ad ùrnaigh. Na tha uair a' chluig agad ri thoirt dhi, is gu saoil

thu sin fada, na cuir ach cairteal na h-uaraich ort fein, is nuair a ruitheas sin, cuir urad eile ris, agus mar sin siolaidh an uair uile seachad. Ach rè na h-ùine so, ma dh' fhairgbeas tu an urnaigh fada an aghaidh do nàdair, na dian buileach mi-thaitneach i, faoda' tu sgur dhi tiota beag, rud nach d' thig gu dolaidh, ma ses gu'n till thu gu h-ealamh gus an d' easnas naomh so.

Freagraidh an chomhairle chiadna dhut ann an gnothaichean diachuinneach eile. Ma tha eagal ort gu'm bristear do chridhe le mòran oibrichean, agus leis an t-saothair a chosgas e dhut an dianamh, is ma tha do misneach cuideachd am fàillinneachadh leis an leisg, tòisich air a chiad rud a tha ri dhianamh, gun smaoinneachadh air na gnothaichean eile; gabh saothair mhòr ri so, is ma thèid a dhianamh gu math fàsaidh na gnothaichean eile nas fhasa na shaoil thu. 'S ann mar so a fheumas tu ceann a thoirt do ghniomhan deacair, gun saothair a chaomhna' uair air bith. Oir is aobhar eagal dhut gu faodadh an leisg grain cho làidir a dhianamh ort, is nach bi thu comasach air dìreadh gus a' chiad cheum do na subhailcean, is gu'n clisg thu le fuathas mun d' thig an trioblaid a's lagha ad chòir.

So mar tha 'g èirigh do dh' anman dealtach cladharra: tha iad daonnan fo eagal an namhud, air a laigead, is air fhaidead ge 'm bi e uapa; a h-uile mionaid tha iad fo fhiamh, gu'n d' thèid tuilleadh eallaich orra na 's urruinn daibh a ghiùlan, agus mar sin am pèin nuair is mua an socair. Agus o so biodh fios agad gur boinne puinsein am peacadh so, a tha cur gaiseadh anns na subhailcean, cha'n ann a mhàin nan ciad fhàs, ach déis daibh tigbinn gu ire.

Biodh brath agad gur ionann dolaidh an reud-ain air an fhiodh, agus milleadh na leisg air caithe-beatha spioradail, is gur mòr a beud ann an lamhan an deombain gu daoine tharruing gu lion, gu h-àraid iadsa a tha sireadh gu caithe-beatha spioradail.

Biodh sùil agad mata ort fhein, cleachd urn-aigh, agus dian deagh-oibrichean; na cuir dàil ann ad èideadh-bainns', uidheamachadh gus an t-àm d' theid do ghairm dol an coinneamh fir-na-bainnse a' tighinn a flathanas. Ach a' h-uile là cuimhnich, nach do gheall an Tì a thuig gus a' mhaduinn thu na thròcair, na gràsan ciadna dhut gu h-oidhche. Agus nuair a thig an oidhche cha'n'eil barrantas 'sa bith agad gu faic thu an ath latha. Air an aobhar sin caith gach latha mar gu 'm b'e dearrsa mu dheireadh dhe t' shaoghal. Na biodh dad ad bheachd ach toil Dè, agus bi daonnan fo fhiamh mu' n chunntas chruidh a ghabhas Dia dhiot mu 'n h-uile mionaid dhe d' thim.

Aon fhacal eile. Ge do rachadh tu ro mbòran gnothaichean, ge do ghabhadh tu anabarr saothrach, tuig agad fhein gu na chaill thu an latha, is gu bheil t' obair air fad gun fheum, mur do choisinn thu ioma buaidh air t' ana-miannan, agus air do thoil fhein: mur robh thu ro-thàing-eil do Dhia airson a thiodhlaicean dhut, is gu h-àraid airson is gu 'n d' fhuilig e am bàs air do shon: mur d' fhurain thu a h-uile crois a thàinig ort mar ghràsan o Athair na tròcaire, mar mhiadhoinean gu d' ghlanadh o d' pheacannan lionor.

XXI. CAIB.

Mar a bheirear dea-fheum as na ceudan corporra; is mar a dh' fhaodas iad ar comhnadh gu smaointean diadhaidh.

Gus ar ceudan corporra thoirt gu rian ceart tha anabarr faicill agus saothair riatanach: a thaobh is gu bheil an fheoil, friamh gach miann coirbte a h-unnainn, anabarrach tìtheach air toileachadh dhi fhein. Agus o nach 'eil seòl eil' aice air i fhein a riarachadh, tha i fosladh nan ceudan corporra gu ruighinn air a miann, a chitear leis an anam tro'n dorus sin mar gu 'm b' ann an sgàthan. Mar sin leis an t-snaim a tha eadar an t-anam agus a' cholunn, tha an toileachadh talmhaidh, an dèis ruith ro na ceudan corporra, a' bristeadh a stigh mar phlàigh air buadhan an anama, agus a' truailleadh an duine air fad.

So an leigheas a tha ri fhiachuinn ris an òc fhuathasach so: Biodh deagh-aire agad air do cheudan corporra: na dian ionnramaidean dhiu uair air bith ach gu math, gu crìch mhath, gu stà dhut, no airson gnothaich tur feumail; ach gu bràch na tarruing toil-inntinn uapa. Ma ruitheas iad uair air bith uat air faondra', mar gu'm b' ann gu fhios dut, ma leumas iad thair-is air a' chrìch a shuidhich reuson, gairm air an ais iad gu luath, agus cuir air rian iad ann a' seòl is gu'n iarr iad, cha 'n e toileachadh brèige a rudan, ach comhnadh nach beag do'n anam gu fàs diadhaidh agus coimhlion o amharc air nichean talmhaidh: air chor is gu 'm faod an t-anam le neart smaoineachaidh dìreadh suas o eòlas air rudan talmhuidh gu eòlas an Dè mhòir. Gabhaidh so dianamh air an dòigh so. Nuair a thig cuspair dealbhach fo h-aon 'sa bith dhe d' cheudan, na gabh beachd air le sùil fheòla, ach le sùilean na tuigse, agus thoir

an aire, ma tha dad air bith aige, a thaitnear ri d' phollaran, nach ann uaithe fhein a tha sin aige, ach o Dhia, a chruthaich e, 'sa thug dha le laimh fhial a h-uile buaidh mhath dhealbhadh a th' aige. Gabh toileachadh a sin, a' smaoineachadh gur e an Tì mhòr uilechumhachdach aon ughdair gach àilleachd a tha na chreutairean agus gu bheil ua buadhan sin uile aige ann fhein le tuille glòir agus maise no tha iad ri fhaotuin anns na creutairean a's bòidheche a chaidh a chruthachadh.

Nuair a sheallas tu air gnìomh dealbhach 'sa bith feadh an domhain, cuimhnich gur neoni as fhein e; tog t'inntinn suas gus an laimh fhearta a rinn e agus dian uail as; a' cantuinn; O mo Dhia, is tu aona chuspair mo mhiann. Nach aoibhinn ri smaoineachadh nach 'eil ann am maise chreutairean ach faileas fann air do ghlòir, 's gur tu fhein aon fhuaran a h-uile mathais.

Nuair a chi thu craobhan no geugan fà bhlàth, no luibhean bòidheach ri faicinn, cuimhnich gur e an gliocas gun chrìoch a tha gu dìomhair gan altrun: agus abair ris; O Dhè bheò, ughdair na beatha, 'sa rùin m'anma, 'S ann uatsa, unnadsa, agus leatsa a tha beatha agus maise gach nì air talamh.

Ri faicinn ainmhidhean, tog t' inntinn is do chridhe suas ri Dia, a tha toirt muthachadh is gluasad dhaibh: ag gradh le mòran umhlachd is gràidh: O Dhia mhòir a tha toirt gluasaid do gach nì gun ghluasad thu fhein, is mòr m'aighear, a' smaoineachadh air do bheatha bhith-bhuan air nach d' thig caochladh. Nuair a ghabhas tu iongatas a maise chlan-daoine, sgar o chèile san uair an dreach a chi an t-sùil o'n sgeimh nach fhaic ach an tuigse, stad an so, a' cuimhneachadh gur ann o fhreumh dìomhair'

o mhaise an Dè gun tùs, a tha h-uile sgèimh
 eòluinne, is abair ann ad chridhe fhein; feuch
 an so boinne beag a thuit a aibheis gun chrìoch,
 cuan gun iomall, o bheil feartan gun aireamh
 ann struthadh gun tamh. O mar tha m'anam a'
 baghadh le sòlas, a' smaoinichadh air do mhaise
 hiorruidh, màthair aobhair gach rud àghor air
 alamh!

Nuair a choinnicheas tu duine làn gliocais no
 aoimhneis no subhaile air bith eile, cuir air leth
 nar an ciadna an ni th' aige uaithe fhein o 'n
 rud a fhuair e a flathanas; agus an sin abair, o
 Dhè nan uile shubhailtean! cha'n urruinn mi
 n' aoibhneas a luaidh, nuair a smaoinicheas mi,
 gur h-ann uatsa a tha h-uile mathas, agus gur
 ior neoni coimhlionachd chreutairean cruth-
 d'icht' ann an coimeas ri d' mhòralachd. Mìle
 ceannachd dhut airson so, is gach mathas eile,
 a bhuilich thu air mo choimhearsnach no orm
 fhein. Gabh truas ri m' bhochduin: seall air
 cho feumach sa tha mi air a leithid so (no sud)
 lo shubhaile àraidh.

Nuair a ni thu gnìomh math, cuimhnicheas gur
 e Dia a's urruinn dha, is nach 'eil unnadsa ach
 inneal na laimh: an sin a'togail do shùilean suas
 ris, abair, o Mhaighistir an domhain is ait leam
 ri thuigsian, nach 'eil e am chomas fhein a'
 bheag a dhianamh, is gur tusa ciad thùs is ceann-
 aobhair gach ni.

Nuair a bhlaiseas tu rud millis air bith, cuimh-
 nicheas gur e Dia mhàin a b' urruinn am blas tait-
 neach so a thoirt da, dian t' aobhar uail air fad
 d'beth, is can ann ad chridhe; o m' anam bi
 aoibhinn, gur ann an Dia tha brìgh gach sòlais,
 's as eugais gur faoin a h-uile sòghalachd! Nuair
 a fhairgheas tu fàile cùbhraidh, thoir an aire
 nach stad thu aig an toileachadh fhaoin sin; ach

tog do chridhe gu fathanas, agus tuig gur ann o Dhia a thàinig am boladh so; gabh toileachadh as, agus guidh air, is gur e àrd mhaighistir a h-uile sòlais, gu'n tairngeadh e t' anam, 'se saor o gach dèidh thalmbaidh, uige fhein, mar spìosradh cùbraidh.

An aon facal, nuair a chluinneas tu binneas ciuil, smaoinich air Dia, agus abair, o mo Dhia tha mo chridhe a' snàmh an sòlas; bheir smaoin-eachadh air fheartan diadhaidh, a tha uile seinn gu d' ghòir, air m' anam, aingle, daoine, is gach creutair leum le aighir nan ceòl.

XXII. CAIB.

Mar a dh' fhaodas nichean talmhaidh ar comhnadh gu diomhaireachd beatha agus pàis ar Slànair a thoirt fonear.

Dh' fhiach mi dhut martha mar a dh' èireas tu o nichean talmhaidh gu smaoineachadh air mòralachd Dè; ionnsuich a nis mar a thairngeas tu na rudan ciadna gu beò-smaoineachadh air diomhaireachd naoimh beatha agus bàs ar Slànair. Cha'n 'eil ni 'sa chruinne nach fhaod so a chur air shùilean dhut.

Thoir an aire an toisneach mata, mar a thuirt mi a cheana, gur e Dia ciad ughdair a h-uile ni; is gur e esan a thug do chreutairean, gu ruig' an fheadhainn a's àirde, am beatha, am maise, is gach dea-bhuaidh a th' aca. An dèis sin amhairc le iognadh air mòr mathas ard uachdrain an domhain, a dh' islich e fein cho fad is gu na gabh e colunn daobda, is gu'n dh' fhuilig e bàs maslach gus ar sàbhaladh, a' leigeil le chreutairean fhein cuideachd èirigh na aghaidh'sa thairngeadh ris a' chrois. Ach ma's àill leat ànradh

agus fhulangas 'a thuigsinn ceart, cuiridh gach
 ai mu chuairt d'ut sin an cuimhne dhut.

Nuair a chì thu airm, slatan, cùird, dreaghan,
 mìle, tairngean, ùird, cuimhnichidh tu gu'n b'
 ad sin ionnramaidean a phàis. Cuiridh bothan
 bochd taigh' air shùilean dhut a' stapull, agus a'
 bhrasach anns na chuireadh e. Bheir na beinn-
 ean uisge, a thuiteas air an talamah gu t' inntinn
 am fallus fala a bhrùchd ro choluinn aun an garr-
 adh Olibhet. Cuimhnichidh na clachan d'but
 na creagan a sgàin aig àm a bhàis.

Nuair a' bheir thu sùil air a' ghrèin no air an
 alamh, thoir an aire gu na chrith an talamh, is
 gu na dhorchaich a' ghrian an trà a thilg e an
 nail. Nuair a chì thu bùrn, cuimhnich air an
 uisg' a thaom a mach o thaobh; agus mar sin
 s cuimhneachan mìle rud eil' air a phàis.

Nuair a dh'òlas tu deoch, smaoinich air an
 bion-gheur is an domhlas a ghabh ar Slànair
 aomh o lamhan a naimhdean. Ma tha thu a'
 abhail tuille 'sa chòir do thoileachadh a spìos-
 adh cùbhraidh, cuimhnich air droch fhàile nan
 ollunnau marbha a dh'fhairich ar Slànair air
 liabh Chalbhari; an àm cur ort t' aodaich,
 cuimhnich gu'n deach Mac Dè a sgeadachadh
 e'r column daonda, gu sinn' èideadh le dhiadh-
 chd. An àm cur d'kiot t' aodaich, sàmhlaich
 gad fhein gu bheil thu ga fhaicinn ga rùsgadh
 e lamhan a luchd pianaidh, gus a sgiùrsadh gun
 àil, agus a thairngeadh ris a' chrois air do shon.
 Nuair a chluinneas tu glaothaich, cuimhnich
 ir iolaich bhuaireasaich an t-sluaigh gun chiall
 n aghaidh an Tighearna, ag èigheach; cuirt'
 s da, cuirt' as da, ceus e, ceus e.

Cho tric 'sa chluinneas tu an clag a' bualadh,
 thoir an aire gu'n robh chridhe beannaicht Ios' a
 losgail anns an ghàrradh le cruaidh spàirn, ri

faicinn na dòruinn ghàbhaidh a bha a' feith-eamh air, no smaoinich gu bheil thu a' cluinntinn buillean nan òrd leis an robh na saighdearan ga thairngeachd ris a' chrann-cheusda. An aon fhacal, rud 'sa bith a bhios tu fhein a' fulang, no chi thu an t-atharrach am fulang, tuig agad fhein, gur beag sin laimh ris an dòruinn cuirp agus anma a dh' fhuilig do shlàinair air do shor an àm fàgail na beatha so.

XXIII. CAIB.

Dòighean eile leis am faod ar ceudan corporra tighinn gu stà dhuinn an ioma càs.

DHIACH mi cheana mar a fhaodar an inntinn a thogail o rudan talmhaidh gu nichean spioradail agus gu rùin dhiomhair Iosa Chrìost' a thoirt fon ear; gabhaidh mi air m' adhart gu cuspair ean eile smaointean a thoirt am follais: air chois is gu faod gach aon e fein a riarachadh air rèid a thogail agus a chràbhaidh; rud a thig gu stà cha 'n ann a mhàin do na daoine laga, ach do' r fheadhainn a's fhaide aire adhart; oir cha 'n ann air aon rathad a tha iad uile a' triall gu coimhliònachd, is cha 'n ionnan comas dhaibh uil' air àrd smaointean. Ach cha ruig thu leadad do dh' eagal a bhith ort, gu 'n tog na dòighean lionor so incheist dhut, stiùradh reuson thu gabh combairle cinn-iuil gblie, gèill gu h-iriosa do 'n rian a chuireas e mu d' choinneamh, cha 'n ann a mhian anns an rud a tha mi cantuinn an dràsda, ach anns gach ni a their mi an dèigh so cuideachd.

Nuair chi thu mata ni air bith taitneach do' t-sùil, is miaghail aig clann-daoine, smaoinich agad fein, gur suaraich' e na 'm poll a tha fo d' chasan, laimh ris na nichean a tha 'n gealltuinn

huinn ann a' flathanas, an t-ionad gus an còir
 hutsa a bhith an comhnuidh a' triall, le seall-
 uinn sìos air gach nì eile. Nuair a shellas tu
 air a' ghrèin, smaoinich gu bheil t' anam fo èide'
 nan gràs nas gile, is nas bòidheche nan iarmailt
 uile: ach as eugais an trusgain so nas duaichnidh
 na iutharna. Ag amharc air an athar, tog do
 maointean suas gu flathanas, agus leag t' inn-
 inn air an àite sin far a bheil fois shiorruidh
 dhut cinnteach, ma bhios do chaithe-beatha
 seochiontach agus diadhaidh air talamh.

Ma chluinneas tu ceileir ian, smaoinich air
 chàrrais, far a bheil glòir Dè ga seiun gun las-
 chadh: is anns an àm chiadna guidh air Dia,
 tu 'n dianadh e toillteannach thu air moladh
 shiorruidh thoirt da am miasg nan spiorad beann-
 ichte.

Ma bhios tu air do thogail gu mòr le maise
 chreutairean, smaoinich gu bheil thu faicinn an
 Aibhistear ga falach fein fo 'n sgèimh bhrèige
 sin, an geall air do lot, is beatha t' anma thoirt
 dhut; is abair ris le corruich naoimh; as 'm fhian-
 nis a nathair mollaichte, is faoin dhut a bhith
 ad cheiltinn fhein gu mise a' sgrios. Tionnd-
 idh an sin ri Dia, agus abair ris; beannaichte
 an robh t' ainm, a tha fiachuinn dhomsa foill
 an namhud is gam armadh ro-laimh air a shon:
 an sin ruith gu lotan dó Shlanair, mar dhèan
 cinnteach dhut, beachdneach air an dòruinn
 bhrum a dh' fhuilig e air do shon, gus do nighe'
 d' pheacannan, agus gu gràin a chur an ad
 hridhe air a h-uile toileachadh saoghalta.

Dòigh eile air seachnadh a' bhuiridh a thig
 an maise chreutairean, 'se smaoinichadh gur
 dòr an t-atharrachadh a nì am bàs air an rud
 's àillidh coltas. Nuair a bhios tu a folbh an
 athaid, cuimhnich gu bheil a h-uile ceum gad

thoirt nas teinn' air an uaigh. Is mall ian aitheig, is mall siubhal nau struth, seach lua beatha mhic-an-duine. Bheir stoirm a millea gach dùil, bheir tairneanach a ghluaiseas an talamb, nar cuimhn' a' latha mu dheireadh, a sireadh oirnn ar glùn a lùbadh air bhialaobh a bhithimh mhòir, a thoirt aoraidh dha, 'sa ghriosa ad air, gu n'comhnadh e sinn gu dianamh deas sa àm gu tighinn na làthair, ma leagh sinn air folbsan lath' ud le fiamb.

Ma 's math leat sgiorraidhean lionor na beath so thionndadh gu math dhut, faodaidh tu n seòlaichean so a leanail. Ma dh' fhuilgeas tu mar gu 'm b' eadh, teas, no fuachd, no anshocai 'sa bith eile, ma bhios mulad no leann-dubh ga tharmachadh, thoir rian siorruidh an freasdaifonear, a chuir an trioblaid so ad rathad gu ò bhuanachd, agus a thomhais na ghliocas i ri ò neart. Mar sin chi thu le sòlas gu bheil taoblà caoimhneil aig Athair na tròcaire riut nì a tha soilleir o 'u chothrom a tha e toirt dhu air a sheirbheiseachadh anns an dòigh a 's tait niche leis.

Am faicinn mata gu bheil rathad agad na fhearr na bh' agad riamb air a thoileachadh abair: a nis air a coimhlionadh unnamsa tha toil na Tì ud, a dh' òrduich dhomsa na iochd t-siorruchd an anshochair so air an latha ar diugh. Gu robh ainm beannaichte gu bràch Nuair a dh' èireas smaoinachadh math air bitlad chride, tuig gur h-ann o Dhia a thain' e, agus thoir an tàing a 's còir dhut do dh' Athair gach soillse. Nuair a lenghas tu leabhar diadhaidh smaoinich gur e a' Spiorad Naomh a tha a' labhairt riut, agus a theagaisg a bhrìgh. Nuair a chi thu crois, seall oirre mar shuaicheantas Iosa Criosta, do cheannard: agus cuimhnich ma thèid

u ach an ceum a's lagha uaire, gu 'n tuit thu
 an au lamhaibh naimhdean gun tròcair, ach ma
 anas tu do cheannard, gabhair a stigh do riochd
 lathanais thu, a' dealradh fo chrùn glòrach do
 tuadh.

Nuair a chi thu dealbh na h-òighe beannaichte
 boire, tairg do chridhe do mhàthair na tròcaire
 n, is biodh aighear ort maille rith' airson is gu
 d' rinn i riamh toil Dè gun fhàillinn : airson
 gu 'n d' rug i ar Slànair, is gu 'n d' àraich i
 bainne fheine. An aon fhacal thoir tàing dhi
 rson a chomhaidh a tha i a' toirt dhaibhse
 le a dh' iarras e nan gleachd ri namhaid chlann-
 oine. Nuair a chi thu iomhaighean nan uaomh,
 imblichidh tu air na gaisgich threubhach sin
 briost', a gleachd gu cruadalach gu ruig am
 s, 'sa dh' fhàg slighe nan dèigh, air a' faod
 u imeachd, ma tha sùil agad ri pàirt na'n glòir.
 Nuair a chluinneas tu a' clag an seinn tri
 uairt airson fàilt an aingil, faoda' tu beagan
 naoineachaidh a dhianamh air na facail a tha
 l ro 'n h-uile beannachadh Moire. A' chiad
 ir, thoir tàing do Dhia airson na teachdaireachd
 lormhor so a chuir e dh' ionnsuidh Mhoire,
 d bu chiad tùs do gnìomh mòr ar sàbhalaidh.
 An ath uair dian' co-aoibhneas ri Moire airson
 h-àrd inbhe gus na thog Dia i airson a mòr
 ahlachd. An treas uair thoir aoradh do 'n
 acal a tha nis air gabhail column daonda.—
 n dèis sin thoir an onair iomchuid dha Mhàth-
 naoinh, is do 'n aingeal Ghàbriel.

Gach uair dhiu sin, gu h-àraidh an uair mu
 eireadh, bhitheadh e iomchuidh ar ceann a
 romadh mar thuilleadh onair do 'n mhistire
 lòir so. O na dh' fhaodar na gnìomhan so
 dianamh uair air bith, comharraichidh sinn a
 ch gnìomhan eil' a khios nas freagraiche do

na tràthan sin, much miadhoin-là, agus ana much; ach na gniomhan sin uile buinidh do phàis ar Slànair. Ach cha 'n fhaod sinn gun chimbneachadh gu tric air an dòruinn ghoirt a dh' fhuilig an òigh bheannaichte an àm na pàise. Cha bhiodh ann ach fìor mhi-thàingealachd dearmad a dhianamh air so. Mu oidhche cuimh-nich, gu 'm bu ghoirt cràiteach a bha cridhe mu fhallus fala mic Iosa, mu ghlacail 'sa ghàrradh is gu 'm bu trom tiomhaidh thug i an oidhche ud. Much dian co-chaidh maille rithe na dòruinn, faicinn a mic ghràdhaich ga tharruing gu Pìolaid is gu Herod, air a dhìte' gu bàs, a' giùlan uallach trom na croise gus an t-àite an rachadh a cheusadh. Mu miadhoin-là smaoinich air a chlaidheamh gheur a lot cridhe na màthar brònaich so si faicinn a mic ga cheusadh, a' tilgeadh na h-analach, 'san t-sleagh ga sàthadh na thaobh.

Faodar na smaointean diadhaidh so mu bhròt na h-òighe beannacht' a leanail, o anamuch dihaoine gu miaduin disathurna; ach na smaointean roimhe sin faodar an toirt fonear laithear eile. Ach an dèigh sin uile lean cràbbadh do chridhe fein, air rèir is mar a ghluaisear thu le d' cheudan air a leth-amach.

Am beagan bhriathran, an dòigh a 's fhearr air na ceudan corporra a chur fo riaghailt, 'se so gu rian thu iad ann an seòl is nach leig thu le gaol no fuath air nichean talmbaidh drùghadh air do chride, ach air rèir 's mar a sheòlas toi. Dè thu gu gaol no fuath thoirt do gach ni thig ad làthair.

A thaobh na seòlaichean lionor a thug m seachad gu rian a chur air do cheudan, thoir air aire nach b' e mo bheachd idir gu 'n dianadh t' t' aona gniomh deth so; bu chòir ga d' chridhe: bhith mar is trice a steach, agus a' smaoineachadh!

r Dia; do gnothach mòr 'se cath an taobh-gh, a' cur smachd air t' ana-miannan, 'sa cur, a gnìomh nan subhailcean a tha nan aghaidh. An aon rud a bha 'm mhiann, 'se gu 'n gabhadh na seòlaichean so air àmaibh iomchuidh. Oir a 'n ruigear a leas a bhith an dùil, gu 'n d'èidear fad air àdhart ann a' naombachd le mada cràbhadh: rud, ge math ann fhein, a dh'aodar a mhi-guàthachadh, air dòigh is gu 'n air e an inntinn ma dh' fhaoidte fo bhruaillean, a 'm miadaich e fhein-spèis, is neo chunbhalhd; am fosladh mar sin dorus do dh' ionnrachd an deomhan.

XXIV. CAIB.

Mar is còir strìan a chur ris an teangaidh.

EUMAIDH sinn a bhith fhaicilleach air ar teangailh, a thaobh is gu bheil dèidh mhòr againn air bhairt air gach nì a tha miannach le 'r cridhe. E guè phròis is màthair aobhair do 'n ghiomh so, bhios a' cur am fiachan dhuinn gu bheil sinn nas na fiosrachadh na tha sinu, agus mar sin làn sda as ar n-eòlas fhein, tha sinn ga leigeil a dh'ach gu ro-dheònach, an dùil gu bheil sinn a dh'irt barrachd air feadhainn eil' ann an conaltdh, is gu 'm bu chòir do 'n chuideachd' uile sdeachd ruinne.

Is duilich innse a liuthad peacadh a tha tighna o 'n ghiomh mbollaichte so. A' dh' aon acal faodar a radh, gu bheileas a' call mòran de leis, gur comhara cinnteach e air aineolas, agus air gòraich: gu bheil sgainnir is briagan a bichiontas na lòrg, gu 'm beil e fuarachadh is cràbhaidh, an neartachadh ar ana-miannan a cleachdadh na teanga ri càinnt aotrom agus iomhain.

Gus an giomh so a leigheas, so na comhairlea a bheirinn seachad. Na dian mòran bruidhn ri dà sheòrsa dhaoine, riusan nach 'eil a' gabhail ach beag suim dhe t' sheanchas, eagal gu 'n cuir thu seirbhe orra, no riusan a dh' èisdeas riut g deònach, eagal càinnt mhicheadach bristeadh mach uat. Na biodh do bhruidhean àrd no uirrasach; oir tha a b-uile cuid dhiu searbh ri èisdeachd, is nan comhara air pròis is air ladarnas.

Na labhair uair 'sa bith ort fein, no air d' chàirdean, no air gnothach air bith a rinn th' fhein, nas lagha na bhios fìor riatanas air, agus an sin fhein biodh e ann an ro-bheagan bhriathran, agus le mòran stuamachd. Ma thachras t' air duine a bhios a' labhairt air fein, na seas sios air, is na dian atharrais, ge b' ann gu fhàillinnean fhein a shoilleireachadh, agus gu mhasladh a bhiodh brìgh a sheanchais. Air do choimhearsnach is air a gnothaichean na labhair ac ainmig, nas lagha na bhios dea-chothrom aga air rud-eigin a chantuinn gu chliù. Labhair gu ro-dheònach air Dia, 's air miad a ghràid dhuinn; ach eagal nach aithne dhut labhairt a' san dòigh cheirt, èisd ri feadbainn eil' air air a' phuine sin, agus cum gu math ad chuimhne na chluinneas tu.

A thaobh seanchais shaoghalta, ma thig e g' d' chluasan, na leig leis drùghadh air do chridhe agus ma 's fheudar dhut èisdeachd gu freagrad thoirt seachad, tog an dràs' agus ris do chridh ri Dia, a tha ann a' fiathanas, is a tha le sù fhial ag amharc ortsa, ge creutair suarach.— Cothromaich gu math do bhriathran mun lei thu leo tighinn a mach o d' bhillibh. Is beachd naich gu math air an rud a tha thu dol a chantuinn, oir is cinnteach an gnothach gu 'n abair thu tuilleadh 'sa chòir; agus nuair a nì thu sua

ann ad inntinn an rud a tha thu dol a chantuinn, aoda' tu beagan a sgathadh dheth, oir chi thu n dèigh laimh gu 'n duirt thu tuille 'sa chòir.

Tha tosdachd ro-fheumail anns a' chath spioradail, agus an fheadhainn a chleachdas i, faodaidh iad a bhith cinnteach a buaidh; oir tha na daoine tosdach am bichiontas an-earbsach asdahein, earbsach a Dia, dèidheil air urnaigh, agus tioma air subhailcean a chleachdadh.

Gus gu 'n d' thugadh tu spèis do thosdachd, maoinich air na buadhan àluinn a th' aig an-subhaile sin, agus na h-uile gun aireamh a tha a cois a' ghiomh a tha na h-aghaidh. A bharrir sin, ma 's math leat thu fhein a thoirt gu beagan bhriathran, fuirich sàmhach an nuair a tha cead agad labhairt, nas lagha na thig sin u dolaidh dhut fhein no do 'n atharrach.— beachuinn daonnan càinnt gun mbath: dian uideachda do Dhia, do na h-ainglibh, is do na daoimh a raghuinn air daoine. An aon fhacal, na bhios an cogadh mòr a ghabh thu fos laimh ' tighinn fonear dhut, is gann a gheobh thu in' air t' anail a tharruing, agus is lagha na sin dh' fhaodas tu a' bheag dhe d' thim a thilgadh air folbh ann an seanchas faoin gòrach.

XXV. CAIB.

Gu feum saighdear Iosa Chrìost', a tha an geall dol ri aodan a naimhdean, agus buaidh a thoirt orra, gach ni a sheachnadh cho math 'sa dh' fhaodas e, a chuireas furban air inntinn.

GACH uair a chailleas sinn sìth ar n-inntinn eumaidh sinn a h-uile saothair a gabhail gus a leidheadh air ais; ach a dh' aon rud a dh' fhaodas tachairt, cha 'n urruinnear a call gu bràch a luasgadh, ach le 'r coire fhein. Tha e cinn-

teach gu feum mulad a bhith oirnn airson a peacannan, ach is mulad sèimh cuibheasach dh' fheumas a bhith an sin, mar a thuirt n gu tric. Bu chòir dhuinn truas a gabhail ris na peacaich gu lèir, agus an sgrios shiorruidh chumha nar cridheachan. Ach bu chòir do bhròn so a bhith saor o 'n h-uile furban is buair eadh, mar rud a tha tighinn o 'n fhìor charran achd.

Na h-uile lionor sin a tha lòrg na beatha so mar tha easlaintean, lotan, bàs chàirdean dhàimhich, plàighean, cogadh, losgadh, 'sa dosg ainean mar sin, o bheil daoine a' teicheadh na o rudan a tha an aghaidh an nàdair, a th daonnan gràineach air fulangas: na h-uile si uile, tha mi radh, faodar le comhnadh ghràs. Dè ghlacail, cha'n ann a mhàin le cridhe striocht ach le toil-inntinn; le sinn a shealltuinn ort mar bhreitheanas fallain do na peacaich, no mar aobhar buannachd shiorruidh do na daoine math.

Airson an dà reusoin sin, 'si toil an Atha shiorruidh trioblaidean a thilgeadh nar ratha. Ach is cinnteach an gnothach, fhad 'sa bhios cridhe leagte ri toil Dè, nach urruinn na diac rinnean a's cruaidhe sìth ar n-inntinn a ghluasa. A thuilleadh air sin, tha h-uile bruailean inntinn ro-mhi-thaitneach do Dhia; oir a dh' aon tao ge d' thig e tha e daonnan peacach, mar rud tha 'g èirigh o ghrund salach, ar spèis dhi fhein. Ime sin, fiach am faic thu ro' laimh buairidhean a tha coltach tachairt ort, agus di deas airson an giùlan le faighidin. Thoir aire nach 'eil ann an uile na beathasa, air traimhead an sùilean dhaoine, ach faileis, a chionnach urruinn daibh maoin fhìrinneach a tho naian: is gu bheil Dia gan òrduchadh, is g leigeil air adhart airson na reusoin a thuirt n

no airson reusoin mhath' eile nach lèir dhuinne, ach a tha fìor cheart.

Thig e gu mòran stà dhut t' inntinn a chumail socrach mar so a' miasg uile thrioblaidean na beathasa; ach gun an t-sìth so thig do dhleasnasan cràbhaidh gu neoni: gun tighinn air a mhiad 'sa tha bruaillean gad nochdadh ri buaireadh an namhud, gun chomas agad aire slighe chinntich dhìrich nan subhailcean fhaicinn.

Tha an deomhan a' dol gu dhìchioll, fiach a' fuadaich e sìth o d' chridhe, 'sgur math a tha brath aige gur ann an sìth a mhàin a thuineas Dia, is gur ann an ionad na sìth a tha e dianamh a mhiarailtean a 's mua. Leis a sin tha sàtan a' fiachuinn ris a h-uile dòigh air a bristeadh; gus ar mealladh, cha sheachuinn e gnìomhan air a bheil dea-choltas a chur nar chridhe, ach a tha fada o bhith na nàdar mar sin, mar tha rèidh ri thuigsinn, ach gu h-araid o 'n luasgan a chuireas iad air sìth ar n-inntinn.

Mar leigheas air olc cho cunnartach, nuair a chuireas an namhaid gnothach ùr 'sa bith nar ceann, thugamaid an aire, nach bi sinn mua's deas gus a leigeil a stigh nar cridhe; an toiseach caisgemid buathadh ar nàdair, a tha 'g èirigh o fein-speis, an sin cuiremid an gnothach air bhial-aobh Dè, a' griosad air gu dùrachdach gu fiachadh e dhuinn co dhiu a tha an gnothach a' tighiun uaithe fhein no o 'n namhaid; agus gus a bhith nas cinntiche 'sa chùis, bu chòir dhuinn comhairle ar cinn-iuil a shireadh. Is ge do bhithemid tur cinnteach gur an o 'n Spiorad Naomh fein a thàing an gnothach, cha bu chòir dhuinn a dhianamh gus an caisg sinn ar ro-bhraise gu chur an cèill: oir an dèis a' chiosnachaidh so oirnn fhein, bithidh an obair mòran nas taitniche do Dhia, na bhiodh i le cur air adhart le roileasg;

is iomadh uair tha an claoidh so oirnn fein nas luachaire am fianuis Dè nan tùrn fhein. Mar so a' cur air chùl a h-uile droch ghluasad, agus an smachdachadh brais' ar nàdair mun dian sinne rudan matha fein, faodaidh sinn mòr shìth a ghleidheadh nar chridheachan.

Mar an ciadna tha e iomchuidh diù dhianamh do sheòrsa campair-inntinn a dh' èireas nar cridhe, a tha tighinn a bhrìgh coltais o Dhia, a leth an agairt cogais a tha na chois airson a pheacaidh, ach ga rìreamh san o pratan shàtair a tha e cinneachadh; mar is furasda chomhdach mar so; ma bheir a leithid so do dhorran sinn gu barrachd umhlachd, ma leasaicheas e air càil gu beirtean matha dhianamh, ma miadaicheas e a dòchas an Dia, is còir dhuinn a ghlacail le buidheachas, mar thiodhlac a fathanas; ach ma thogas e sinn gu furban, ma laghdaicheas e ar misneach ma dh' fhàgas e leisg, mèirgeach, neo-shanntach sinn nar dleasnas, faodaidh sinn a thuigsinn gu h-ann o cheilg an namhud a tha e, is gur còir: leigeadh seachad gun an t-suim a's lagha ghabhail dheth.

Rud eile, is tha e tachairt gu tric, gur iad uile na beatha so a tha gar cur fo smùirean; ach mar leigheas air so tha dà rud ri dhianamh seall an toiseach ciod a thig as na h-uile sin, ar e ar spèis do choimhlionachd, no 'n i ar spèis dhinn fhein a chuireas iad air chùl: Ma 'si a spèis dhinn fhein, ar namhaid a's mua, cha 'eil fà gearain againn, ach aobhar toil-inntinn i buidheachais, mar thiodhlaicean a tha Dia: buileachadh oirnn. Ach ma tha iad ag iarraidh a tilgeadh a slighe na coimhlionachd, no gràin a thoirt duinn air subhailcean, cha 'n fhaod sinn airson sin dol gu droch mhisnich, no sìochain ar n-inntinn a chall, mar a chitear an dèigh so

An ath leigheas, 'se ar n-intinn a thogail suas i Dia, agus furan, gun seachnadh air ni, a chur air gach rud a dh'òrduicheas esan; a' creidsinn gu daingean nach 'eil crois a luthaigeas e thighinn oirnn, nach tionndaidh a mach nan aobhair bheannachdan gun àirimh dhuinn; mur bi an fhàillinn againn fhein, le cion eòlais air an tarruing gus a' bhuannachd a 's mua dhuinn.

XXVI. CAIB.

Ciod a th' againn ri dhianamh nuair a thèid ar lot anns a' chath spioradail.

NUAIR a bheir thu an aire gun deach do lot, 'se sin gu na thuit thu ann am peacadh air bith, co lhiu 's ann le failmse, no le combairle shuidhichte, no le fìor drochmheinn, na tuiteadh t'inninn ro fhada; is na toir thu fhein seachad do chambar-iuntinn is do leann-dubh: ach tog t'inninn suas ri Dia, is abair le earbsa mhòir is le cridhe iriosal; 's ann a nis a tha mi a' tuigsinn, o mo Dhia, gur neoni mi fein; oir ciod eile, ach peacadh is aimideachd a tha ri shàmbhlachadh ri m' leithid do chreutair dall truagh mar tha mise? Lean a' smaoineachadh so gus thu fhein umhachadh nas mua, agus gu do bròn a leasachadh airson do pheacaidh.

An sin le inntiun ro-shocraich thoir gràin do chridhe do na h-ana-miannan sin a's mua a tha streapa' riut, gu h-àraid an giomh sin a thug ort tuiteam: ag radh, a Thighearna, de an t-olc nach dianuinn, mur d' thigeadh do mhòr mhatas gam chomhnadh.

An sin thoir mìle tàing do dh' Athair na tròcaire, a tha cho fad o gabhail gu h-olc an tàir a thug thu dha is gur h-ann a tha e a' sìneadh a

lamb a mach ad choinnimh, eagal gu'n tuit thu 'sa chionta chiadna rithist.

An aon fhacal, le cridhe làn earbsa as, abair; fiach dhomh, o mo Dhia, co thu, fiach do chridhe iriosal do mhòr thròcair, math dhomh mo pheacadh; na leig air seachran uat fhein mi; neartaich mi le d' ghràsan ann a' rathad is nach toir mi tàir dhut tuilleadh.

An dèis so a' dhianamh, na cuir thu fhein gu furban, a dh' fhaighinn a mach co dhiu thug no nach tug Dia dhut mathanas: rud a bhiodh na obair fhaoin, is ua chall tìme, 'sa tighinn o àrdan no o fhoill an deombain, a tha 'g iarraidh do chur fo bhruailleam le lethid sin do leithgeulan. An àite sin, earb thu fein ri iochd Dè, agus lean air na dleasnasan a tha thu cleachdadh, a chearta cho socrach is ged nach èireadh dhut beud. Ge do thachradh dhut tuiteam iomadaidh uair anns an latha, na càill an dèis sin an dòchas a's còir dhut a bhith agad ann an Dia, ach lean an seòladh a thug mi dhut agus an dèis dhut tuiteam an ath uair, an treas uair, no nas trice, leasaich a h-uile h-uair do gràin ort fein, t' fhuath air a' pheacadh, is biodh t' fhaicill ort fhein nas mua is nas mua. Cuiridh so an namhaid na breislich, a thaobh 'sgur taitneach le Dia e; agus is aobhar nàire e do 'n deomban, gu 'm biodh e air a mhaslachadh le neach air an d' thug e cho tric buaidh; agus air an aobhar sin bheir a h-uile h-ionnsuidh a 's urr' e, fiach an cuir e as do gabhail thu, rud a tha tric a dol leis, nuair a thachras air daoine nach 'eil tur faicleach air gluasadan an cridhe fein.

Ach mar is mua a bhios do dhiachuinn anns a' chùis so, 's ann is mua dh' fheumas tu dol gu d' dbhichioll gu smachd a chur ort fein. Na foghnadh leat an dleasnas so a dhianamh aon

air, ach cuir an gnìomh e gu tric; ged nach iodh ach aona pheacadh ri chur as do leth. Ime in ma dh' fhairgheas tu sac trom air t' inntinn, s do mhisneach am fàillinneachadh, feuma' tu n toiseach ionnsuidh a thoirt air sìth a shuidhachadh ann ad cridhe fhein, agus do dhòchas t' bheothachadh ann an Dia, an sin tog t' inntinn suas gu flathanas, ach cuimhnich gu bheil am bruaillean a tha air uairibh an lòrg a' pheacaidh, a' tighinn, cha 'n ann o mhulad airson an àir a fhuair Dia, ach o eagal as an diùghaltas a tha feitheamh air an òle.

An dòigh air an t-sìth so, a tha cho taitneach agus cho feumail a chosnadh air ais, 'se gun tuille smaointeachadh air a' chionta, ach air mòr mhathas Dè, a tha an combnuidh deas, agus fad an geall air mathanas a thoirt do na peacaich a's nua, a' sireadh air a h-uile dòigh an tarruing agus an dleasnas, a snaim gu teann ris fhein, an naombachadh, 'san toirt gu sonas siorruidh an dèis so. Nuair a bheir na smaointean so, no leitbidean eile fois dha d' chridhe, beachdnaich an sin air miad do chiont' air an dòigh a dh' fhiach mi dhut.

An aon fhacal, nuair a thig thu gu sàcramaid na faoisid, rud bu math leam thu dhianamh gu tric, thoir ad chuimhne do pheacannan uile, aidich iad gun cheilg dha d' athair spioradail, ùraich t' aithreachas air a son, is cuir romhad gun tuiteam tuille.

XXVII. CAIB.

Na dòighean air a' bheil an deomhan a' buaireadh, 'sam mealladh na feuthnach sin a tha an geall air dea-bheusan a leanail, no thu fathast bàite 'sa pheacadh.

Is ciunteach an gnothach gu bheil an deomhan

an comhnuidh an geall air cur as do chlann-
 daoine, is gur lionor dòigh a th' aig' air sin a
 dhianamh. Gus roinn dhe innleachadan fbiach-
 uinn dhut, cuiridh sinn mu choinnimh do shù-
 daoine ann an staidean fos leth ao-coltach ri chèile.
 Cuid tha an ceangal cho teann an cuibhrichear
 a' pheacaidh, 'snach 'eil smaoineachadh aca air a
 slabhruidhean a bristeadh. Cuid eil' a tha
 deònach air iad fhein a shaoradh o sglàmhachd,
 ach nach 'eil a' dianamh ni gu sin a chosnadh.
 Cuid eile tha an dùil gu bheil iad air dea-ghabh-
 ail, ach an dèis sin uile ro-fhada uaithe. Feadh-
 ainne eile, a dh' aon fhacal, dèis dhaibh èirigh
 gus na subhailcean a's àirde, a' tuiteam air an
 ais gu staid nas miosa na bh' aca roimhe. Fiach-
 aidh sinn fos leth gach seòrsa dhe na daoine sin
 anns na caibideilibh so a leanas.

XXVIII. CAIB.

*Innleachdan an deomhain gu cur as do 'n fheadhain
 a thairngeas e an luib a' pheacaidh.*

CHA luaithe a chuireas an deomhan neach ann
 an lion a' pheacaidh, na bheir e a h-uile h-ionn-
 suidh air smaontean an duine sin a thionndadh
 o 'n h-uile ni a bheir a staid fhuathasach anns a'
 bheil e am follais dha. Cha 'n fhoghainn leis
 a h-uile dearrsa soluis a thig a fhathanas fhuad-
 ach, agus smaointean olc a chur nan àite, bheir
 e ionnsuidh air a smàladh fodha nas fhaide, le
 cumartan a thilgeadh na rathad, fiach an tuit e
 rithist anns a' choire chiadna, no coire nas miosa.
 An t-anam, a' call air an dòigh sin solus fhath-
 anais, tha e a' càrnadh suas peacaidh air muin
 peacaidh, is ga chruadhachadh fhein anns an olc.
 Mar sin tha e ga luidreadh fhein san eabar, a'
 tuiteam o dhorchadas, gu dorchadas, o shloc gu

sloc, an sior dhol nas fhaid' o rathad an t-sàbh-
alaidh, agus an sior mhìreadh ciout' air cionta,
nas lagha na thèid a thiarnadh le gràsan son-
raichhte.

An leigheas a 's freagraiche do'n ole so, 'se
aontachadh do ghràsan Dè gun dàil, a bheir o
dhorchadas gu solus e, o droch bheirt gu subh-
ailcean; togadh e ghuth gu dùrachdadh, ag radh:
A Thigearna dian mo chomhnadh, thoir cobhair
dhombh gun dàil! Na leig leam fuireach nas
fhaid' ann an duibhre a' pheacaidh agus a' bhàis.
An achanaich so, no a leithid eile tha ri chur
suas gu tric: agus ma tha e gaireasach dha, bu
chòir da ruith gu cheann-iuil gu luath, agus a
chomhairle fhaotuinn an aghaidh ionnsuidhean
an namhud; agus mur gabh so dianamh, lùbadh
e e fein sios aig bonn a chroinn-cheusda, agus
cuireadh e achanaich suas ri banrigh fhlatthanais,
a' griosad a h-ìochd agus a comhnaidh; oir is ciun-
teach an gnothach gur ann le cruaidh ionnsuidh
mar so a' bheirear buaidh, mar a chitear anns na
caibideil a leanas.

XXIX. CAIB.

*Na dòighean leis a bheil an deomhan a' bacail làn
thionndadh na feadhnach sin a tha faicinn staid an
cogais fhein, agus a tha rud-eiginn an geall air
an caithe-beatha leasachadh, is mar a tha e tach-
airt gu tric gu bheil am beachd gun b' rìgh.*

THA 'n fheadhainn a tha faicinn staid through
an anma, agus a tha 'n geall air a' chùis a leaghas,
air am mealladh gu tric leis an deomhan, a dh'
fhiachas ri thoirt orra chreidsinn gu bheil mòran
dhe 'm beatha rompa, agus leis a sin nach 'eil dad
do chunnart dàil a chur nan tionndadh. Cuiridh
e nan ceann gu bheil an gnothach so ri d'bian-

amb an toiseach, no chùis lagh' ud ri chur a darna taobh, no 'n tùrn ad eile ri chur seachad mun bi iad tur fuasgailte gu caithe-beatha diadhaidh a leantuinn, is gach dleasnas a bhuineas dl a chur an guiomh gu socrach.

Is lionor iad a tha, 'sa bhios a h-uile lath' air an glacail anns a lion so. Ach faodaidh iad uile gun breug a' chionta a chur air am mhobh gaid fhein, ann an gnothach cuideachd anns : bheil glòir Dè, agus sàbhaladh an anma fheir ri choimhead air. An àite a bhith cantuinn ar màireach, am màireach, abradh gach aon dhiu an diugh, an diugh, is cha 'n e màireach; oi ciamar is urruinn dhomb a bhith cinnteach gu 'r bi mi beò màireach. Is ge do bhithinn cinnteach as, am bu rud e a bhitheadh coltach ri sàbhaladh m' anma a bhith cur dàil san aithreachas, ar bu chomharradh air sireadh bhuadh, a bhith do an cunnartan lotan ùra.

Mar sin, cha 'n 'eil teagamh nach e gra aontachadh do ghairm fhathanas an aon ratha air a' ribe so sheachnadh, cho math ris na ribichean a dh' ainmich mi 'sa chaibideal roimhe so. Le cantuinn grad aontachadh do gràsan fhathanas, cha bu math leam gu 'n saoilte gur e iarraidh lag, no ionnsuidh fhann gun bhrìgh a bha mi a ciallachadh, leis an deach mòran a mealladh agus fiachar sin leis na reusoin so a leanas. 'S. chiad-dol-amach, cha 'n e neo-earbsa as sinn fhein is earbsa a Dia is bonn do leithid so do dh iarraidh agus do thogradh. Agus an lòrg sin bithidh an t-anam, a bhios air a shèideadh suas le pròis dhiomhair air a mhealladh cho fad is gu 'r gabh e coltas nan subhailcean an riochd na subhalcean fhein. An leigheas air an olc so agus an solus a chi e, feumar fhaotuinn a fathanas o Dhia a tha leigeil dhuinn tuiteam, gus gu

a tuig sinn air ar cosg, gu bheil an earbsa a tha ann a' cur as sinn fhein ri chur air chùl, agus ri uidheachadh ann an gràsan Dè, agus gu bheil òlas iriosal air ar laigse fhein ri chur an ionad r n-àrdain uaignich. Mar sin cha 'n urruinn ograichean matha a bhith brìgheil gu bràch, mur i iad làidir stèidheil; is cha 'n urruinn daibh a bhith làidir stèidheil mur seas iad air neo-earbsa as sinn fhein, is earbsa a Dia.

An ath reuson 'se so, nuair a chuireas sinn ud math air bith romhainn' gur h-ann air maise as air àilleachd nan subhailcean a tha sinn ag amharc, rud a thairngeas na h-inntinnean a 's aige gu 'n gaol, gun smaoinachadh idir air cho luilich agus a tha an toirt a mach; mar sin tha ridheachan meat a' maolachadh air a chiad taidhadh a chi iad dhe 'n trioblaid, is teichidh iad o n chath spioradail. Air an aobhar sin 'se an strì a tha riatanach gu subhailcean a bhuanachd, is cha 'n iad na subhailcean fhein, a thige' dhut a boirt fonear. Amhairc mata air so, is dian thu fhein deas air a shon. Biodh brath agad mar in ciadua, gur h-ann mar a's mua do mhisneach gad cheannsachadh fhein, 'sa smachdachadh do naimhdean is luaithe a gheobh thu lamh-an-nachdar air gach cuimrig, gus an caith iad builach as uidh air n-uidh.

An treas reuson 'se so, an ro-dhèidh a th' againn air ar buannachd fhein a raghuinn air subhailcean 's air toil Dè: tha so gu tric a' achairt dhuinn ri linn sòlais spioradail a thigh-nn oirnn an àm anshochrach; oir an trà a hrèigeas a h-uile toileachadh saoghalta sinn, ha sinn gu tric a' cur romhuinn tionndadh ri Dia agus teannadh ri sheirbheis. Ach air chor s nach bi fàillinn 'sa chùis so, thugamaid an aire nach toir sin droch fheum a gràsan fhathais;

biomaid iriosal sealltuinneach mu na stiùranan math' a tha sinn a' cur rombuinn: thugamaid an aire dhuinn fhein o thuille 'sa chòir do theas cràbhaidh, a fhaodadh ar tarruing gu neo-chunbhalach gu bòidean a chur oirnn fhein a bhiodh fos cionn ar neart a choimhlionadh.

Ma bhios anshocair gar lèireadh, na h-iarramaid dol nas fhaide na ar crois a ghiùlan mar is còir, is mar rud a thàinig o Dhia, a' dianamb uail aisde, gun iarraidh air furtachd o 'n t-saoghal so no o fhathanas fhein. Na biodh iarraidh no tnù againn ri ni ach gu 'n deònaicheadh an t-Athair siorruidh ar neartachadh fo 'n diachuinn anns a bheil sinn, is cur suas gu faighidneach ris a' h-uile trioblaid eile dheònaicheas a chur nar rathad.

XXX. CAIB.

Am mearachd anns a' bheil mòran a tha gan saoil-sinn fein ann a' staid naoimh.

GED gheobhte buaidh air an naimbaid na chiad agus na ath ionnsuidh, bheir e dèis sin uil' an treas diachuinn. Fiachaidh e an toir e oirnn na h-ana-miannan is na giomban a tha streapa' ruinn a dhiochuimhneachadh, agus lionaidh e ar ceann le faileasan brèige coimblionachd, air nach ruig sinn a chaidh, mar is math tha fios aige. Leis a' mhealltaireachd so, thatar gar lot gu tric agus gu trom gun smaoineachadh air an leigheas. Tha sinn gar mealladh fein le bhith saoil-sinn gur ionann ar gnìomh agus ar beachd, a' saoil-sinn le pròis dhiomhair gur naoimh mhòra sinn fhein. Mar sin sa cheart àm nach cuir sinn suas ris an tàmailte no 'n tàir a 's lagha, tha sinn a' cur bòsd asuinn fhein mar dhaoine tha deas gu ful-

ing nam piantan a 's cruaidhe; seadh dòruinn t' phurgadair fhein airson gaoil Dè.

So aobhar na doille, sinn a bhith saòilsinn gur ouann àigne agus gnìomh, is gur coltach sinne, nach duilig beud, ris an fheadhainn sinn a chaidh 'o 'n na diachuinnean bu ghoirte leis an fhaighdin bu mhua. Gus a' ribe cunnartach so sheachnadh, feumaidh sinn cur romhainn cath s gleachd ris na naimhdean lionor sin aig laimh. Fiachaidh so gu h-ealamh co dhiu tha ar rùn lag no làidir, fìrinneach no meallta: agus gluaisidh sinn mar sin gu coimblionachd air an t-slighe air an dh' imich na naoimh.

A thaobh na naimhdean sin nach 'eil ach ainmig a' cur dragh oirnn, cha ruig sinn a leas a bhith fo mhòran curaim mu 'n dèidhinn, nas lagha na shaoileas sinn gu 'n d' thoir iad ionnsuidh oirnn uair-eiginn. Anns a' chàs sin tha againn ri dianamh deas air a son, le rùn làidir buaidh a thoirt orra. Ach air a threasad ge cuir sinn romhuinn, na seallamaid air sin mar fhior bhuidh, ge do dh' èireadh dhuinn car tamuill subhailcean a chur an gnìomh, is dol air adhart greis mbath unnta. Biomaid daonnan iriosal; biodh sùil againn air ar laigse fhein an comhnuidh, agus biodh ar dòchas suidhichte ann an Dia na aonar: iarramaid air gu tric e gar neartachadh 'sa chath, agus ar dìon o 'n h-uile gàbhadh, agus gu h-àraidh gu 'm fuad-àicheadh e as ar cridhe a h-uile dànadas is uaibhreachas as ar neart fhein. Air an dòigh so faoda' sinn dìreadh an nàirt gus a' choimblionachd a 's àirde, ged bhiodh giomhan beag' air uairibh unnainn 'sa fairtlichdinn oirnn; rud a tha toil mbath Dè a' fàgàil unnainn, gus ar n-umhlachadh, eagal gu 'n caillemid am beagan duais a choisinn ar deagh-oibrichean dhuinn.

*Na h-innleachdan a tha an deomhan a' cleachdadh
gus ar tarruing o shlighe nan subhailcean.*

AN ceathramh dòigh, mar thuirt mi, leis a' bheil an deomhan a' mealladh nam feadhnamh sin a tha dol air adhart air slighe na coimhlionachd, 'se bhith a' cur dhleasnasan neo-fhreagrach, ge math unnta fhein, nan ceann; ann am beachd, le toirt orra sgur do chleachdadh nan subhailcean iomchuidh, an tarruing uidh air n-uidh gu droch bheusan.

Mar shàmplair air so, nuair a' bhios duine tinn a' cur suas ri anshocair gu faighidneach, cuiridh an namhaid, eagal e thighinn gu cleachdadh na faighididh, mòran do gnothaichean diadhaidh air shùile dha, a dh' fhaodadh e dhianamh nam biodh a' shlàinte aige: bheir e air a cheidsinn gur mòr an t-seirbheis anns a' chàs sin a dh' fhaodadh e dhianamh do Dhia, dha choimhearsnach, is dha anam fhein. Nuair a choisneas an t-aibhistear cho fad so, is gu fàs an duin' easlainteach tìtheach air a shlàinte, 'si ath ionnsuidh a dhianamh mìthoilichte fo aiceid, a tha cur èis air, agus mar is mua dhèidh air a shlàinte, 's ann is mua chorruich. Cha stad an namhaid an so, tha e ga shior phrosnachadh gu barrachd mi-fhaighididh fo ghalair, air a' bheil e nis a' coimhead mar stairnich a tha dol eadar e is na gnothaiche dòchasach sin a ghabh e na cheann, mar rudan rothaitneach le Dia.

Nuair a choisnear an ceum so, siolaidh na beirt-ean matha lion beag is beag as inntinn, gun dad fhàgail nan dèigh ach campar-inutinn gun chuibheas, airson nach 'eil e saor o thinneas, maille ri gach olc eile, a tha 'n cois antlachd is mi-fhaighididh. Agus mar sin an àite subhaile na faighididh a chleachdadh, 's ann a tha 'n giomb a tha na

h-agaidh air tuineachadh na h-ionad. Gus a' bhreisleach so a leigheas, thoir an aire nach gabh thu gnothaichean diadhaidh, air bith fos laimh a bhios neo-fbreagrach do 'n easlaint' a tha thu fulang; oir, mar tha thu neo-chomasach air an cur an cèill san àm, cha bhiodh sireadh gu 'n cur an gnìomh ach cràdh cridhe. An car a 's lagha smaoinich nach toir Dia dhut, ann an rath-dean diombair a fhreasdail, no mar pheanas airson do pheacannan, urad do thoileachadh, is gu 'n dianadh tu na h-oibrichehean matha so, is gur fhearr leis t' fhaicinn leagte ri thoil, agus strìochte fa laimh chumbachdaich.

Lean an dòigh chiadna an uair a thèid do chumail o bhòrd an Tighearna le comharle t' athair èisdeachd, no airson reusoin 'sa bith eile. Na biodh mighean ort, leig dhiot do thoil fhein, agus lean toil fhathanas, ag radh; mur faiceadh Dia, fear rannsachaidh a' chridhe, fàillinn air chor-eiginn unnamsa, no mi-thàingealachd, cha rachadh mo chumail uaithe mar so. Cliù gu bràch dha ainm, a tha fiachuinn mar so dhomh mo mhi-thàingealachd. Tha mi làn chreidsinn, o mo Thighearna, gur àill leat mi ghiùlan gu faighidneach gach diachuinn a leigeas tu ann am chàramb, is nach 'eil thu ag iarraidh a' bheag ormsa anns gach trioblaid, ach cur suas riu, agus do thoileachadh unnta, is mar sin, gu 'n tairginn dhut cridhe a bhios daonnan leagte ri d' thoil; ann a' rathad is gu faodadh e, le thusa a thigh-inn a gabhail comhnuidh ann, a bith air a lionadh le neart spioradail, is air a thiarnadh o chumbachdan ifrinn, a chuireadh a dhìth ortsa e. O Thighearna, agus a Shlànaire, dian do thoil mhath fhein rium. A nis agus a rithist biodh do thoil naomh dhomsa na cùl-taic is na dìdean. Si m' uile achanaich, gu 'm biodh m' anam, 'se

glan o gach ni mi-thaitneach leatsa, agus sgeadaichte leas gach dea-bheus, uidheamaichte gus thusa a ghlaicail, is gus gach ni a dh'òrduicheas tu a chur an gnìomh.

Iadsan a leanas gu math na comhairlean so ge do bheireadh laigse an nàdair, no buaireadh an deomhain gu an gràineachadh air subhailcean no reobhadh a fathanas fein mar dhiachuinn air an umhlachd, orra fiachuinn ri gnothaichean matha a bhiodh fos cionn an neart, faodaidh iad a bhith cinnteach, gur h-ann gu leas an anma a thionndas a' chùis a màch, is gu Dia sheirbheiseachadh anns an dòigh is taitniche leis; an ni anns a bheil brìgh na coimhlionachd.

Rud eile, nuair a ghabhas tu miadhoinean 'sa bith a tha ceadaichte unnta fhein, agus a chleachd na naoimh, gu aiceid no easlaint' a leigheas, thoir an aire nach bi thu mua 's dèidheil no teinntidh air a' chùis; a shoireachadh leat: ach bi làn sthrichte, agus leagte ri toil Dè: oir ciamar a tha fios agadsa, an ann leis na miadhoinean sin, no le miadhoinean eile a 's eifeachdaiche na iad, leis an àill le Dia do leigheas? Ma ni thu chaochla' is tu fhein a dh'fhuilgeas air a shon, oir theagamh nach fhaigh thu an rud air a' bheil thu cho fad' an geall; agus is beirt sin a leas-aicheas do mhi-fhaighidin, no ged do bhitheadh tu air t' fhaicill an agaidh mi-fhaighidin, cha bhiodh i ach mèirgeach le ioma giomh, agus mar sin nas lagh mias agus toraidh am fianais Dè.

Tha car falachaidh eil' aig fein-ghaol, nach fhaodar a chleith, is a tha gu tric a' falach ar fàillinnean oirnn fhein, ge mòr, ge fuathasach unnta fhein iad. An duine, tinn mar gu 'm b' eadh, a tha làn antlachd fo dhochartas, bheireadh e a chreidsinn ort, gu bheil dea-reuson aige air a bhith mi-fhaighidneach. Their e, nach e

i-fhaighidin bu chòir a chantuinn ri m' ghear-
 an, ach mulad reusonta airson mo lochdan, air
 bheil an tinneas na dhiùghaltas: no their e,
 ar e an dragh a tha e toirt do dh' fheadhainn
 le a tha cur dorrain air. 'S amhuil dòigh an
 uine a tha làn do dh' uail-mhiann, tha e fo eis-
 an nach 'eil e 'g èirigh gus an inbhe so, no 'n
 bhe ud eile; an dèis sin bheireadh e ort a
 preidsinn nach e mòrchuis, ach beirtean reuson-
 a tha ga lèireadh, beirtean a chuireadh e gle
 uarach ann an càsan eile. Mar an ciadna tha
 dòigh an duine thinn, cha luaithe a gheobh e
 làinte, ge bu mhòr a chàs mu dhragh a luchd
 reasdail, na bhios e cearta coma mu an trioblaid
 gu chuart do dh' fheadhainn eile.

Is comhdach soilleir so, nach e fulangas feadh-
 ach eile a bha ga fhàgail mi-fhaighidneach,
 ach campar-inntinn falachaidh nach ro e a ruigh-
 in air a mhiann. An neach mata leis an àill
 a dà sgeir so sheachadh, feumaidh e cur roimhe,
 ar thuirt mi, uile chroisean na beatha so,
 dh aon taobh o 'n d' thig iad, a ghiùlan gu
 fhaighidneach.

XXXII. CAIB.

*Coill mu dheireadh shàtain 'se sùbhailcean fhein a
 thionndadh gu aobhar peacaidh.*

SHUBHAILCEAN fhein tha 'n t-seann nathair a'
 bhail fàth air ar buaireadh. 'Si a dhòigh ar
 ridhe shèideadh suas le pròis is le tlachd as sinn
 rein cho mòr is nach urruinn duinn dol as air
 òir dhiomhain. Air an aobhar sin dian strì
 an lasachadh, agus neartaich thu fhein le eòlas
 r do neoneachd. Cuimhnich daunnan gur neo-
 i asad fhein thu, gur creutair gun eòlas, gun
 an chomas dad a dhianamh; gu bheil thu làn

do pheacadh is do thruaighe, gun toiltinn air
 ni ach dìteadh sìorruidh. Biodh an fhìrinn
 chudtromach so daonnan mu choinnimh do shùl :
 biodh i na tiarmunn dhut nach fhaod thu fhàgail
 a chaidh : agus ma dh' èireas pròis na dànadas
 ad chrìde, fuadaich uat iad mar naimhdean gàbh-
 aidh a tha 'n geall air cur as dut.

Ach ma 's math leat làn eòlas fhaotuin ort
 fhein, lean na seòlaichean so. A h-uil' h-uair a
 sheallas tu ort fhein, no air do dhianadas, eadar-
 dbealaich gu math an rud a bhuineas dhut fein
 o an rud a bhuineas do Dhia, is ga ghràsan
 naomh ; an sin suidhich do bharail ort fhein, air
 rèir do chodach fhein. Ma sheallas tu air do
 chor mu 'n d' thàin' thu thun an t-saoghailsa
 chì thu gu 'm b' fhìor neoni thu o 'n t-siòrruchd
 gun an comas a's lagha air dad a dhianamh a
 thoilleadh dhut beatha, agus ma gabhas tu beachd
 air a' beatha so th' agad, o mhòr mhatas Dè.
 ciod a bhithheadh unnad gun a chomhnadh, ciod
 ach fìor neoni? Agus a h-uile mionaid nacl
 tuite' tu air t' ais gus an neoni as an d' thug
 thu, mur cumadh a chumhachd daonnan suas
 thu?

Leis a sin is gnothach soilleir, nach fhiach do
 dhearbhadh chuid fhein mias uat fein, no idir
 fheadhainn eile. Ma thèid amharc ort a thaobl
 ghràsan is oibrichean matha, cha bhithheadh aob-
 bhar uail agad an dèigh sin. Oir gun chomhnadh
 fhlatanais càit' am biodh do thoillteanas, ciod
 a' math a b' urruinn thu dhianamh?

Ma sheallas tu nis air aireamh eaglach nam
 peacannan a rinn thu, no dh' fhaoda' tu dhianamh
 mar teasraigeadh Dia uapa thu, chì thu le coimh-
 ead, cha 'n ann air bliadhnachan a mhàin is laith-
 ean, ach air ciontan, is droch abhuistean, a thairn-
 eas coire air muin coire ; chì thu, tha mìradh, gu

odadh do pheacannan a bhith gun aireamh, is chionta cho trom ri eucoir dheomhan. Thige' na smaointean so t' fhuath ort fhein a leas-bhadh a h-uile latha, is do thàingealachd do bhia a mhiadachadh, airson tiodhlaicean a mhòir hathais; cha 'n e bhith toirt a bhuidh riut fhein, ad nach buin dhut.

Ach a dh' aona bhreth ge d' thoir thu ort fein, coir an aire gu seas thu aire bonn na fìrinn, an lùbadh a nun no nall air àilleas glòir dhiomhann. Agus ma tha tuilleadh eòlais agad air do òigse fein, na th' aig fear a tha air a dhalladh àrdan, cuimhnich gur tusa is ciontaiche na an, agus is toilltinniche air dhiùghaltas, ma a thu sireadh, is an t-eòlas sin agad, gu 'n alladh an saoghal ort mar naomb.

Ach gus gu 'n gleidheadh an t-eòlas so thu o dlòir dhiomhain, is gu 'n dianadh e taitneach u do 'n Tì tha na athair is na shàmla do luchd a h-umhlachd; cha 'n leòr dhut barail shuarach bhith agad ort fein, mar chreutair neo-thoilltinnach air math air bith, agus toillteannach air a h-uile h-olc, ach feuma' tu a bhith deònach air fhaighinn o fheadhainn eile; a bhith fo eag-a moladh, fo aighir a càineadh, agus a' gabhail a h-uile fàth air thu fhein irisleachadh. Na tair suim a cainnt dhaoine, an trà bhios tu ris a' dhiomh a's suaraiche, ach thoir an aire 'sa chàs, gur i an fhìor umhlachd is grunn dhut, is ach e pròis is àrdan ceannlaidear, a bhios gad tuigeadh, a dh' iarras fo chleòc misnich chrìost-l sealltuinn sìos air cainnt dhaoine, 'sa ni neo-sìs dhe 'm breth.

Ma dh' fhiachas neach air bith a' bheag a thoirt, o spèis dhut, no ma mholas e subhaile 'sa bith th' agad, 'sa fhuair thu a flathanas, cuimhnich an uair ort fhein, agus air bonn na fìrinn agus

na còrach a chaidh a nis a shuidheachadh, abair o ghrunnd do chridhe; na leig dhomh, o Thigh-earna do ghlòir a thoirt dhìot, no chur as me leth fein a' rud a bhuineas dha d' ghràsan naomh gu h-iomlan! Dhutsa gu 'n robh ouair agus cliù dhomhsa tàir agus masladh! A thaobh an neach a bha gad mholadh, abair o ghrunnd do chridhe; de reuson a th' aig' an duine so air mise a' mholadh? de choimhlionachd no math is urruinn o fhaicinn unnamsa? 'Se Dia na aonar a tha math, agus 'siad oibrichean amhàin a's fhiach am moladh. Umhlaich thu fhein air an dòigh so is thoir do Dhia an rud a bhuineas do Dhia.— Gleidhidh so do chridh' o uaibreachas, agus nì comhnadh riut gu gràsan nas mua chosnadh a h-uile latha.

Ma thogas cuimhne gnothaich mbath 'sa bith a rinn thu dad a phròis unuad, caisg sin gu luath, le cuimhneachadh gur ann o Dhia thàine na h-oibrichean matha sin, is nach ann uat fhein; is abair le mòran irisleachd, mar gu 'm b' ann a' labhairt riu: Cha 'n 'eil fhios agam ciamar a chinnich sibh ann am chridhe, no ciamar a thig-eadh rud math air bith o aibheis cho peacach is cho truailidh. 'Se Dia, is cha 'n e mise, a rinn sibh, 'sa thug gu dea-fhìre sibh. 'S ann airsa bu chòir dhomh coimhead mar ur n-ughdair, 's ann dhasan a bheir 's is còir dhomh tàing a thoirt; dhasan tha mi toirt a' bhuidheachas sin uile, a thatar a toirt dhomh fein gu ro-mhicheadach.

Thoir an aire san ath àite, gu 'n robh do dhìchioll na d' h-uile ghnìomha matha cho fad air ais, ann an co-oibreachadh le neart agus solus nan ghràs a fhuair thu o Dhia, is gur h-ann a a bha giomhan lionor unnta; bha beachd iriosal air chall, sùrd diadhaidh, dìchioll an gnìomh: mar sin le rannsachadh ceart, thig do ghnìomha

aththa gu aobhair nàire, an àit' aobhar uailh hut, le laghad 'sa thug thu dh' fheum, no neagamh a mhiad 'sa chuir thu an domail do hràsan lionor Dè.

An dèis sin ma chuireas tu do gnìomhan fein n coimhearta ri gnìomhan nan naomh, gabhidh tu nàire as an diubras. Ach mar chuireas tu an coimeas iad ri dianadas Mhic Dè, dha 'm 'aona chrois a bheath' uile, gun luaidh air aisle a phearsa, ach cudtrom a dhòruinn, is eas a gràidh gu falang, is fheudar dhut aideach nach d' rinn, is nach d' fhuilig thu a bheag oltach risan.

Ma thogas tu do shùile suas gu fathanas, is na ghabhas tu beachd air mòralachd Dè, aig' a heil còir air seirbheis gun chuibheas, chi thu nach aobhar uailh, ach eagail dhut t' oibrichean math' uile. A dh' aona gnìomh math ge an dian hu, abair daonnan le mòran umhlachd; a f'higharna gabh truas riumsa, an peacach.— Luc. xviii., 13).

Na bi deas gus na tiodhlaicean a thug Dia dhut thaisbeanadh. Is rud sin nach 'eil am bichontas taitneach leis, mar a dh' fhiachas an geula so. An coltas leinibh thaisbean Iosa Crìost' e fein air lath' àraidh do bhan-naoimh dhòir. Dh' iarr ise air am beannachadh Moire hantuinn, rinn e sinn gun dàil; ach stad e an dèis na facal so radh, 's beannaichte thu miasg nam muà; an ni a bheire' cliù dha fein cha b' àill eis a chur ris. Nuair a chuireadh uig' e gu gabhail air adhart anns an urnaigh ris na thòisich e, chaidh as an t-sealladh, a' fàgail an aumà bheannaichte sin làn aoibhneis; is na bu mhua mias no coimhe air feumalachd na h-umhlachd leis an eason a dheònuich Iosa thoirt seachad.

Thuilleadh air so, ionnsuidh thu fhein irios-

leachadh ann ad uile gnìomhan, a thaobh is gu fìor shàmhlaidh iad air do neoneachd. 'Se so stèid nan subhailcean air fad. Oir mar a chruthaich Dia ar ciad phàrrantan an toiseach a neoni, amhuil a tha e leanail air a h-uile aitreabh spioradail a thogail air a' bhonn chiadna, gur neoin sinn as sinn fhein. Mar sin, mar is mua a dh'èislicheas sinn sinn fein, 's ann is àirde a dh'èireas ar aitreabh: agus mar is fhaide thèid sin fodha, 'sa ruigheas sinn grunnad ar neonaich 's ann is fhasa do 'n chlaichair naomh an tigh thogail le clachaibh ceart stèidheil. Drùighead mata an fhìrinn so gu domhuin air do chridhe fìrinn nach urruinn a chaoidh dol mua 's fad fodha, agus 'si so, ma tha ni air bith neo-chrìoch naichte ann an creutair, gu cinnteach si a laigs agus a thruaighe.

O sgoil fhìlathanais, a fhàgas sona bhos sin agus glòrmhor thall! O sholluis àghor, a th' dearrsadh ro' r neoneachd gus ar n-anam a shoil leireachadh, agus ar n-inntinn a thogail suas! Dia! O lèig phrìseil, ach dhìomhair, a th' dearrsadh ro' thruilleachd ar peacannan! O neoni, a bheir dhuinn gach ni le smaoineachadh or

Is puinc so a dh' fhaoduinn a leanail gu sgur. Duine air bith a tha 'n geall air urra a thoirt do 'n Tì a's àirde, cha 'n fhuilear dh' sealltainn sios ar fhein, agus a bhith an dèidh a' tàir o fheadhuinn eile, umhlaich thu fhein mata ann an làthair gach duine, tilg thu fhein fo chas aibh an t-saoghail uile, ma thu mhiann ort gu 'r biodh Dia ar a ghlòrachadh unnad agus thusa ann san. Gus thu fein a shnaim rìsan, seachuinn h-uile mòrchuis; oir teichidh e o'n h-uile neach a dh' àrdaicheas e fein; tagh daonnan an t-àis is isle, is tearnaidh e nuas o chathair ghlòrmhor a chuir fàilt ort le gràdh, air rèir do spèis do dl

anlachd, is do thoil a bhith fo chasaibh an domh-
 n mar an creutair is truaighe air talamh. Nuair
 a Dia fein, a dh' fhàs na dhuine los do dhluth-
 th ris nas teinne, a' cur na smaointean iriosal
 n ann ad cridhe, cuimhnich am buidheachas
 òr is còir a thoirt dha, is sin gu tric. Bi tàin-
 eil cuideachd do 'n fheadhainn a tha leasachadh
 umhlachd le 'n droch ghiullachd ort, no shaoil-
 as nach urruinn thu tàir fhulang gu faighid-
 each; thoir tàing dhaibh so uile, tha mi radh,
 ni 'sa bith na tugadh ort gearain a dhianamh
 rra.

A dhaindeoin a h-uile comhairle làidir a tha
 o, ma thogas foill an deomhain, no cion eòlais
 rt fein, na braise do nàdair, smaointean
 aibhreach ann ad chridhe, no toil a bhith fos-
 ionn feadhach eile, umhlaich thu fein nas mua-
 irson so, mar rud a tha comhdach cho beag 'sa
 haidh tu air adhart an dea-bheusan, is cho
 uilich 'sa tha buaidh a thoirt air buairidhean
 o'n t-seòrsa sin; is dearbhadh sin air àrdan
 iomhair. Tionndaidh so am puinsean gu leigh-
 as, agus an t-ole gu math.

XXXIII. CAIB.

*Comhairlean feumail dhaibhsan a tha 'g iorraidh an
 ana-miannan a chlaoidh, agus na subhailcean a
 tha riatanach dhaibh a chosnadh.*

Ge do 's fhada a lean mi air comhairlean a thoirt
 thuit mu na dòighean an claidh thu t' ana-
 miannan, agus an coisinn thu na subhailcean a
 cha riatanach; tha ioma seòladh eil' ann a chearta
 cho feumail ris na leasoin a thugadh seachad.

1. Ma 's àill leat mata subhailcean bunailteach a
 thoirt a mach, is làn smachd ort fhein a bhuan-
 aachd, na biodh gnìomhan do shubhailcean air

an roinn, a cleachadh cuid dhiu air an latha s
cuid air lath' eile, agus mar sin a' sior chaoch-
bheusan. So an dòigh a thige' dhuit a leanai
fiach a' spion thu a mach an toiseach an t-an-
miann sin a 'streasa, 'sa mua a tha cur do dhi-
chuinn ort, agus dian a h-uile dicbioll gus a
t-subhailc a tha 'n aghaidh a' ghiomh sin a thoi-
a mach gu ro-bhunailteach; oir nuair a thè
subhailc cho ro-feumail aon uair a bhannach
cha bhi e duilich càch a thoirt a mach, is gu fog-
uinn beagan dhe gnìomhan uige so. Gun cheis
tha na subhailcean uil' an ceangal ri chèile cl-
teann, is gu bheil iad uil' aig an neach a tha ba-
raichte na h-aon diu.

2. Na suidhich dhut feia tìm shònraichte gu toi-
a mach subhailc àraidh air bith; na h-abair co-
gaidh mi an cunntas so a laithean no bhliadnacl
an ris an subhailc so; ach mar shaighdear ù-
nach faca riamh an namhaid, biodh do sthri gu
lasachadh, gus an rèitich thu an rathad gu coin-
lionachd le buaidh shònraichte. A h-uile miona-
bi toirt ceum air adhart gu flathanas: oir a h-ù-
h-aon a sheasas, an àit' analach a leigeil is furtach
fhaighinn, 's ann a tha e ag call talmhuinn 's
mhisnich. Nuair a tha mi sireadh ort gabha-
daonnan air t' adhart, 'se beachd a th' agan-
nach fhaod thu a bhith chaoidh am barail gu '
d' ràinig thu gus an ceum is àirde do na subhailc-
ean cha mhua a dh' fheumas tu cothrom 's
bith a leigeil dhiot air gnìomhan shubhailcea
a chleachdadh; biodh eagal agad cuideachd ro-
pheacadh anns na càsan a's lagha.

Gu so a chur an gnìomh feuma' tu a h-ù-
gnothach a bhuineas dha d' staid a chur a-
adhart gu ro-chùramach is gu ro-sgoinneil, ag-
anns gach càs a h-uile subhailc a chur an gnìom-
nan làn choimhionachd. Air an aobhar sin gla-

u ro-dheònach a h-uile fàth air dol air adhart ann am foirfeachd is ann an naombachd; gu -àraidh ann an càsan deacair; oir is mòr eifeachd ach ionnsuidh do 'n t-seòrsa so gu cleachdadh nan subhailcean a shuidheachadh anns an anam am eagan ùine. Thoir gaol do 'n fheadhainn a bhireas diachuinnean mar so ad charamh, an beachnadh gu ro-chùramach gach ni a bhios annartach do gheanmnachd.

3. Bi stuama sealltainneach ann an cleachdadh a subhailcean sin a dh' fbaodas deireas a dhianmh air do shlàinte: mar tha sgiùrsaichean ro-choirt, caitheamh lèinte gaoisid, traisg, caitheamh rnaighean fada cridhe, is gnìomhan aithreachais neo-chunbhalach, 'sa leithidean sin. Oir subhailcean na leth-amach cha 'n fhaodar a' chleachdadh mua 's bras, ach lion beag is beag. Ach a taobh subhailcean na leth-astigh, mar tha gaol Dè, gràin air an t-saoghal, fuath oirnn fhein, ròn airson ar peacaannan, caoimhneas, faighidin, arrannachd dha 'r naimhdean, cha 'n fhaodar trian a chur riu, no seòladh a thoirt seachad ha 'n taobh, is tha an gnìomhan uile ri 'n cur a cèill cho math 's is urra' e bhith.

4. Biodh t' ionnsuidh ann ad gnothaichean air ad agus do dhìchioll, gu cur as do 'n ghiomh sin is a' bheil do sthri, a' shealltuinn air a' bhuaidh sin, mar rud rò-fheumail dhut fein, is fìor thait-each do Dhia. Co dhiu 's ann a' gabhail bìdh, a cur ri traisg, ri obair, no d' thàmh, aig an gh no uaithe, ri cràbbadh, ri obair shaoghalta, biodh ceannsuchadh a' phrìomh pheacaidh so aonnan ad bheachd, agus an t-subhailc a tha na ghaidh a chosnadh.

5. Biodh gràin agad air gaireas is toil-inntinn a beatha so uile, agus bheir sin bristeadh mòr a ionnsuidhean a' pheacaidh, is gur h-ann o thoil-

eachadh saoghalta a tha 'n neart air fad a' tighinn. Ach ma tha thu toirt àilleas dhut fein aon rud nuair a tha thu seachnadh rud eile, ma tha d' chogadh an aghaidh aona ghiomh na onrachd faoda' tu a bhith cinnteach, ged nach biodh d' lotan anns a h-uile càs tur cunnartach, gu 'm b' an cath fein fìor chruadalach, agus a' bhuaidh neo-chinnteach. Ime sin biodh na briathran s' an sgriobtuir naoimh daonna mu choinneamh do shùl: An neach leis an toil a bheatha, caillidh e i, agus an neach a bheir fuath dha bheatha ann an t-saoghal so, gleidhidh e i gu beatha shiorruidh. (Eoin xii. 25.) A bhrathre cha 'n 'ei sinn fo fhiachan do 'n fheoil, gu 'n caithemid a beatha air rèir na feòla, oir ma chaitheas sibh u beatha air rèir na feola, gheobh sibh bàs, ach ma chlaoidheas sibh leis a' spiorad gnìomhan na feòla bios sibh beo. (Rom. viii. 12.)

6. Sguiridh mi le comhairle thoirt seach a tha anabarrach feumail, mar 'eil tur riatan ach dhut, agus 'si sin, gu 'n aidicheadh tu pearannan do bheatha uil' ann an aon fhaoidid chumanta, mar bharrantas cinnteach dhut gu 'n c' rinn thu sìth ri Dia, fuaran nan uile gràs, ughdai nam buadh, agus fear riarachaidh chrùn ghlòr uhor.

XXXIV. CAIB.

'S ann uil' air n-uil' is lion tè is tè a' bheirear mach subhailcean.

Ge do thigeadh do sheirbheiseach Iosa Chriosta a tha cur roimh' àrd choimhlionachd a chosnadh del air adhart gun sòradh ann an naombachd deis sin uile bu chòir do reuson strìan a chur r' tuille' sa chòir do theas cràbhaidh, a dh' fhairghea a h-uile nì furasda an toiseach, ach a tha an eun

art fuarachadh, is dol as gu buileach mu dheir-
adh. Leis a sin is còir dhut a thoirt fonear, gu
heil subhailcean na leth-astigh fhein, cho math
i subhailcean na leth-amach, mar chaidh innse,
i 'n cosnadh, uidh air n-uidh. 'S ann mar so
tha stèidh na diadhachd chunbhalaich bhuaibh
i subheachadh, is an ùine ghearr faodaidh sinn
bhith an earbsa dol fad' air adhart.

A toirt a mach na faighidin mar gu 'm b'eadh,
ha d' thigeadh dhut 'sa chiad-dol-mach, sireadh
u croisean, is gu toileachadh a ghabhail unnta,
ch riarraich thu fhein an toiseach leis a' cheum a
isle dbe 'n t-subhaile mhòir so.

Air a bhonn chiadna na h-iarr griam a dhian-
mh air a h-uile subhaile, no mòran shubhailcean
bhith agad combhla, ach thoir ionnsuidh air aon
ubhaile an toiseach, agus an sin air subhaile eile,
na 's math leat cleachdanan matha fhriamhach-
dh ann ad t' annam. Oir le h-aon subhaile a
bhabhail fos laimh, is do smaointean a leagadh
irre an combnuidh, bios do mbeamhair làn dhith,
hi do thuigse le solus nan ghràs miadhoinnean
ra is reusoin nas trèasa gus a cosnadh, agus
luaisear do thoil gus am barrachd saothair air
tòir. Rud nach dual tachairt, ma bhios na trì
uadhan so sgapte gach rathad.

A tuilleadh air sin, nuair a bhios na gnìomha,
tha riatanach gus an t-subhaile àraidh so a
hosnadh, a dol uile a dh' aon rathad, agus a
uideachadh a chèile, tha na gnìomhan a' fàs
as fhùsa, is bheir neart aona gnìomh càil dha d'
bhidhe gus an t-ath gnìomh a dhianamh.

Tuigidh tu so nas fhearr ma bheir thu an
ire, gu bheil a' fear a tha strì ri h-aon subhaile,
' cosnadh, na dhòl air adhart càil-eiginn anns a
-uile subhaile, is gu bheil toirt a mach a h-aon
u ro-bhunailteach a togail neach gu inbhe àird

anns na subhailcean uile; is gur ionann iad i gathan na grèine nach gabh dealachadh o chèile.

XXXV. CAIB.

Na miadhoinean a tha freagrach gu toirt a mach shubhailcean, is mar is còir grathunn a thoiri a' aon subhaile.

A BHARR air na thuirt mi, tha so ri chantuim fhathast, gu feum an neach a tha strì ri naomhachd stèidheil a chosnadh, a' bhith anabarracl cruadalach, agus toileach air dol air adhart am gnothach far a' bheil cho liuthad stairneach i cuimrig na rathad. A thuilleadh air sin cha 'r fhuilear dha spèis mhòr a bhith aige do subhailcean; rud a choisnear le smaoineachadh air cho taitneach is a tha subhailcean do Dhia, cho dealbhach unnta fhein, cho feumail do mhac-an-duine, is gur ann unnta a tha choimhlionachd chriostail uile a' tòiseachadh 'sa crìochnachadh. Thigeadh e gu mòran stà dha cuideacheadh na cuircadh e roimhe a h-uile maduinn an ceumar a leanail na dhianadas air fad rè latha, agus na rannsuicheadh e gu tric ciamar a lean a mach am beachd so na gnìomh, a' cur roimhe dol gu barrachd dichill.

Ach an rud a tha mu 'g innse an so, buinidh na ro-àraidh do 'n t-subhaile air a bheil sinu an toir agus a 's fheumaiche dhuinn. Gus an t-subhaile so thoirt a mach, bu chòir na dea-smaintear a thig o shàmhla caithe-beatha nan naomh, o meadhrachadh beatha agus bàs ar Slànair a bhith nan aobhar prosnachaidh dhuinn, is gur nìhear sin a 's mòr eifeachd anns a' chath spioradail.—Leanamaid cleachdadh nan subhailcean o 'r leth-amach, ann a' rathad is gu fairich sinn a' triall cho socrach agus cho aoibhinn unnta, is a

ha ar ceuman roimhe a' gluasad an lòrg ar nà-
 ìr thruaillidh. Agus 's iad na gnìomhan a 's
 ma a' chlaoidheas e a 's fhearr, mar thuirt mi
 heana, gu cleachdadh nan subhailcean a shuidh-
 achadh auns an anam.

Gu so cuideachd thigeadh e gu mòran stà
 huinn, a bith luaidh no smaoineachadh le mòr-
 n suim air puincean freagrach o 'n sgrìobtur
 aomb. An lòrg sin bu chòir dhuinn cothional
 bhith againn do na faeail sin a 's sgèithe ris
 n t-subhailc a tha sinn a sireadh. Agus feum
 dbianamh dhiu gu tric rè latha, gu h-araid an
 dhaidh ionnsuidhean ar prìomh pheacaidh.—
 An fheadhainn a tha strì ri ciuine no faighidin
 thoirt a mach, faodaidh iad na puincean so no
 ethbhreac a chantuinn. Cuir suas gu faighid-
 each ri feirg Dè, a tha tighinn ort mar dhiùgh-
 ltas airsou do pheacannan, (Bar. iv., 25).—
 Faighidin nam bochd cha tèid a' mùthadh, is
 ha chaill i duais. Is fhearr an duine faighid-
 each na 'n duine làidir, agus esan a riaghlas
 intinn na fear a sgrìosas bailtean, (Gua. xvi.,
 2). Na 'r faighidin sealbhaichidh sibh ur
 -anam, (Luc. xxi., 13).

Na h-achanaichean so no leithidean eile faod-
 r a chleachdadh. O mo Dhia, cuin a bhios
 ìrm na fhaighidin orm mar sgèith air nach
 rùigh saighdean mo nambud? Cuin a bhios
 no ghaol dhut cho teth, is gu 'n gabh mi toil-
 mtiun as a h-uile trioblaid a dheònaicheas tu
 eigeadh am rathad? O bheatha m' auma, nach
 òisich mi idir air a bhith beo dhutsa ad aonar,
 an striochte ris a h-uile h-anshocair? O nach
 u mhi an duine sona, uam bithinn, 'smi fo
 hiachuinn na trioblaid, an geall a bhith air mo
 haitheamh ann ad sheirbheis?

Biodh urnaighean mar so air an cur suas gu

tric, air rèir 's mar a ghluaiseas ar cràbhadh sinn, agus mar a dh' fheumas ar dol air adhart ann an subhailcean. Ri lethid so do dh' achan-aich theirear saighdichean cridhe; oir mar shaighdean teine tha iad a leum suas do fhathanas, a toirt leo ar cridhe, agus ga bhàthadh ann am mathas Dè; ma ses gu 'm bi an dà sgeith seaca; an chiad sgiath, 'se creidsinn gu làidir, gu ro-ionnphuinn le Dia bhith faicinn ar strì a toirt a mach shubhailcean; an ath sgiath, 'se dèidh mhòr air subhailcean a chosnadh na làn choimhlionachd, ann am beachd esan a mhàin a thoil-eachadh.

XXXVI. CAIB.

Gu bheil subhailcean ag iarraidh an sior chleachdadh

Do 'n h-uile ni a tha riatanach gu subhailcean criostail a chosnadh, an rud anns a' bheil suir ar gnothaich an dràs', 'se dèidh làidir air dol air adhart an comhnuidh miadhoin a 's mua càil oir tilgidh an stad a 's lagha air ais sinn. 'S amhionaid anns a' sguir sinn do chur air adhart guiomhan nan subhailcean, togaidh ar nàdar, a tha-daonnan an geall air socair is toileachadh dha fein, droch ghluasadan unnainn, a mhilleas na mheathas gu mòr ar cleachdanan matha, gur tighinn air na gràsan lionor tha sinn a' call le 'n mobhgaid, a dh' fhaodamaid a chosnadh, na leanamaid ar buille a' dol air adhart an naomhachd. Tha an diubhar so eadar astar spioradail agus astar talmhuidh. San astar thalmhuidh faodas stad gun dol air ais: is ni anail comhnadh ruinn cuideachd gu toirt a mach ar ceann uidhe; ach anns an t-slighe gu coimhlionachd, mar is fhaide thèid sinn air adhart, 's ann is treasa dh' fhàsas sinn. An reuson th' air sin 'se so, mar is fhaide

thèid sinn air adhart an coimhlionachd, 's ann
 's laige 'sa h-uile ceum a dh' fhàsas ar n-ana-
 miannan, a tha tilgeadh a h-uile cuimrig nar
 athad do fhathanas; air an laimh eile, 's ann
 'n treasad a thèid ar togra' diadhaidh (frianh
 an subhailcean) mar is mua ghabhas sinn air
 dhart.

Mar sin, air rèir is mar a dh' fhàsas sinn
 diadhaidh, laghdaichidh na cuimrigean a bha cur
 rabaidh oirnn an toiseach, agus èiridh toil-
 nntinn àraidh nar cridheachan, leis am beil Dia
 m miasgadh sòlais feadh thrioblaidean na beatha
 o. Ann an rathad is gu 'n gluais sinn o shubh-
 ilc gu subhailc, gus an ruig sinn mullach na
 einne, 'se sin àirde na coimhlionachd: ionad an
 igh, far an teann an t-anam ri subhailcean a
 hleachdadh, cha 'n ann a mhàin gun èislean,
 ach le mòr èibhneas: a chioun is gu bheil e, dèis
 uaidh a thoirt air ana-miannan, air an t-saogh-
 l, 's air fhein, beo ann an Dia, agus troimhsan
 m miasg àraidh gach là mealtuinn sìth gun
 hruaillean.

XXXVII. CAIB.

*O 'n tha subhailcean daonnan ri 'n cleachdadh, tha
 h-uile fùth air an cur an gnìomh ri ghlacail.*

CHÀIDH innse martha gu 'm feum sinn gluasad
 gach là gun stad air slighe na coimhlionachd.—
 me sin, bi air t' fhaicill nach leig thu dhìot
 othrom 'sa bith air subhailcean a chleachdadh.
 Fhoir an aire nach seachuinn thu, mar tha
 nòran a' dianamh, ni sam bith a bhios an agh-
 idh do nàdair choirbhte, a thaobh 's gur h-ann
 e gleachd na agbaidh a ruigeas sinn air na subh-
 ailcean a 's àirde.

Ma 's àill leat, air rèir an t-sàmhla thugadh

seachad, subhaile na faighidin a bhuanachd. Na seachuinn uair air bith na daoine, no na gnothaichean, no na smaointean fein a 's mu: tha gad ghluasad gu mi-fhaighidin: an àite sin cleachd thu fein ri bhruidhean ris an fheadbainn a 's lagh' ort. Bi toileach an combnuidh air gach càs a 's cruaidhe na chèile fhulang. Oir rathad eile cha 'n 'eil ann air faighidin ionns uchach.

Ma tha gnothach 'sa bith a' cur seirbhe ort co dhia 's ann a thaobh nàdair a' guiomh fein no na feadhach a tha ga chur mu d' choinneamh no airson gu bheil e gad tharruing o rud-eigin eile a 's docha leat, thoir an aire nach ob thu dbianamh airson gin do na reusoin sin. Fiacl do m'hisneach, cha 'n ann a mhàin le ghabhai fos lainh gu ro-dheònach, ach le leantuinn air a chur an cèill, a dh' aona gràin ge bheil agad air, no 'n dèidh air a chuidhteachadh: gun se cha d' thig an là bheir sinn sinn fein a stigh gu fulangas, no gheobh sinn an t-sìth fhìrinneach sin, a tha na h-annaibh sin, a tha saor o ana-miannan, 'sa dealradh leis a h-uile subhaile, a mealtainn.

A' chomhairle chiadna tha ri thoirt seachad mi smaointean a tha trioblaideach oirnn. Oir cha 'n 'eil dad do bhuanachd na bhith glan saor is iad. agus tha so a mhath unnta, gu bheil iad gad ionns-uchadh gu cur suas ris na diachuinnean is goirte. O so mata, creid, gu 'm bheil am fear a bheir a chaochla comhairle dhut, am fiachuinn gu dearbh mar a sheachnas tu an trioblaid a tha cur sgàth ort, gun rathad 'sa bith thoirt dhut air an t-subhaile a tha dhìth ort a chosnadh.

'Se staid a' gnothaich, an saighdear òg a tha fhathast aiu-eolach, feumaidh e a bhith làn naisginn is curuim; air uairibh a toirt ionnsuidh

air a namhaid, uair eile ga dhion fhein, air cèir is mar a dh' fhairgheas e a neart agus a mhisneach: ach gu bràch cha 'n fheum e chùl-aoth a thionndadh, no 'n cath fhàgail, le bhith seachnadh a h-uile h-aobhar trioblaid is diachuinn. Chuireadh a leithid so a dhòigh seachad gu dearbh cunnart na mi-fhaighidin, ach bhiodh tu nas nochte ri saighdean do namhud na bha thu riamb, le cion cleachdaidh na faighidin.

Cha 'n 'eil buntuinn aig na rudan a thuirt mi so ri peacadh na drùis, a tha an comhnuidh ri sheachnadh, mar thuirt mi, le teicheadh o na cunnartaibh.

XXXVIII. CAIB.

Ann an toirt a mach nan subhailcean, ga h-àraidh an fheadhainn sin a tha duilich, tha h-uile fàth ri gleachd ris an namhaid ri ghlacail gu ro-dheònach.

ANN an toirt a mach shubhailcean cha leòr dhuinn na cothroman a ghlacail, feumar an sireadh, 'san glacail gu ro-dheònach nuair a gheobhar iad, agus an barrachd toil-inntinn a ghabhail asdasan a 's nua a chlaoidheas ar nàdar, is gur iad sin a 's nua buannachd: agus ni air bith cha shaoil sinn duilich le comhnadh fhathanas, ma leigeas sinn eis na smaointean so drùghadh gu domhain air ar chridheachan.

An chiad smaoineachadh, gu 'm beil na h-aobhair so iomchuidh, no faoda' mi radh riataunnach gu subhailcean a chosnadh. Ime sin, a h-uile h-uair a dh' iarras sinn subhailc àraidh air bith air Dia, tha sinn a' sireadh san àm chiadna na niadhoinan a dh' òrduich e gu toirt a mach, gun sin bhiodh ar n-urnaigh faoin, is na h-aghaidh fein; cha bhitheadh innte ach diachuinn air

Dia, nach abhuist uair sam bith faighidin a thoirt seachad ach le anshocair, no umblachd ach le tàir.

Tha so cuideachd fìor air subhailcean eile; cha 'n 'eil umnta ach toradh nan diachuinnean a tha Dia a' faicinn iomchuidh leigeil nar rathad, agus ris 'm bu chòir dhuinn faoilteachadh air rèir is mar a tha iad deacair: a thaobh 'sgur mòr blagh na spàirn gus an cuir sinn sinn fein gu cleachdadh nan subhailcean a shuidheachadh nar n-anam.

Ime sin thugamaid an aire gu 'n claidh sinn deonnan ar toil fhein; ged nach biodh ann ach sealladh mua 's dàna, no facal mu 's saor. Oir ged is 's ann an gnothaichean mòra is urramaiche a' bhuaidh, 's an ann gnothaichean beaga is lion-oir' i. An ath smaoineachadh, dha na bhean mi cheana, 'se gu bheil gach ni tachairt le òrdugh Dè, gus ar culaidh mhathais a dhianamh dhiu. Ach le fìrinn tha ioma rud a tighinn gu teach, mar tha peacannan dhaoine, nach fhaodar a chur an luthasachadh Dè, aig a bheil gràin air an ole; ach a dhaindeon sin faodar a chantuinn gu bheil rud-eigin do dh' òrdugh Dè ann, a chionn is gu bheil e leigeil an uile air adhart nuair a tha e na chomas a bhacail. Ach a thaobh thrioblaidean, co dhiu 's ann le 'r coire fhein, no le cionta ar naimhdean tha iad a tighinn oirnn, cha 'n 'eil teagamh nach ann o òrdughsan a chinnich iad; a dh' aona gràin ge bheil aig' air an ceann-aobhair. Agus 's àill leis gu 'n cuiremid suas riu gu faighidneach, mar miadhoinean naombachaidh dhuinn, no airson reusoin eile nach lèir dhuinne.

Mar so nuair a tha sinn a' creidsinn, gu feum sinn gu toil Dè dhianamh ceart, cur suas gun ghruaman ris na h-uile sin a thig nar rathad o dhrochmheinn an atharraich, no o 'r coire fhein; nach fada dh' fheumas iadsa uile a bhith mear-

achd, a their, 's iad a' falach am mi-faighidin fein, nach toil le Dia, a tha uile cheart, uisge a thig a fuaran salach. Is gnothach soilleir gur e an trioblaid a sheachnadh a tha nam beachd, agus a thoirt air an t-saoghail a chreidsinn, gur ceart an rud a tha iad a' dianamb, nuair a tha iad a tilgeadh uatha nan croisean a tha toil Dè leigeil nan rathad. Cha 'n e so an t-olc uile, ged nach biodh aobhar eile anns a chùis, is leòr so, gur a taitniche le Dia a bhith gar faicinn a cur suas gu faighidneach ri tàir, gu h-àraid o 'n fheadhainn sin a tha nar comaine, na bhith fianaiseach air ar faighidin an càsan eile. Agus sin airson na reusoin so. A' chiad reuson, gu bheil an droch ghiullachd a gheobh sinn o fheadhainn eile a toirt tuille bristidh a àrdan ar cridhe, na peanas 'sa bith a thaghas sinn dhuinn fhein. An ath reuson, le fulang gu faighidneach anns na càsan so, tha sinn a strìochdadh do thoil Dè, is a toirt glòir dha le 'r toil fhein a lùbadh ri thoilse, ann an càs a tha cliùiteach dha mhathas maraon is dha chumhachd, agus a earlaid cho suarach ris a' pheaeadh fein tha sinn a' tionail toradh prìseil nan subhailcean agus na naombachd. Biodh brath agad mata, nach luaithe chi Dia sinn a' cur romhainn àrd subhailcean a chosnadh, na chuireas e na diachuinnean a 's cruaidhe nar caramh. Sinn a' faicinn mar so an spèis anabarrach a th' aig Dia dhuinn, agus an toil a th' aige gu 'n rachamaid air adhart ann an naomhachd, bu chòir dhuinn a' chailis a tha e tairgse dhuinn a ghlacail gu ro-thàingeil, agus am boinne mu dheireadh dhi ol; a tuigsinn againn fhein gur h-ann mar is seirbhe i, is mua stà dhuinn.

XXXIX. CAIB.

Mar a dh' fhodar an aon t-subhaile a chleachdadh an iomadaidh càs.

CHÀIDH innse ann a' fear dhe na caibideil roimhe so, gur fhèarr grathunn a thoirt air aon subhaile, na fiachuinn ri mòran dhiu combhla, agus gu bheil an t-subhaile sin dhe d'rinn sinn raghuinn ri cleachdadh, 'sa h-uile fàth ri ghlacail gu sin a dbianamh. An dòigh air so a chur an cèill air bheag saothair fiachaidh sinn a nis.

Dh' fhaodadh e tachairt dhut san aon latha, no theagamh ann an uair dhe latha; gu 'n deach achasan beur a thoirt dhut airson rud-eiginn a rinn thu, agus a rinn thu gu math cuideachd; gu 'n d' fhair thu do chàineadh, no fàbhar beag a dhiùlt dhut le gruaim; no gu bheil thu fo amharus gun reuson; no gu 'n dh' iarradh ort rud a dhianamh a tha mi-thaitneach leat; no gu 'n deach do dhinneir a dholaidh; no gu na bhuail tinneas thu; no gu 'n d' rug uilc eile ort mòran nas truime, a tha cho pailt anns a' bheatha thruagh so. Ann am miasg thrioblaidean cho lionor, cha 'n 'eil teagamh nach 'eil cothrom air ioma subhaile a chleachdh; ach air rèir na riaghailt a thugadh seachad, se cleachdadh na subhaile a 's mua tha dhìth ort is feumaile dhut.

Ma 'si an fhaighidin a tha uat, feuma tu cur suas gu ro-chruadalach ris a h-uile h-olc a thig ad rathad; ma si an irisleachd, feuma tu chuimhneachadh gur beag tha thu fulang laimh-ri toillteannas do pheacannan; ma 'si an umhlachd, strìochd thu fhein do thoil Dè, a tha gu ceart an leagail a laimh' ort. Airson a ghaoilse cuid-eachd, strìochd thu fhein, cha 'n ann a mhàin do chreutairean reusonta, ach do chreutairean gu chiall is gun anam, mar innil dhiùghaltais

è: ma 'si bhochduinn, bi toilichte fo d' anshoir: ged bbitheadh toil-inntinn is gaireas na athasa dhìth ort: Ma 'si charrannachd, dian a dichionnach guiomhan gaoil do Dhia, agus do choimhearsnach; a' cuimhneachadh gu bheil a diachuinnean air t' fhaighidin o 'n atharrach, leasachadh do dhuais le cuir ceart suas riu; agus gur h-ann gu math t' anma cha Dia a' figheil air adhart, no 'g òrduchadh nan diachuinnean a tha gad shàrachadh.

Bheir na thruirt mi mu dhèidhinn an aon subhailc a chleachdadh anns a h-uile càs, sàmh-dhuth air an dòigh an cuirear an gnìomh i ann a càs àraidh air bith; ann an easlainte, mar gu a b' eadh, no ann an anshocair air bith eile airp no anma.

XL. CAIB.

An ùine a tha ri chosg a' toirt a mach subhailc àraidh air bith, agus comharraidhean air cho fad 'sa chaidh sinn air adhart.

TRAD ùin' is tha riatanach gus gach subhailc a toirt a mach, is rud e nach urruinn duinn innse; thaobh is gu bheil car aig ar staid, aig ar càil, aig ar coimhlionachd an dea-bheusan, aig seòladh a' cinu-iuil anns a' chùis sin. Ach se an rud a' na cinnteach, gu 'n toir beagan sheachduinean fad air adhart sinn, mur bi fàillinn anns an t-ìochd, agus anns an t-sùrd a chur mi mu d' hoinneamh.

Is comhara cinnteach gu 'n deachas fad air adhart, ma ses gu 'n leanar air beirtean diadhaidh, dhaindeoin gach seirbhe, dorrain, tiomrachd pioradail, is call gach soighneis a fhaodas tigh-ann nar caramh. Comhar' eile nach lagha hearbhas a' chùis, 'se nuair a bhios ar n-ana-

miannan fo chis is fo smachd reusoin cho fad, i nach cuir iad eis oirnn ann an cleachdadh nan subhailcean; oir mar is mua ghèilleas iadsan ' ann is mua fhriambaicheas na subhailcean na n-anam. Ime sin nuair nach fairich sinn cuimri air bith o 'n fheoil, faoda' sinn a bhith cinntèac gu 'n d' thug sinn a mach cleachdadh nan subhailcean; is mar is fbas a dhuinn an eur an gniomb 's ann is bunailtiche an dea-chleachdadh.

Ach ge do thachradh dhut fad mòrain ùine, i iomadaidh diachuinn, nach d' fhairich thu an fheoil a' cur eis ort, na bi' am barail gu 'n d' ràini. thu nis air ceum àrd do 'n naomhachd, is gu 'n bheil t' ana-miannan tur air an ceannsachadh Oir biodh brath agad gur tric leis an namhais agus le 'r nàdar coirbte iad fhein a chleith air an dòigh so car tamuill, los gu saoilimid le pròidhiombair gur subhailcean firinneach mealltair eachd a' pheacaidh. A bharr air sin ma shealla tu air a cheum àrd do naomhachd gus a' bheil Dia gad ghairm, chi thu gur fhad air ais thu, a dh' aon rud ge d' rinn gu so. Lean mata air na dleasan a tha thu cleachdadh, mar dhuinn nach biodh ach air ùr thòiseachadh, is na fuar aicheadh teas do chiad chràbhaidh.

Cuimhnich gur e mòran is fhearr a bhith gabhail air adhart ann an dea-bheusan, na bhith a' dianamb mion rannsachadh air an uidh chaidl sinn air adhart; a thaobh 'sgur diomhaireachd so, a tha Dia, dha 'n aithn, ar eridheachan, a soillseachadh do chuid do dh' fheadhainn, nuair a tha e ga fhalach air feadhainn eile, air rèir is mar a chi e an t-eòlas so a' tighinn gu aobhach umhlachd no pròis dhaibh. Mar sin tha ar t-Athair mathasach glic so, a' cumail o na laig a' rud a dhiannaidh dolaidh orra, is a toirt do dh' fheadhainn eile an ni a leasaicheas an subhail-

ean. Mar sin ged bhiodh e falach air anam càd chaidh e air adhart, cha 'n faod e a dhleasnasan iadhaidh a leigeil dheth; a thaobh is gu faigh e rath air sin gun teagamh, nuair a thoilicheas an Athair siorruidh sin thoirt da gu mhath.

XLI. CAIB.

Nach d' thigeadh dhuinn a bhith ro-fhada an geall air na h-uile sin a chur uainn, a tha sinn a' giùlan gu faighidneach; mar is còir tograichean ar cridhe a rian.

NUAIR a bhios tu fo an-bocair do sheòrsa sam bith, na h-èisd ri guth a' bhuaireadair, no ri luasad fein-spèis, nuair a thogas iad dèidh mhòr ann ad chridhe air a bhith cuidhte 'san trioblaid. Dir o mbi-fhaighidin 'sa chàs so thig dà ole mhòr; a' chiad ole, ged nach cailleadh tu ma-thaoide gu buileach t' fhaighidin, a dh' aindeoin in bhiodh taobhail agad ris a' pheacadh a tha na h-aghaidh; an ath ole, 'se gu 'm biodh t' fhaighidin neo-choimhlion, agus do dhuais air rèir na h-ùin' a lean thu rithe. Oir mur sireadh tu furtachd, is nam biodh tu làn striochte do hoil Dè, ged nach maireadh do thrioblaid ach airteal na h-uarach, bheireadh Dia dhut tuar-sdal bhiadhnachan airson na toil bh' agad air ùlang.

Air an aobhar sin, dian t' aon riaghailt dhe so, na h-iarr dad ach air rèir toil Dè, biodh a thoilse dhut na cuspair gus a stiùr thu uile mhiann do chridhe; mar sin bithidh do thograichean ceart daonnan agus diadhaidh, agus a dh' aon rud ge 'n tachair mealaidh tu sìth gun bhruaille. Oir gach ni air talamb tha fo rian a' fhreasdail: is ma bhios do thoilse leagte ri dhòigh, èiridh gach

ni dhut mar is math leat, 'san agbaidh do mhian-
cha tachair seud.

A' chainnt so cha bhuin dha'r peacannan fhein
no peacannan an atharraicb, air a' bheil a' ghràin
a's mua aig an Tì is àirde, ach a mhàin do na
trioblaidean a tha nan diùghaltas air do pheacadh
no nan diachuinnean air do shubhailcean; is
mar sin, tha iad ri 'n giùlan, ge do ruigeadh iad
bun do chridhe le 'n dòruinn, is ge do chuireadh
iad do bheath' ann an cunnart; oir is croisean iad
a tha Dia tiùrachduinn do 'n fheadhainn a'
docha leis.

Ma dh' fhiach thu ri faothachadh thoirt dhut
fein, agus na leigheasan ionchuidh uige sin a
ghabhail gun lasachadh fhaotuinn. feuma tu cur
suas gu faighidneach ris an ole nach urruinn thu
a leasachadh. Ach tha e mar fhiachaibh ort
ionnsuidh a thoirt air thu fein a leigheas leis na
miadhòinean sin a tha ceart unnta fhein, is air
an òrduchadh le Dia. Ach 'se òrdugh Dè am
beachd is còir dhut a bhith agad anns a' chàs sin,
is cha 'n e taobhail riut fhein, no ro-dhèidh air
fuasgladh o do thrioblaid.

XLII. CAIB.

*Mar a bheir sinn buaidh air ceilg an deomhain, nuair
a bhios e a' cur cràbhaidh mhi-chunbhalaich romh-
ainn.*

CHA luaithe a mhuthaicheas an deomban, an
nathair mbeallta sin, gu bheil sinn a' dianamh air
flathanas le ceum dàiceil, is gur e Dia aona chus-
pair ar cridhe, agus nach dearg e oirnu le ghnà
pratan, gabhaidh e air fhein coltas aingil soluis;
stuigidh e air adhart sinn gu naomhachd, gar
prosnachadh gu dian diomhair, is gun umhail gar
lalgse; oir lionaidh e ar ceann le smaointe diadh-

dh. gan neartachadh le puincean o 'n sgrìobtur naomh, agus o shàmplair is o bheatha nan naomh 's àirde glòir, fiach an tarruing e sinn gun fhios againn, gu ceum gràineil air chor-eiginn le cràbh-dh bras gun chunbhaìl.

Mar shàmplair air so, bheir e oirnn ar column chlaoidh le tuille 'sa chòir do thraisg, do sgiùraidhean, is do pheanasan eile mar sin. 'Se seachd a th' aige; fiach an tog e suas sinn gu ròis as sinn fein, mar dhaoine a rinn gnìomhan uchdail, (is tric le laigse nam boirionnach gèilladh do 'n bhuaireadh so) no fiach am brist e ar misneach le peanasan a tha fos cionn ar neart, ann 'rathad is nach bi càil againn do dhleasnasan ràbhaidh air bith; no fiach le cion comais air ruas cho trom a ghiùlan, gu 'n càill sinn ar toirt o chaithe-beatha diadhaidh, is le miad ar sgìos 'leanail ri cleachdadh shubhailcean, gu 'n till iinn ri gòraich an t-saoghail le tuille tlachd na dh' againn roimhe.

Co is urruinn innse na chaidh a chall air an òigh so? Oir d'hall an dànadas fein iad cho fad, 'cur peanas mi-dhealbhach orra fhein, is gu na h-lacadh iad anns a'ribe sin a chuidich an lamhan hein a shuidheachadh, nan culaidh fhanaid mar in aig an deomhan. Na ribichean sin uile bha athad gun teagamh aca air a sheachnadh, na d' hugadh iad fonear, gu feum claidh mar so, air heobhas ann fein, 's air miad a thoraidh ann an laoine aig a bheil càileachd pearsa, agus umhachd cridhe, a bhith miasarra, agus air a thombas ri'r neart. Oir cha 'n e a h-uile fear a 's urruinn trom chuingean nan naomh a ghiùlan; an dèis sin faodaidh gach neach an atharras ann an iomadaidh càs, faodaidh toil làidir a bhith aca, ruighinn air roinn dhe na crùinn ghlòrmhor a choisin saighdeara dileas Iosa Criosta

nan cath spioradail; faodaidh iad sàmhla nan naomh a leanail; nan gràin air an t-saogha agus orra fein; nan gaol air tosdachd agus air uaighneas: nan umhlachd is nan carrannachd r gach duine; na faighidín a' cur suas ris a h-uil-masladh; agus a' dianamb math an aghaidh air uile dha naimbdean bu mhua; nan dichìoll a seachnadh nan giomhan bu lagha: is gur nìchean so a's mua toradh an làthair Dè, na h-uil-peanas corporra a 's urruinn iad a leagadh air am pearsa fhein.

Rud eile a tha ri thoirt fon ear, gu 'm bheil e iomchuidh an toiseach, a bhith rud-eiginn stuama a' cur chuingean corporra oirnn fhein; ann a' rathad is gu 'm faodar an leasachadh, ma bhios sin feumail, seach teirbheirt cho mòr nach urruinn duinn a' bheag idir a dhianamb. Tha mi radh so, a thaobh is nach fhurasda leam a chreidsinn gur duine dall thu, a tha dianamb ionann is dia-brèige dhe d' shlàinte. Tha iad a' nì sin an comhnuidh fo chùram gu 'n d' thèid iad an car is lagha air aimhreit. agus an smaointean uile 'san seachas tha mu dhèidhinn nam miadh-oinean a chumas uatha an easlainte. Le bhith ro-tharmusach air lòn, an àit' an stamag a near-tachadh, 'sann a tha iad gam milleadh le biadh miaghail; agus an dèigh sin bu math leo thoirt air an t-saoghal a chreidsinn, nach 'eil dad eile nam beachd ach iad fhein a chumail fallain gu barrachd glòir Dè.

'S amhuil so a tha iad am falach an geòcàir-eachd; ach 'se staid a' gnothaich, 's àill leo sìth a dhianamb eadar dà namhaid nach do chòrd riamh, an fheoil agus a' spiorad, agus 'se deir-eadh a thig a sin, an cur a dholaidh le chèile, le slàint' a bhristeadh is cur as dh' an cràbhadh.— Air an aobhar sin, 'siad an feadhainn sin a

leachdas dòigh rèidh chumanta nan caithe-
eatha, a 's fhaide agus is ciuntiche a thèid air
adhart an cràbhadh.

Ach tha reason ri leanail anns a h-uile ni,
agus càil gach duine ri sealltuinn air, a thaobh is
ach ionann comas gach aon air cur air adhart
an aon dleasnaid; agus tha so ri thuigsinn cha 'n
ann a mhàin a thaobh gnìomhan a chlaoidheas a
holunn, ach a thaobh gnìomhan a bhuineas do 'n
nam; air rèir is mar a chaidh fhiachuinn, nuair
shoilleirich mi an dòigh air ruighinn air
a subhailcean a 's àirde.

XLIII. CAIB.

*Fu 'm beil ar nàdar coirbte le prosnachadh an deomh-
ain deus gu breth obunn a 'hoirt air an atharrach,
an dòigh air an t-òlc so leigheas.*

THA bharrail mhòr a th' againn òirnn fhein nam
bhathair-aobhar air giomh gàbhaidh eile; 'se
in breth obunn, puinsean a tha sinn ag àrach nar
ridhe fhein, 'san geall air a sgaoileadh a' miasg
eadhnach eile. Is miar do 'n àrdan an giomh
o, 'sann uaithe tha e cinneachadh, agus mar is
qua ghèilleas sinn dha, 'sann is mua a dh'
hàsas ar barrail òirnn fhein, agus is mua noch-
lar sinn ri ionrachdan an deomhan: oir uidh
air n-uidh fàsaidh ar pròis as sinn fhein cho mor
a tha ar tàir air feadhainn eile; a' saoil sinn
gu faoin, gu bheil sinn saor o na peacannan sin a
ha sinn cho deas a chur as leth ar comhearsnaich.

Cha 'n luaithe bheir namhaid ar n-anma an
aire do 'n ghiomh mhollaichte so unnainn, na
th' fhiachas e san uair a h-uile dòigh gu fàillinn-
ean an atharraich a shoilleireachadh dhuinn,
agus a miadachadh nas mua na tha iad. Cha
n faodhar innse urad shaothair 'sa gabhais e, gu

toirt oirnn beachdachadh air na giomhan a lagh' a bhios anns an atharrach nuair nach urr uinn e coireannan mòra chur as a leth.

Air an aobhar sin, o na tha e cho seòlta g cur as duinn, na bithemid nas lagh' air ar faicigus a phratan fhaicinn agus a sheachnadh.— Nuair a chuireas e peacannan feadhach eile air shùilean dhuinn, feumas sinn na smaointe si fhuadach uainn, agus ma leanas e ionnsuidh gu ar tarruing gu breth obuinn, oiltichemid o leth id sin do droch bhuaireadh. Cuimhnichemid nach 'eil còir againn' air breth thoirt air an atharrach, is ge do biodh gur aiumig a sheasamaid air bonn a' cheartais, creutairean a tha cho fae air an dalladh le antlachd is corruich, agus buailteach o nàdar air an dath a's miosa chu air giùlan 's air dianadas an atharraich.

An leigheas is cinntich' air an ole so, 'se sùid a bhith againn daonnan air ar laigse fhein, fa a' faigh sinn cho liuthad ni ri cheartachadh, 'sgur dàna dhuinn ar ceann a thogail gu binn a thoir air feadhach eile; a thuilleadh air sin, le bhith ag iarraidh a mach ar giomhan fein, saoraidh sinn ar cridhe o phuirsean àraidh a tha na mhàthair aobhair do bhreth obuinn. Oir an neach a bhèid binn air an atharrach gun chomhdach làidir, tha reuson nas leòr aig' air e fhein a chur an umhail gu bheil e ciontach anns a' choire chiadna; a thaobh 'sgur abhuist do droch dhaoine a bhith sàmhachadh feadhach eile coltach riu fein.— Ime sin nuair a dh' fhairgheas sinn gluasad unuainn gus an t-atharrach a dhètheadh, cuiremid casg oirnn fhein leis a chronachadh so; a chreutair làdarna gun chèill, ciamar a tha dhànadas agad a bhith rannsachadh gnothaichean an atharraich, thusa aig' am beil am peacadh ciadna ri fhreasgairt air a shon, no theagamh peacadh

mua? Le 'r corruich mar so thionndadh 'nar aghaidh fhein, tha rathad againn air ar giomhaidh fein a leigheas, an àite dolaidh a dhianamh r an atharrach.

Ach ma bhios a' choire mòr agus follaiseach, a chòir do'n charrannachd a falach le leithsgeul r chor-eiginn: le creidsinn, mar gu'm b'eadh, a' m beil subhailcean àraidh diomhair aig a' choireach, a b' àill le Dia thiarnadh le leigeadh na tuiteam: bitheimid ann an earbsa, gu 'n toir a' choire so anns a' bheil Dia leigeil leis fuireach ar tamuill gu ionnsuidh fein e a cheart rìreamh, gu 'n toir an tàir a tha e faighinn o fheadh-bhinn eile gu spiorad na h-umhlachd e, is mar sin gu 'n tionndaidh a' choire gu bhuanachd. Ach ma tha am peacadh follaisach maraon agus mathasach, agus cridhe pheacaich air cruadhachadh san olc, togamaid ar n-inntinn gu fathanas, agus smaoinichemid air breitheanas diomhair Dè, rugamaid fonear gur lionor iad, a dh' èirich an blith nan naoimh mhòra dèis daibh a' bhith da bàite sa' pheacadh bu mhua: is feadhainn le gu na thuit o 'n choimhionachd a b' àirde gu ruand a' pheacaidh agus an uile.

O na smaointean so tuigidh duine grunn-dail r bith, gur h-ann aig a dhorus fhein bu chòir na amharus a leagadh an toiseach, is ma dh' fhaireas e blàs air bith a' lasadh na chridhe o 'n atharach, gur h-ann o 'n Spiorad Naomh a' na sin a' tighinn: air an lèimh eile, 'sann o 'r rochmheinn fein is o bhuaireadh an aibhistear thig breth obuinn fuath agus tàir air an atharrach. Air an aobhar sin, ma dh' fhaireas sinn fhein ro gheurshuilech a' beachdachadh r giomhan feadhnach eile, na sguiremid a ghleacs a ghiomh so, gus a' spion sinn a nuas as ar cridhe' e.

XLIV. CAIB.

Air urnaigh.

MA tha an-earbsa as sinn fein, earbsa a Dia, dea-fheum a thoirt a buadhan ar n-anna, na airm riatanach gu buaidh a ch-snadh anns chath spioradail, air nèir is mar dh' fhiach m' 'Si 'n urnaigh, mar théid a nis in-se, ball-air is feumail' uile; a chionn 's gur i is màthair, ch' 'n ann do na trì subhailcean sin a mhàin, ach c' 'n h-uile ni eile a tha feumail gu sàbhaladh ar auma.

So am feadan tro 'n d' thig a h-uile gràsan flathanas gar n-ionnsuidh. Bheir an urnaig air an Tì a 's àirde fhein ar combuadh o chatha ghlòrmhor, agus le 'r lamhan, ge lag, sgriosaid e ar n-naimhdean a 's miosa, Gus an urnaig chleacail mar is còir tha na seòlaichean so leanail.

1. Feumaidh sinn làn thoil a bhith again seirbheis Dè chur air adhart gu ro-dhùrachdacl agus anns an dòigh is taitneach leis. An toil e faodar a dhùsgadh nar cridhe le beachd a ghabhail air na trì nichean so. a' chiad rud, gu bhe còir shònraicht' aig Dia air aodhradh agus a seirbheis uainn, as leth a bhuidhean àillidh, mar th mhatas, a ghliocas, a mhaise, a chumbachd, agus fheartan eile gun aireamh, is fos cionn aithris. An ath rud, gu 'n ghabh Dia nàdar daonnid is gu 'n chosg e trì bhìadhn' eug thar fhichea gu h-ànrach gu 'r sàbhalach, gu 'n dheònaich ar creuchdan fuathasach a laimhseachadh le lamhan fein, agus an leigheas, cha 'n ann le ola agus fion a dhortadh unnta, ach le fhuil phrìseil fei a thaomadh a mach, is le choluinn a reubadh l sgiùrsadh drisean agus tairngean. An treas rud 'se mhiad 'sa ni e stà dhuinn a lagh a chumail.

us ar dleasnas a dhianamb, is gur ann le sin mbàin a dh' earbas sinn buadhachadh air an omhan, ceannsachadh a toirt as ar n-ala-
iannan, is ruighinn air onair clainn Dè.

2. Feumaidh sinn creideamh beo bhith againn, us dòchas làidir nach diùlt Dia dhuinn an mhnadh a tha feumail dhuinn gus seirbheis ìleas a dhianamb dha, agus ar n-anam a shàbh-
ulh.

'S ionann anam làn dòchais, agus saghach omh anns an doirt Dia ionmhas a ghràs; agus ar is farsuinne an soitheach, 'sann is pailte a aomar tiodhlaicean ann tro urnaigh.

Oir ciamar is ùrruinu Dia, aig a bheil cumhdhd gun chrìoch, agus mathas nach tràigb, a tiodhlaicean a dh'ùlt dhaibhse, a tha e prosnachh cho dian gu an iarraidh, is dha bheil e a' alltuinn a Spioraid Naoimh a thoirt, mo ses 'n iarr iad e le dòchas is le buan achanaich.

3. An àm teannadh ri urnaigh 'se beachd Dia oileachadh, is cha 'n e sinn fhein bu chòir a ith nar n-aire; 'sann a chionn is gu bheil Dia r an dleasnais so mar fhiachaibh oirnn, is gun rraidh air èisdeachd ach cho fad 'sa tha sin nchuidh na shùileansa; mar sin gèillidh ar achd tur dha thòilse, is cha lùb sinn toil Dè r toil fein. 'Se 's reuson dha so, gu 'm beil toil againn' oic, agus air a puinseanachadh s an àrdan, agus gu tric aineolach air an rud tha ri shireadh: air a' laimh eile, tha toil Dè onnan ceart naomh is ana-comasach air dol nrall: 's air an aohhar sin 'sì bu chòir a bhith riaghailt do 'n h-bile toil, is gur seachran dol rìpe. Thugamaid an aire mata, gu 'm bi ar iarratasan air fad taitneach do Dhia, is ma ios an teagamh a's lagha, co dhiu tha ar n-ach-
aich mar sin, no nach 'eil, is còir dhuinn

daonnan an gnothaich fhàgail a' mèinn a fhreasail. Ach ma 's cùis shoilleir gu bheil an ni t' sinn a' sireadh taitneach do Dhia, mor tha grà an, subhailcean is rudan mar sin, iarramaid is ann am beachd a mhòralachd a thoileachadh agus a riarachadh, a raghuinn air beachd 'sa bith e air a naomhad.

4. Ma's math leinn gu faigheadh ar urnaigh èisdeachd, thigeadh gar dianadas cofbreagairt do ro'r n-urnaigh is na dèigh, cha 'n fhuile dhuinn ionnsuidh a thoirt air sinn fein a dhia; amh toillteanach air na gràsan a tha sinn a sireadh. Oir urnaigh agus claidh na leth-astig cha 'n fhaodar dhealachadh o cheile; a thaobh gu bheil an neach a tha 'g iarraidh subhaile a bith gun a cur an gnìomh a buaireadh Dè.

5. Mun iarr sinn a' bheag air bith air Dia, chòir dhuinn tàing a thoirt da le mòran umalachd airson nan tiodhlaicean a bhuilich e oir martha. Faodaidh sinn so chantuinn; a Thig'earn', a dheònaich as dèigh mo chruthachadh a fbiachan a phàidheadh nad thòcair, agus n' theasraiginn o fheirg mo naimhdean nas trice 's urruinn dhomb iunse, thig gu m' chobhail a' dianamh diochuimhn' air m' aimideachd is n' mhi-thàingealachd ro' so, agus tiùraich dhon am fàbhar a tha mi sireadh. Ach ma dh' fhaireas sinn sa' cheart àm anns 'a bheil sinn ag iarraidh subhaile àraidh air bith, ionnsuidhean o pheacadh a tha na h-aghaidh, is còir dhuinn tàing a thoirt do Dhia airson a chothrom a thoirt dhuinn air an t-subhaile sin a chleacadh; is gur rud sin air bu chòir dhuinn sear tuinn mar fhabhar mòr san àm sin.

6. Ach o 'n is ann o mbathas Dè, is o thorach beatha is pàis ar Slànair, is o gheallaidh eisdeachd gu bàigheil rir guth, a ta neart agus brìgh :

urnaigh air fad a' tighinn, bu chòir a dùnadh a comhnuidh le facail do 'n sheòrsa so : guidh-m ort, o Thighearna, as leth do mhòir thròcair fein gu 'n èisdeadh tu ris an achanaich so ; tro oilhteannas do Mhic deònaich am fàbhar so naomh ; cuimhnich, o mo Dhia, air do gealltas, agus èisd ri m' urnaigh. Air uairibh cuidichd faodaidh sinn eadarghuidh na h-oighe beaichte Moire is nàin naomh eile shireadh : oir is mòr am maoidhean a làthair Dè, a tha toileach rònair a thoirt daibh air rèir is mar a thug iad iù dha nam beatha air talamh.

7. Feum' sinn leanail air a' chràbhadh so ; oir is unteach an guothach nach fhaod Dia urnaigh buan iriosal a dhiùlt. Oir ma thug buan achanaich na bantraich anns an t-soisgeul buaidh air bhritheamh eucorach, an urruinn an urnaigh gainne bhith gun èisdeachd o Dhia a tha làn athais? Agus mar sin, ged nach èisdeadh ruinn san uair, ged nach biodh e, mar gu 'm eadh, gar cluinntinn, an dèis sin uile, cha bu mòir dhuinn ar dòchas a chall as a mathas nach aogh, no 'sgur do dh' urnaigh ; oir is mòr an mas a th' aige, agus an toil gu math a dhian-nh dhuinn. Ime sin mar 'eil an fhàillinn ag-nn fein, tha e cinnteach gu faigh sinn ar n-iarr-as, no gu faigh sinn rud is fearr, no theag-nh an dà chuid. Mar is lagha dh' fhairgheas an do thoirt dhinn, 'sann is mua dh' fheumas an ar fuath 's ar gràin oirnn fein a leasachadh ; h ann a' rathad is gu 'n toir neart ar truaighe feiu rnn dìreadh suas gu tròcair Dè thoirt fonear ; us ar dòchas ann a mhiadachadh, is cha 'n e ghdachadh ; a thaobh is gur h-ann mar is stèidh-'a sheasas sinn am miadhoin aobhair mi-dhòch-s, is mua a bhios ar duais.

An aon fhacal na sguiremid a feasd' a thoirt

buidheachas do Dhia; thugamaid glòir dha ghliocas, dha mhathas, dha thròcair' co dhiu gheob na nach faigh sinn ar n-iarratas; a dh' aon ru ge 'n tachair bithemid socrach nar n-inntinn, anns gach càs bithemid toilichte agus striochte freasdal Dè.

XLV. CAIB.

Air urnaigh chridhe.

'Sì urnaigh chridhe ar n-inntinn thogail suas Dia, ag iarraidh na nichean tha feumail dhuinn gu diombair nar chridhe, no air an cur a mac ann am briathran.

Tha sinn ga 'n iarraidh, ionann agus ann am briathran, nuair a their sinn nar chridhe; O mo Dhia, thoir dbomh am fàbhor so gu cliù dha e ainm naomh: no mar so, a Thighearna tha n làn chreidsinn, gur i do thoil, is gur ann gu tuil cliù dhut a tha mi 'g iarraidh nan gràsan so, g robh do thoil diante nis unnamsa. Nuair : bhios sinn gu searbh air ar cur uige le ionnsuidh ean an nambud, faodaidh sinn so chantuinn greas gu m' chobhair, O Thighearna, mun e thèid mo sgrios leis an namhaid; no mar so, mo Dhia, mo threis, agus mo neart, dian mo chobhair gu grad, mu 'm bi mi càillte. Ma mhair eas am buaireach, is còir do 'n urnaigh chiad mairsinn, a' cur an aghaidh an deomhain g misneachail. Nuair a thèid neart a' bhuaireid seachad, is còir dhuinn ar guth a thogail suas r an uilechumhachdach, à griosad air, e sheal tuinn air neart an nambud air an darna taobh agus air an laigse againn' air an taobh eile, cantuinn; Seall, o mo Dhia, air do chreuta fein, air obair do lamh fein! seall air neach chaidh a cheannach le fuil phriseil do Mhic! Fa

ar tha an deomhan an geall air a sgaradh uat,
 agus a sgrios gu h-iomlan! 'Sann ugadsa tha mi
 bith gu comhnadh, 'sann unnadas tha mo dhò-
 nas, is gu bheil brath agam, gu bheil thu uile
 hathasach is uilechomasach. Gabh truas ri
 eutair dall, ge do 'sann le choire fhein, nach
 ruinn gun chomaradh do ghràs dol as air sgrios
 namhdean, air an aobhar sin dian mo chomh-
 uidh, o fhriamh mo dhòchais, is aona chùl-taic
 'anma. Tha sinn nar cridhe 'g iarraidh tiodh-
 icean air Dia, nuair a tha sinn a' tilgeadh ar
 reasbhuidh na làthair, gun ni àraidh 'sam bith
 nmeachadh. Gar suidheachadh fein mata a'
 anuis Dè, 'sa 'g aideach nach 'eil e 'nar comas
 a t-olc a sheachnadh, no math a dhianamh,
 odh ar cridhe laiste le toil a sheirbheis a chur
 r adhart, is sùil ar n-anma leagte air, am feith-
 mh ri chomhnadh le mòran earbsa agus umh-
 chd. A' leithid so do dh' aideach air ar laigse,
 leithid so do dhèidh air a sheirbheis, a leithid
 do gnìomh creidimh, is urnaigh dhiomhair, a
 ceir ar n-iarratas ugainn a fathanas, agus a
 cleidheas dhuinn èisdeachd air rèir 'smar a bhios
 n-aideach firinneach, ar dèidh làidir, agus ar
 eideamh beo. Tha seòrs' eile ann do 'n urn-
 gh so, ach nas athgearra; is nitear i, nuair a
 a an t-anam a dh' aona bheum a' tilgeadh uir-
 sbhuidh an làthair na Tì 'sàirde: Mar gu 'm
 dh, a' cuimhneachadh fàbhair a chaidh a shir-
 dh roimhe, ach an nis ga iarraidh a rìsd gun
 ameachadh.

Thugamaid ionnsuidh air an t-seòrs' urnaigh
 chleacadh, 'sa chur an gnìomh anns gach àm
 tuigidh sinn am beagan ùine, gu 'm bheil i cho
 rasda, 'sa tha i brìgheil agus eifeachdach.

XLVI. CAIB.

Air smaoineachadh.

NUAIR tha tuilleadh ùine ri thoirt do dh' urnaigh mar tha leth uair, no uair, no nas mua, bhith eadh e iomchuidh roinn do phàis ar Slànair : thoirt fonear, agus na smaointean a dh' èareadh o sin a thionndadh gu cosnadh na subhaile sin a' bheil sinn an tòir. Ma 'si an fhaighidin : tha uat, dian sgiùrsadh do Shlànair aig am phost: rùn-diombair do smaointean.

1. Thoir an aire nach luaithe fhuair na saighdearan òrdugh a tharruing thun a' phuist na thug iad air adhart e le iolaich àird is le àbhachd mhòr. 2. Nuair a spionadh dheth aodach gu robh am fuachd ga lèireadh. 3. Gu 'n deach a lamhan, neochiontach, a cheangal gu teamris am phost. 4. Gu 'n deach a chorp naomh : sgiùrsadh cho trom is gu na thaom' fhuil prìsei gu craobhach gu làr. 5. Gu 'n robh h-uile beun a' bualadh daonnan san aon àite sior leasachadh a phèine 'sa miadachadh a chreuchdan.

Nuair a bhios na smaointean so agad, no leithidean eile, dha 'm bu chòir gaol na faighidin a dhùsgadh ann ad chridhe, thoir ionnsuidh làidir air an dòruinn chiadna a tha do mbaighistin naomh a' faireachduinn cho cràiteach na choluir uile, a bheo-ghluasad ad chridhe fein. Dèigh sir gabh air t-adhart, is gabh beachd air spàir fhuathasaich anma, is fiach an tuig thu cho ciuir is cho faighidneach 'sa chuir e suas ri dhòruinn an dèidh air tuilleadh fhulang gu glòir Athar, is gu stà dhuinne.

Faic a nis e làn fala, agus tuig nach 'eil ni air a mua dhèidh, na gu faiceadh e thu a' cur suas ri d' thriòblaidean le faighidin, is gu bheil e griosad air Athair anns na fathas, do chomhnadh, gu

chrois so, is gach crois eile ghiùlan gu faigh-dneach. Neartaich le gnìomhan cràbhaidh lion-
 r an togradh so th' agad air fulang le sòlas. An
 in tog t-inntinn gu fathanas, thoir tàing do dh'
 Athair na tròcaire, gu na dheònaich e a Mhac
 ionmhuinn a chur thun an t-saoghail so, dh'
 hulang dòruinn cho goirt, agus a sheasamh do
 hùis air a bhialaobh. 'Se dùnadh a bhios agad,
 ubhaile na faighidin a shireadh as leth toillteann-
 s is eadarghuidh a Mhic ionmhuinn, dha bheil
 mhòr spèis.

XLVII. CAIB.

Dòigh eile' air urnaigh chridhe.

[HA'n dòigh so eil' ann air meadhrachadh, agus
 ir urnaigh chridhe. An dèis dhut smaoineach-
 dh gu ro-chùramach air an dòruinn a fhuilig
 o Shlànaire, agus cho deònach 'sa bha e air ful-
 ng, faodaidh tu gabhail air adhart gu dà
 maoineachadh eile nach lagha brìgh. A chiad
 maoineachadh, gabh beachd air mòr luach
 niomhan do Shlànaire; an ath smaoineachadh,
 eall air an lan-phàidheadh 'sa glòir a fhuair an
 -Athair siorruidh o umhlachd a Mhic gu bàs,
 gus bàs na croise cuideachd.

An dà smaoineachadh so faoda' tu thairgse do
 a Athair naomh, mar dhà miadhoin chumhachd-
 ch gus na gràsan a tha thu sireadh fhaotuinn;
 reagraidh an dòigh so do 'n h-uile rùn diomh-
 ir ann am pàis ar Slànaire, is do 'n h-uile gnìomh
 rinn e o leth-amach, no o leth-astigh anns gach
 mistire.

XLVIII. CAIB.

Dòigh urnaigh gu iarraidh eadarghuidh na banrig beannaichte Moire.

A THUILLEADH air an dòigh smaoinichaidh thug mi seachad, tha dòigh eile ann a nitear ri an dòigh beannaichte Moire. An toiseach mata gabh beachd air t-Athair siorruidh, an sin air Iosa Criost, ar Tighearna, agus mu dheireadh air an dòigh naoimh Moire.

A thaobh an Athar siorruidh, tha dà rud ag ad ri thoirt fonear. A chiad rud, 'se an gaol an abarrach a bh' aig' air an dòigh so bu ghlaire o' t-siorruchd, seadh, mun na tharruing e i a neoni. An ath rud an naomhachd ro-shònraichte dheònaich e thoirt dhi, 'sa h-uile subhaile a chleachd i rè laithean air talamh.

A thaobh a chiad chuid, feuna' tu do smaointean a thilgeadh air ais roimh' h-uile nì chaidh a chruthachadh, ro' thim fein, agus a sìneadh, mar gu'm b' ann, gu iomall na siorruchd agus an ruig iad cridhe Dè. Agus gabh beachd air an toil-inntinn mhòir a gabh e ri faicinn pearsa àluinn na tè sin, a bha air a h-òrduchadh lath'-eiginn gu bhith na màthair dha Mhac. A leth na toil-inntinn sin, grios air an neart a tharriatanach a thoirt dhut an aghaidh do naimhdean gu h-àraidh iad sin a's mua a tha cur do bhruaill ean ort. Dèigh sin gabh beachd air beusan 's air dianadas glòrmhor na h-òighe so gun choimeas agus tairg iad air chomla no fos leth do Dhia; a dianamh do chulaidh mhathais diu, gu ghràsan a tharruing ort fhein air rèir t' fheumalachd. An dèis so cuir do chomraich air Iosa, agus guidh air e chuimhneachadh air a màthair naoimh, a ghleidh air a siubhal e fad naoi mìosan, agus o' i mhionaid an d' rugadh e, a thug an t-aodhradh

b' irisle dha, a sealltuinn air mar Dhia is mar huine, mar a cruthadair 'sa mbac; a ghabh nòran truais ris na fhulanas sa' stàpull; a dh'raich e le bainne prìseil, a phòg 'sa ghlac e mìl air le spèis màthar, agus a fhuilig fad a bheatha s gu h-àraid aig àm a bhàis dòruinn air a shon ach gabh innse. Gach ni dhiu so cuir am fiachibh dha cho làidir, is gu 'm bi e, mar gu 'm eadh, air èigneachadh gu cluais a thoirt dha t'-achanaich.

Mu dheireadh cuir t'achanaich suas ris an t-igh bheannaichte fhein; abair, o na b' e òrdugh na fhreasdail o 'n t-siorruich, gu 'm biodh i na nàthair trocaire is na didean do na peacaich, is na dèis am mic gur ann na h-eadarghuidh a tha o dhòchas a 's mua: cuir air shùilibh dhi, an t-ud so a thoirt ioma duine fiosrach, 'sa chomh-aich miarailtean lionor, nach do dh' iarr neach a bith le creidimh làidir a cobhair nach d' fhuair uartachd. An aon fhacal, fiach dhi ciod a dh' fhuilig a mac gus do shàbhaladh, a los gu 'n lèidh i dhut na gràsan sin a tha riatanach, guulangas do Shànair chaoimh a thionndadh gu hlòir.

XLIX. CAIB.

Tuille prosnaidh do na peacaich gu earbsa a comh-nadh na h-òighe beannaichte.

NEACH air bith a shireas leis an earbsa cheirt uith fo sgàil na h-òighe beannaichte, thigeadh ha na h-aobhair misnich so a meadhrachadh.

1. Tha fios againn gu 'n glèidh soitheach, anns na robh spìosradh, boladh cùbhraidh seal an dèis a thoirt as; gu h-àraidh ma bha e fad ann, no na lean dad idir ris; ach 'sgoirid a' mhaireas am baile so: 'S ionann e agus teine a chumas blà

thu car tamuill as dèis fhàgail. Ma tha s ceart, ciod a their sinn nu charrannachd is m bhàigh na maighdeine naoimh, a ghiùlan na miosan na h-innibh, is fhathasd na cridhe ao mhac Dè, a charrannachd gun tùs gun deireadh. Ma nì tighinn gu teine mòr ar blàthachadh, nac fior, is nach fhiach e chreidsinn, gu feum esa a dhlùthas ri Moire, màthair an iochd, cridh laiste leis a' charrannachd is blàithe, a bhith a' a bheothachadh, is fàs nas teotha mar trice. chuireas e chomraich oirre, agus mar is nu earbsa agus umlachd na làthair.

2. Creutair cha deach a chruthachadh cho tet gràdh do dh' Iosa Criosta, is cho striochte i thoilri màthair naoimh. Air an aobhar sin ma 'se òrdugh ar Slànair, a dh' iobair e fei airson peacaich thruagha mar tha sinne, gu 'i biodh a màthair fhein, na màthair mar a ciadna dhuinne, na bana-procadair, is na ban eadarghuidhear air a bhialaobh, cha 'n fhaod gun ghèilleadh dha achd, no cobhair a dhiù dhuinn uair air bith. Na bithemid mata mèirg each ag iarraidh a tròcair, ruithemid ga h-ionn suidh anns gach cruaidh chàs le mòr earbsa; i fuaran mathais i nach traogh, is bheir i a tiodh laicean daonnan seachad air rèir an dòchais chuirear innte.

L. CAIB.

Dòigh cràbhaidh agus urnaigh tro eadarghuidh na naomh agus nan aingeal.

Gu ruighuinn air dìon nan naomh agus nan aingeal, faodar an dà dhòigh so leanail. A chia dòigh, cuir t' ionchair air an Athair shiorruidh is fiach dha na laoidh dhiadhaidh thatar a' sein dha ann a' fathanas, an t-saothair, a' gheur

eanmhuinn, an t-ànradh ro' deach na naoimh air talamh airson a ghràidh; grios air an sin, t'arratus a thoirt dhut as leth an umblachd 'sa ìlseachd. An ath dhòigh 'se t'achanaich a chur suas ris na spioraid bheannaichte sin, a tha fada n geall, cha 'n e mhàin gu 'n ruige' tu air an aombachd, ach gu 'n rachadh tu fada thairis airra ann an glòir fhlatbanais.

Air an aobhar sin dian urnaigh dhùrachdach iu, iad gad chomhnadh gu bristeadh a thoirt a' ana-miannan, agus buaidh a chosnadh air naaimhdean t'anma, agus gu h-àraidh iad a bhith cuimhneach ort aig uair do bhàis. Bi air uairibh ' meadhrachadh ann ad chridhe nan gràsan sòn-aichte a fhuair iad o 'n Tì 's àirde, agus biodh aighear ort mar gu 'm bu tu fein a gheobhadh na ìbhte sin: seadh, 's ann nas mua bu chòir t' coibhneas a bhith, a chion gu 'm bi toil Dè na ìbhair sin a thoirt daibhsan a raghainn ort fein; agus airson gu 'm b' i thoil a bh' ann, thigeadh dhut cliù is moladh a thoirt dha ainm.

Gus an dleasnas so fhàgail nas usa is nas rian-ile, bhiodh e iomchuidh laithean na seachduine roinn, ann a' seòl is gu 'm biodh an latha fhein aig gach buidhean do 'n chuideachda bheannaichte. Air didònaich mata, iarr eadarghuidh cosh-irm nan aingeal; air diluain cuir t'achanaich suas a Eoin Baiste; air dimàirt sir comhnadh nan aith-che naomh's nam fàidhean; air diciadin sir cuid-achach nan Ostal; air diardaoin biodh do ghuidh 's nam martairean; air dibaoine ris na easbuig-ron, agus ris na aidmheilich; air disathurna ris a h-òighean is ris na naoimh eile. Ach lath' air bith na leig seachad gun chomhnadh na baint-arna beannaichte a shireadh, bànruiinn nan aomh air fad; agus mar an ciadna cuideachadh aingil chomhaidich, agus Mbicheil glòrmhor

an t-àrd aingeal, is naomh 'sa bith eile ris a' bheil taobh agad ad cràbhadh.

A bharr air so, grios air an Athair shiorruidh, air Iosa Chrìosta, air an òigh bheannaichte, gu 'm biodh tu ann a' seòl sònraichte fo dhion naomh Iosabh, companach pòsda na h-òighe bu mhua geannnachd. Cuir do chomraich air, 's iarr air le mòran umhlachd e gad ghabhail fo chùram. Cha 'n fhaodar innse a liuthad uair a fhuasgail an naomh so air an fheadhainn a dh' iarr a chomaradh a thaobh cuirp no anma: agus gu àraidh nuair a bha feum aca air solus a fathanas, no ceann-ùil diomhair 'nan urnaigh. Oir ma tha tlachd aig Dia cho mòr do naomh eile airson an gaoil dha 's an seirbheis air talamh, de mias agus an onair nach faigh an duine sin, a bha cho mòr na shùilean air talamh, is gu na ghèill, is gu na fhreagair e dha mar athair.

LI. CAIB.

Smaointean air fulangas Chrìosta, agus na gluasadan cridhe bu chòir tighinn uapa.

ANNS an dòigh urnaigh agus smaoinichaidh a thugadh seachad martha mu fhulangas Chrìosta, chaidh fhiachuinn mar bu chòir an rud tha uainn a shireadh; ach an nis gabhaidh sinn nas faid' air adhart, agus fiachaidh sinn mar a thige' do na smaointean sin ar cridhe ghlusad air ioma dòigh. Mar so, ma 'se ceusadh an Dè-duine a thagh thu mar chùis do smaointean, a miasg nichean eile, a bhuineas do 'n mhistire so, faodaidh tu na càsan so thoirt fonear.

1. Nuair a ràinig Iosa sliabh Chalbhari, gu 'n deach' a rùsgadh le lamhan a luchd-millidh, iad a' feanneadh dheth a' chraicinn maille ri

adach, a bha an nis air ragachadh am fuil agus a leanail ri chreuchdan.

2. Gu 'n deach' a cheann beannaichte a reubadh as ùr le spionadh a' chrùn dhreaghain dheth, is le sparradh le sgeig air a rithist.

3. Gu 'n deach' fhasdadh ris a' chrois le tairng-eau garbha is le builleau òrd.

4. Nuair nach ruigeadh a lamhan air na tuill a chaidh a tholladh dhaibh san fhiodh, gu 'n deach an tarruing cho làidir is gu na chuireadh a chnàmhan as na h-uilt, agus gu 'm faodhte an cunntadh, (Salm. xxi., 18.)

5. Nuair a chaidh a thogail suas air a' chrois, agus cudthrom a choluinne a leigeil air na tairng-eau, gu na mhiadaich sin na lotan a bha na lamhan is na chasan, is gu na leasaich sin gu trom a dhòruinn.

Ma 's math leat leis na smaointean so, no leithidean eile, gaol Dè lasadh ann ad chridhe, fiach le feart smaoineachaidh air àrd eòlas fhaighinn air mathas mòr do Shlànaire, a dheònaich dol fo phèin cho trom air do shon. Oir mar is mua a bhios t' eòlas air a ghaol a thug e dhut, 's ann is teotha a bhios do ghràdh is do spèis dha. Oir, nuair a chì thu air an dòigh so teas a char-rannachd dhut, cha bhiodh ann ach rud dleas-nach gu 'm biodh cràdh goirt ann ad chridhe, airson cho tric is cho trom 'sa thug thu tàir dha; an Tì a dh' iobair e fhein airson do pheacannan.

O so gabh air t' adhart gu guiomhan dòchais, a smaoineachadh agad fhein nach robh ni air bith eil' ann am beachd an Dè mhòir so air fiodh na croise, ach am peacadh fhuadach as an t-saoghal, do shaoradh o sglàmhachd an deomh-ain, dioladh airson do pheacannan, do shìth a dbianamh suas ri Athair, agus t' fhuasgladh as a h-uile h-eiginn. Ach an dèis smaoineachadh

air a phàis, ma ghabhas tu beachd air a toradh 'se sin ma bheir thu fonear gu 'n d' thug a phàis air folbh peacannan dhaoine, gu na thraogh fearg a' bhrithimh mhòir, gu 'n d' thug i buaidh air cumhachdan iutharna, is air a' bhàs, gu na lion i àite nan aingeal a thuit a fathanas; tionndaidh do bhròn gu sòlas, agus 's aobhar miadachaidh air t' aighir an toileachadh a thugadh do 'i òigh bheannaichte Moire, is do 'n eaglais chathach agus bhuaibhach, le coimhlionabh a' ghnòthach mhòir so, sàbhaladh chlann-daoine.

Ma 's math leat bròn trom a ghluasad ann ad chridhe airson do pheacannan, leag do smaointean air so mhàin; ma dh' fhuilig Iosa Criost' urad so do dhòruinn, cuimhnich gur h-ann gu fuath fallain ort fhein a ghluasad uunad a bha e; is gu t' ana-miannan a ghràineachadh, gu h-àraid an gionh sin a 's mua a tha na aobhar peacaidh dhut, agus a 's mua a toirt do mhasladh do Dhia uilechumbachdach.

Ma 's àill leat ioghnadh a thogail, foghnaidh dhut sealltuinn air so a mhàin, nach 'eil aobhar ioghnaidh ann a 's mua, na gu 'm biodh cruth-adair an dombain, agus fuaran na beatha air a riasladh le chreutairean fhein; gu 'm biodh mòralachd Dhè a tuiteam, mar gu 'm b' ann gu neoni; gu 'm biodh an neochiontach a 's mua air a dhèadh, àilleachd na maise fo thàir, agus bàite ann an truailleachd; gu 'm biodh cuspair gràidh an Athar shiorruidh fo neopris nan peacach, solus nach urrainn sùil fhaicinn fo chomas chumbachdan an dorchadais; agus gu 'm biodh glòir gun tùs, friamh gach sòlais, càillte ann an tàir san truaighe.

Gu truas a ghluasad ann ad chridhe airson fulangas do Shlàinair is do Dhè, a thuilleadh air pèin a cholùinne gabh beachd air dòruinn anna,

agus chì thu gur h-ann air a leth-astigh is mua gu mòr a fhuair e lèireadh. Oir ma thig tioma air do chridhe o 'n chiad chuid, bu chòir do 'n ath chuid a sgaradh o chèile. San trà sin bha anam Chrìost' a' faicinn na Diadhachd a chearta cho soilleir 'sa tha e diugh ann am flathanas, 's math a bha brath aig' air cho toillteanach 'sa bha Dia air onair; agus o 'n bha ghaol dha gun tomhas, bha toil mhòr aige, gu 'n d' thugadh creutairean air fad dha gràdh le 'n uile neart.— Ach a' faicinn na tàir mhòir a bha e faighinn auns gach cearn do 'n t-saoghal o pheacannan gàbhaidh lionor dhaoine, leagh a cridhe le mulad a bha cho trom ri teas a ghràidh, is ri miad a dhùrachd, gu 'm biodh mòralachd Dè na cuspair gaoil, agus na aobbar dianadais aig a h-uile duine. An nis o 'n a bha teas a ghràidh agus a dhùrachd fos cionn aithris beoil, is faoin dhuinn teannadh ri innse le briathran miad na dòruinn a dh' fhuilig Criosta fo spàirn a bhàis.

A bharr air sin, o na bha gaol aig' an t-Slànair naomb so air clann-daoine fos cionn tomhais, dh' fheumadh miad agus teas a charrannachd a lionadh le briste-cridhe, a chionn gu 'n sgaradh am peacadh uaith' iad. Bha fios aige nach b' urruinn duine tuiteam ann am peacadh bàis, gun a' charrannachd, agus naombachd nan gràs a chall, a bha nan ceangal diomhair eadar esan agus na daoine taghte; is bha bristeadh an t-snaim sin na aohhar bròin do Iosa nas mua na bha cur enàmhan a cholunn' as na h-uilt: a thaobh is gu 'm beil an t-anam spioradail, is mòran nas fìnealta nàdur na cholunn, is nas mua faireachduinn air pian. Ach gun teagamh an rud a 's mua a ràinig anam ar Slànair bheannaichte, 'se peacannan nan daoine càillte leis ua sgaradh gu

dìlinn uaith' iad, gun rathad air aithreachas feasda.

Ma 's goirt le d' chridhe a bhith faicinn d Shlànair fo dhòruinn cho trom, lean a chùis na fhaide, agus chi thu nach ann a mhàin airson nam peacannan a rinn thu, ach airson nam peacannan nach d' rinn thu, a dh' fhuilig e cho goirt oir am boinne mu dheireadh dhe fhuil phrìse dhoirt e, gus do ghlanadh o 'n chiad chuid, ag do tbiarnadh o 'n ath chuid. Creid mi, tha aobh air gun àireamh agad gu pàirt a ghabhail ann ar fulangas Iosa na phàis. Thoir fonear fhathas nach robh is nach bi anshocair air creutair nac d' fhuair easan a chuid dh' i. Dh' fhuilig e tàin masladh, buaireadh, ànradh, call codach, claoid pearsa, agus sin uile le barrachd pèine na iad sau fein a tha fo eallach an dòruinn. Oir ma athair caomh, is lèirsinneach air a h-uile an shocair a tha tighinn oirnn, a thaobh anma n cuirp, gu ruig' an trioblaid a 's lagha, no cean goirt, cha b' urruinn a chridhe caoin gun truas ghabhail ri 'r fulangas.

Ach co is urruinn innse cho brònach 'sa bh. e mu acain ghoirt a mhàthar bheanaichte.— Gach pian, is gach tàir a fhuilig e na phàis, bu leathsa roinn fhein dhiu; is b' ionann beachd i inntinn dhaibh le chèile: is ge b' aotrom a cuidsa do 'n eallach laimh ri chuidsa, dèis sin uile bu trom a' sac a bh' air a h-inntinn. Bu leasachadh so air fulangas Iosa, is bu shaighead chràiteacl na chridhe. Agus 'se sin a thug air anam diadhaidh a radh; is gu 'n robh cridhe Iosa, mar gu 'm eadh, an àmhuinn theine laiste le gaol Dè, i 'sa loisgadh innte dha dheoin.

Ach ciod an t-aobhair a bheir dol ro' leithid se do dh' ànradh? Cha robh aobhar 'sa bith eil ann, ach ar peacannan. Ime sin an truas 'san

uidheachas a 's mua a 's urruinn sinn a bhith gainn dha airson na fhuilig e air ar son, 'se gu n biodh fìor bhròn oirnn airson gach olc a rinn n, agus sin as leth a ghaoilse: gu 'm biodh ràin againn air a' pheacadh fos cionn gach ni; thaobh 's gur fuathach leisan e: gu 'n cogam- id daonnan an aghaidh ar n-ana-miannan mar r naimhdean a 's mua; is mar sin le cur dhinn a t-seann duine, is gar comhdach fhein leis an uine ùr, gu 'm faodamaid ar n-anam èideadh subhailcean, aon trusgan a mhaise.

LII. CAIB.

An toradh a thig o smaoineachadh air a' chrois, agus o leanail subhailcean Iosa Criostu, a chaidh a cheusadh.

IS MÒR a' stà a ni e dhuinn a bhith smaoineach- th air a' chrois, An toiseach bheir e gràin buinn air ar peacannan agus dùisgidh e rùn didir umainn gleachd an aghaidh ar n-ana- miannan, a cheus ar Slànair, is nach 'eil fhath- st marbh umainn. An ath bhuanachd, math- nas fhaegninn airson ar peacannan, o Iosa Crios- t a chaidh a cheusadh air an son, agus gràsan is an toir sinn fuath fallain dhuinn fhein, ann 'rathad is nach toir sinn tàir dha tuilleadh, ach a àite sin gu 'n toir sinn gaol dha, is gu 'n dian n a sheirbheis o 'r n-uile chridhe a sin suas, mar bhuidheachas as leth na dh' fhuilig e air ar son. An treas buannachd, 'se ar prosnadh gu cothair mhòr a gabhail òirnn fhein a spionadh daonnan an nuas ar n-ana-miannan, air an laghad e saoil sinn iad. An cearamh buannachd, 'se ol gu 'r dùbhlann ag ionnsachadh beusan ar naighistir bheannaichte, a dh' fhuilig am bàs, ha 'n an gu dioladh airson ar peacannan a mhàin

ach gu bhith na sgàthan dhuinn air caithe-beatha naoinh agus choimblion.

Thig an dòigh smaoinichaidh so a leanail gu mòr stà dhuinn. Ma 's math leat faighidin do Shlànair ionnsachadh a raghainn air subhailc air bith eile, agus a h-uile crois a thig ad rathad a ghiùlan gu math, gabh dea-bheachd air na puincean so. 1. Ciod a rinn anam Ios' air a chrois airson Dè. 2. Ciod a rinn Dia airson anama Iosa. 3. Ciod a rinn anam Ios' air a shon fhein 's airson a choluinne. 4. Ciod a rinn anam Ios' air ar sonne. 5. Ciod bu chòir dhuinne a dhianamh airson Iosa.

1. Smaonich an toiseach, gu na dh' amhaire anam Iosa, 'se bàite am boillsgean na diadhachd, air an Tì sin a tha cho neochrìochuaichte is cho do-rannsaichte, is gur neoni gach creutair na fhianais, gun seachnadh air an fheadhainn a 's àirde glòir: dh' amhaire e', tha mi radh, air an Tì mhòir sin, is gun laghdachadh 'sa bith air a ghloir 's air a mhaise dhiadhaidh fhein, dh' umhlaich e e fhein cho iosal, is gu 'n dh' fhuilig e h-uile seòrsa tàir o dhaoine aingidh gun bhàigh; agus an sin thug e aoradh do mhòralachd Dè, a' toirt mìle tàing dha, 'sa gabhail fos laimh gach ni gus a sheirbheisachadh.

2. Seall air an laimh eile, ciod a rinn Dia airson anama Iosa; thoir an aire gu 'm bi thoil, as leth a' ghaoil bh' aig' oirnue, gu 'm fuiligeadh a Mhac, bu ro-ionmhuinn leis, beumaibh, truailleadh le smogaidean, blaisbheum, a reubadh le cuipean, a chrùnadh le drisean, agus a thàirng-eadh ris a' chrois. Feuch gu 'm bu ro-a'it leis fhaicinn na bhall fauid agus dòruinn airson gnothaich cho urramach.

3. Seall a nis air anam Iosa, is thoir an aire, nach luaithe thuig e a mhiad 'sa bha thlachd aig

Dia air e dh' fhulang, na ghèill e dha thoil anns ach nì le mòr aoibhneas; agus riun e sin airson ghaoil a bh' aig' air an Diadhachd glòrmhor e buadhan àillidh gun aireamh; no airson nan iodhlaicean sònraichte a fhuair e fhein. Co is rruinn innse an dèidh a bh' aig' air croisean. Dh' iarr e gu fulangas air a b-uile dòigh, is an air nach robh e faighinn sin gu mhiann, liubhair e fhein seachad do mhìrun dhaoine mollaichte s do chumhachdan iutharna.

4. An sin tionndaidh do shùilean air Iosa, 'se abhairt gu caoimhneil ruit a miadhoin a dhòruinn ir an dòigh so: Feuch cho truaigh 'sa tha mise ir mo chàradh as leth do thoilse, a tha cho rag s nach lub i do 'n chuing a 's lagha gu mise hoileachadh!

Feuch a' spàirn chruaidh anns a' bheil mi, gun beachd air bith eil' agam, ach fàighidìn ionnsachd dhutsa. 'Si mo chomraich ort as leth mo bhiantan uile, gu 'n gabhadh tu gu deònach a' hrois so uam an dràsda, is gach crois eil' a chuiras mi ad rathad an dèigh so. Thoir seachad o chliù do sglàmhuinn, do cholunn do mhìrun uchd-geurleamhuinn, a leigheas mise mar dhiahuinn ort, ge bu daoine gun diù 'sgun bhàigh iad. O nach tuige' tu miad mo shòlais ri t' fhaighidìn s ri t' umhachd! Ach ciamar a dh' fhaodhas o a' bhith an aineol ort, agus mo lotan am fradharc do shùl, a choisin dhut le m' fhuil a dhortadh na subhailcean sin leis bu mbath lean t' anam ideadh, a tha nas prìseile leamsa na mo bheatha. Ma dheònaich mi døl fo ànradh cho trom air do honsa, nach faoda' tusa beagan anshocrach a bhìlan air mo shonsa, mar laghdachadh air allach mo dhòruinn. Au diùlt thu na creuchan sin a dhùnadh a dh' fhosgail do mhi-faighidìn, a 's mua tha gam lèireadh na bha mo lotan?

5. Seall co tha labhuirt riut air an dòigh so agus chi thu gur e Iosa Criosta fhein a t'ann rìgh na glòrach, fìor Dhia, agus fìor dhuine.— Seall air miad umhlachd is air truimead a phèine a tha toirt barr air toillteanas a choirich a' miosa. Gabh ioghnadh ri fhaicinn am miadhoir ànraidh, cha 'n ann a mhàin stèidheil misneachail, ach làn aighir is aoibhneis, mar gu 'm b' lath' a phàis là greadhnais a bhuadh. Mar thèid ùirneis am braisead le beagan uisge a chrathadh oirre, 'sambuil sin bu bheag na shùilean na dh'fhulig e, le miad a ghràidh 'sa thoil air tuilleadh anshocrach a ghiùlan.

Thoir an aire cuideachd nach e beirt-èiginn na buannachd a chuir uig' e, ach gluasad a ghràidh bu ghlaire, is mar dh'innis e, gu sàmhlach thoirt dhut mar is còir dhut an fhaighidinn a cleachdadh. Air an aobhar sin iarr gu làn eòlas air na nichean a tha e a' cur mu d' choinneamh agus tuig gur toileachadh mòr leis gu'n cuire' tu an gnìomh an t-subhaile so: an sin cuir romhad gu làidir a' chrois sin a tha cur farrain ort a ghiùlan, cha 'n ann a mhàin gu faighidneach ach gu sòlasach, agus croisean a's truime cuideachd, gus thu fhein a dhianamh coltach ri Criost' a chaidh a cheusadh, is thu fhein fhàgail taitneach na shùilean.

Seall air a h-uile pian is tàir a dh'fhuilig e na phàis, 'sa gabhail ioghnaidh as a chruadal, biodh nàir' ort as do laigse fhein. Amhairc air t'fhulangas fhein an coimheas ri àmhghar mar fhaileas faoin, agus tuig agad fhein, nach 'eil thu ann ad fhaighidinn ri shàmhlachadh risan. Na gabh eagal a ni air bith cho mòr ri bhith diùlt fulang airson do Shlàinair, agus smaointean 'sa bith a dh'èireas do 'n t-seòrsa so ad inntinn, fuadaich uat iad mar theachdairean iuthana.

Amhairc air Ios' air a chrois mar leabhar
 eannaichte, bu chòir dhut a bhith leughadh an
 omhnuidh, gu ruighinn air na subhailcean a 's
 rde. So an leabhar ris a' faodar leabhar na
 eatha a chantuinn le fìrinn, (Tais. iii. 5) a
 heir solus do 'n inntinn le theagasg, agus teas
 o 'n toil le shàmla. Tha saoghal làn leabhraich-
 an, is ge b' urruinn thu a leughadh air fad, cha
 bhiodh lèirsinn air an ole a sheachnadh, agus a'
 math a dhianamh cho sollier dhut ri coimhead
 r Dia ceusda. Ach chuimhnich gu bheil
 eadhainn ann, a bheir uair do thim air caoidh ar
 lànair na phàis, 'sa gabhail ioghnadh as faigh-
 in, a chailleas an dèis sin uile, auns a chiad
 iachuinn a thig nan rathad, am faighidin, mar
 ach smaoinicheadh iad riamh air a phàis.

'S ionann iad sin, faoda' mi radb, agus saighd-
 arean gealtach, nach labhair mu ni na pailluin
 ch mu ghaisgeachd, ach air a chiad shealladh
 o 'n namhaid a theicheas gu nàrach air folbh.
 Dir de chùis mhaslaidh a 's mua, na bhith
 naoineachadh, ag gabhail ioghnaidh, 'sam mol-
 lh beusan ar Slànair, agus an dearmad air ball
 agus an diochuimhneachadh, nuair e thig aobhar
 a rathad, an cleachdadh.

LIII. CAIB.

Air Corp Christ.

HUG mi ionnsuidh, mar tha thu faicinn, air
 eathair seòrsa do dh' airm spioradail a chur ad
 mhan, agus dh' fhiach mi an dòigh air an iomairt
 ar is còir; An rud a tha nis ri chur fo d'
 àilean, 'se an comhnadh mòr a gheobh thu o
 corp naomh an Tighearna, gus do naimhdean a
 ceannsachadh, a tha dol eadar thu agus coimh-
 onachd agus sàbhaladh t' anma. O 'n is i so

sàcramaid is uaisle agus a mua brìgh do n sàcramaidean uile, 'si ball-airm a 's mua càil a aghaidh cumhachdean iutharna. Aig na ceith buill-airm air na labhair mi, cha 'n 'eil a' bhea a neart, ach na h-aca o thoillteannas Iosa Criosta; is o na gràsan a choisinn fhuil dhuinn; ach th Iosa Criosta fhein anns an t-sàcramaid so, eada chorp agus fhuil, anam agus dhiadhachd. A chiad armachd tha againn o Dhia, gus ar naimhchean a smachdachadh tro' Iosa Criosta, ach tha a ath armachd so gus an ceansachadh combhla a Iosa Criosta fhein; oir le ithe' fheola is le ò fhala, tha sinn a' gabhail combhuidh ann is esa unnainne. Ach mar a dh' fhaodas sinn fheo ithe' is fhuil òl air dà dhòigh, an rathad corporr a h-uile latha, sa' rathad spioradail gach uai dhe 'n latha, (oir gach seòl dhiu sin tha tarbhac agus naomh) tha seòl ipioradail ri chleachdadh cho tric 'sa ghabhas e dianamh, 'sa seòl corporr cho bichionta 'sa tha e freagrach.

LIV. CAIB.

An dòigh air an còir an t-sàcramaid naomh a ghlacail.

'S IOMADH aobhar a tha gar prosnachadh gu tigh inn ionnsuidh na sàcramaide naomh so. Im sin tha rud is rud ri choinhead air ann an tr amanan sònruichte, ro' chomaine, an àm comaine is na dèigh.

Ro' chomaine, ge brith aobhar a tha toir oirun a glacail, cha 'n fhaod sinn diochuimhu a dhianamh air ar n-anam a ghlanadh le sàcramaid na faoisid, ma ses gu bheil peacadh bàl air. An dèigh sin cha 'n fhuilear dhuinn sin fhein a thairgse' do dh' Iosa Criosta gu treibhdhireach, 's ar anam le uile bhudhan a liubb.

rt seachad dha gu sheirbheis, a chionn is gu
heil esan ga thoirt fhein dhuinne gu h-iomlan,
dar fhuil agus fheoil, anam agus dhiadhachd,
aillle ri ionmhas pailt a thoillteanais. Ach o
ch 'eil blagh 'sa bith anns na bheil sinn a
'irgse' dha laimh ris na tiodhlaicean a tha e a'
'eileachadh oirnn, bu chòir dhuinn toillteanas
le chreutairean an domhain òrduchadh againn
ein, gus gu 'm b' fhiach ar tairgse tighinn am
nuis mòralachd gun choimeas Dè.

Ma 'se buaidh a thoirt air naimhdean spiorad-
ar n-anma, a tha nar beachd ann an tighinn
dh' ionnsuidh comaine, smaoinichemid began
the ro' laimh air an dèigh mhòir a th' aig' ar
ànair, air tighinn ionnsuidh ar n-anma anns an
sàcramaid so, agus comhnuidh ghabhail unn-
nn, agus ar neartachadh gus ar naimhdean a
laoidh. Cho fad 'sa tha e an geall air tighinn
ainn cha 'n fhaodar innse'.

Ach gu barail a thoirt air so, fiachamaid ris
dà rud so mhiasrachadh, a b-aon dhiu, 'se
toil mhòr bh' aig' a' ghliocas dhaonnda air comh-
uidh ghabhail 'nar miasg, a' cantuinn a thoil-
ntinn ris. (Gnà viii. 3.) An ath rud, a'
ràin fhuathasach a th' aig' air a' pheacadh
àis, mar stairneach a tha dol eadar e agus
aim ruinn mar bu math leis, is a tha mar phuinn-
an cur as do bhudhan Dè cho fad 'sa urruinn e.
ir feuma' Dia, mar fhuaran gach mathais, mar
olus fìrinneach, mar mhaise gun ghiomh,
ath thoirt do 'n pheacadh, a tha làn uile dòrch-
ais agus truailleachd. Tha sgreatachd a th'
ge roinne cho gàbhaidh, is nach 'eil ni a rinn
an t-seann tiomnadh, no san tiomnadh nuadh,
dh' fhuilig Mac Dè na bheatha sua phàis,
ch ann gu cur as do 'n pheacadh a bha e. 'S io-
na naomh mòr a chaidh cho fad 'sa chantuinn, gu

'n dùraigeadh Dia a Mhac, ge ionmhuinn leis a dh' fhulang a' bhàis mìl' uair, na biodh si riatanach, gus am peacadh bu lagha thoirt air folbh. Dèis duinn leis an dà smaoineachadh s barail lag a thoirt air an dèidh mhòir a th'aig a Slànair air tighinn ionnsuidh ar n-anma; gu iadsan a tha na naimhdean dha fhein agus dhuinne a sgrios gu dìlinn; bu chòir dhuinn iarraidh ga ionnsuidh gu dian, agus fhiachuinn gu bheil sinn tur an geall air a ghlacail. Eiridh a misneach leis an dùil a th' againn ri thighinn agus neartaichear sinn gu gleachd an aghaidh a phrìomh-pheacaidh sin ris a' bheil ar strì, l bhith a' cur an gnìomh cho tric agus is urruinn sinn an t-subhaile sin a tha ga chlaoidh, g h-àraid anamuch agus much ro' chomaine.

An trà a bhios sinn dìreach a' dol gu bòrd a Tighearna, gabhamaid beachd car mionaid air h-uile h-ole a rinn sinn o ghabh sinn corp a Tighearna roimhe, agus, gu fìor bhròna a mhosgladh 'nar cridhe thugamaid fonear, gu na pheacaidh sinn le cho beag faireachduinn, is ged nach bàsaicheadh Dia idir air ar son; is aobhar nàir dhuinn so maraon agus eagail, gu 'm b' anns leinn gèilleadh gar toil fhein ann a' rud neoneach na strìochdadh mar bu chòir dhuinn do mbaigh istir cho caomh. Ach a' tuigsinn againn fhein gur i toil Dè, ged is mi-thàingeil agus mi dhleasnach sinn, e fhein a thoirt duinn, agus a cuireadh gu ghlacail, thigemid ga ionnsuidh l dòchas mòr, a' fosgladh ar cridhe dha gu thighinn a steach ann, agus ga dhùnadh an sin mu 'n tà mian truailidh air bith a stigh ann.

An dèis comaine ghlacail, leagamaid ar beack gu trom air Dia, a' toirt aoraidh dha leis an umhlachd a 's mua, agus a' cantuinn 'nar cridhe; Tha thu falciun, a Dhè, m'anma, is cho buailteach

a tha e do 'n pheacadh, tha thu faicinn mar a am peacadh àraidh so a' cosnadh orm, gun comas agam air cur na aghaidh leam fhein. 'S n agadsa a tha 'm blàr ri chur, agus ma bhios irt agamsa ann, 's ann uatsa mbàin tha m' cbsa ri buaidh. An sin a' cur ar comraich air Athair shiorruidh, tairgemid dha a Mhac amhuinn, a thugadh dhuinn a nis, is a tha bhail comhnuidh unnainn; tairgemid dha e ar bhuidheachas airson nan tiodhlaicean a uair sinn, is mar chulaidh chomhnaidh troimhe gu làn bhuidh fhaighinn oirnn fhein. An a fhacal cuiremid rombainn cath gu cruadalach aghaidh an namhaid sin a 's mua tha a' cur ragh oirnn, agus faodaidh sùil a bhith againn buaidh; oir mur 'eil a' choire againn fein, ath no mall èiridh an gnothach leinn le comadh Dè.

LV. CAIB.

a dòigh a nitear deas airsan comaine gu gaol Dè masadh 'nar chridheachan.

A 'se gaol Dè fhadadh 'nar cridheachan a tha ar beachd ann an tighinn gu comaine, is còir uinn cuimhneachadh air a' ghaol a thug Dia uinn fhein. Mar so nitear an t-uidheamachan sin, thugamaid fonear gu grunn-dail, nach foghnadh leis an àrd Rìgh, ga bheil cumbachd mòralachd gun chrìoch, ar cruthachadh ri fhaigh fhein is ri dhealbh, agus aon Mhac fein a chur gar n-ionnsuidh gus ar peacannan aigheadh uainn, le beatha ànrach thri bhadhn, a' g'ar fhichead, is le bàs air a' chrois, a bha a cràiteach 'sa bha e maslach; ach a thuilleadh sin, bhuilich e e fhein oirnn anns an t-sà-

cramaid so, mar thiachd-an-tir is mar fhurtacl dhuinn anns gach èiginn.

1. Gabh mar so dea-bheachd air a' ghràdh s a bha cho mòr is cho sònraichte. A thaobh ùin chi sinn gu 'n robh a ghaol dhuinn o t-sior uchd, agus gun tùs riamb. Oir mar bha D fhein o 'n t-siorruchd, fhad sin bha ghaol a mac-an duine, gu ruig a Mhac fhein a thoirt anns an t-seòl dhiomhair so. Inne sin abair teum do shòlas; Is fìor, gu 'n robh mias ag gaol aig Dia ormsa, ged is creutair truagh n o 'n t-siorruchd smaoinich e orm, agus chuir roimhe mo bheathachadh agus m' àrach le fuil feoil aona Mhic fhein.

2. Tha 'n dèidh a 's mua a dh' fhaodas a bhi againn air rudan talmhaidh, cuimte, gann, crioc naichte; ach an gràdh a th' aig Dia dhuinn t gun iomall gun chrìoch. Is gus a chomhdac chuir e ugainn a Mhac, co-ionann ris fhein n nàdar is na bhuadhau. Is mar sin tha an tob artas cho mòr ris a ghràdh, agus an gràdh cl mòr ris an tobhartas; 's iad le chèile gun chrìoc agus fos cionn tuigse chreutairean.

3. Gu gaol a thoirt duinn mar so, cha 'n ro aobhar prosnachaidh 'sa bith eil' aig' ach teas ghràidh, a bha daonnan tograch air a thiodhla cean a bhuileachadh òirnn.

4. Math 'sa bith cha d' rinn sinn, an gnìon a 's lagha cha robb againn, a thoilleadh dhuinn ghràdh; agus ma thug e gaol cho anabarra dhuinn, ma liubhair e e fhein seachad dhuin gu h-iomlan, 's ann o charrannachd gun chrìoc a thàinig sin.

5. Bha spèis a bh' aig' dhuinn ro-fhìrinneac is gun an claonadh bu lagha gu bhuanachd fheic ao-coltach mar sin ri càirdeas an t-saoghail s Oir ciod ar math dhasan, aig a' bheil bun gac

onais is glòir ann fhein? Ime sin nuair a thao-
 nas e òirnn a mhathas, 'se ar buannachdsa a tha
 a bheachd. Leis a' smaoineachadh so, abradh
 h-uile h-aon ann fein: Co shaoileadh, O Thigh-
 arna, gu 'n d' thughadh tusa, a Dhè na mòr-
 achd gun tombas, spèis dhomhsa, creutair cho
 blidh is cho truagh? Ciod an reuson a bh' agad,
 righ na glòrach? Ciod an dùil a bh' agad o ùir
 o luath? 'S ann o 'n charrannach sin a tha
 parrsadh mu chuairt dhut, 's ann o 'n teine
 n a tha toirt soluis is càil dhomh, a tha mi tuig-
 nn gur ann o aon reuson a thruth do gràdh cho
 or, agus 'se sin; thug thu an t-sàcramaid so
 tomh, gus mo thionndadh gu d' nàdar fhein,
 as mi chomhnuidh unnadsa agus thus' unnamsa:
 as mo shnaim riut fhein cho teann is gu fàsainn
 ltach riut, is gus gu'n tionndadh mo chridhe
 mbaidh gu cridhe spioradail agus naomh mar
 th' agadsa.

An dèis so biomaid làn aighir is ioghnaidh as
 a dearbhadh a thug Mac Dè dhuinn air miad a
 èis dhuinn 'sa ghraidh; a' tuigsinn againn
 ein mata, gur e an aon nì a tha na bheachd ar
 idhe thàladh air fhein gu h-iomlan, le dhealach-
 h ochreutairean, is fha-dadh ris fhein, tairgemid
 in fhein dha mar làn iobairt; a' n a' rathad is
 ch bi ar toil, meamhair, agus tuigse ag iarraidh
 rud air bith eil' ach gaol a thoirt da agus a
 oileachadh.

An sin a' faicinn gu bheil sinn tur ana-coma-
 ch assinn fhein gun a comhnadh, air sinn fhein
 dheamachadh ceart gus an t-sàcramaid naomh
 ghlarail, fosglamaid ar cridhe gu ruighinn air
 dei ealachd so, le dearr-aichean ealan h smaoin-
 n, mar shaighdean teth o 'r cridhe: Mar so;
 arain na fiathas, cuin a thig thu am ionusuidh,
 n leagh mi ann an teine naomh do ghràidh!

Cuin' a' bhios mi, o riabh na carrannach
 naoimh, O arain na beatha, cuin' a bhios mi, be
 unnadsa, leatsa, is air do shonsa mhàin?
 mhana na flathas! O bheatha m' auma!
 bhrìgh na beatha shiorruidh! Cuin' a thig an lat
 sin, anns am bi mi gun toirt do 'n h-uile
 talmhaidh, is gu 'n iarr mi mo lòn unna
 mhàin? O àrd shonais! O aon luaidh mo chridh
 Cuin' a chi mi an là aoibhinn sin? Saor, O n
 Dhia, saor mo chridhe gun dàil o sglàmachd
 ana-miannan is mo pheacannan; agus combda
 e le subhailcean diadhaidh, caisg gach rùn au
 ach do ghaol, is dèidh air do thoileachadh;
 sin fosglaidh mi dhut e, a' griosad thu bhith c'
 math is tighinn a steach ann, cha 'n fhaod tì
 gun tighinn, is gu 'm bheil teas mo ghaoil a' c
 èiginn ort. Ugam feumá' tu tighinn, o m' an
 sachd is m' ulaidh ad aonar; is nuair a thig th
 cha 'n fhaod ni ar bith toradh do ghràs a' st
 padh. Le smaointean tairis blàth mar so
 chòir dhuinn ar cridhe theothadh, gu h-àraid r
 fheasgar agus anns a mhaduinn ro' chomaine.

An uair a thairngeas an t-àm am fagus,
 chòir dhuinn beachdachadh gu math air an 'T
 tha sinn a dol a ghlacail; cha lagha na Mac
 Dè bheo, mòralachd gun chrìoch, fo n' crith flau
 anas 'sa chumhachdan uile le fiamh, 'se naor
 nan naomh a t' ann, sgàthan na glaine, àilleac
 namaise cho mòr, is gu bheil gach ni na làth
 fo ghiomh. 'Se Dia th' ann fo thrusgan
 h-umhlachd, a dhèonaich, ged is ann aig' t
 comas na beatha 'sa bhàis. e fhein umblachd
 gus ar sàbhaladh cho iosal ri boiteig an talu
 uian, 'sa bha na bhall fonaid aig gràisg,
 chulaidh neopris is sgeig aig daoine, na chusp
 smugaidean tàir is pàis chruaidh aig daoifhe
 ean gun bhàigh. Seall air an laimhe eile

neoni asad fhein thu, gu 'n dh' islich do pheacannan thu fo 'n chreutair a 's truaighe, seadh, o na h-ainmhidhean fhein; an aon fhacal thoill thu a bhith fo chasan nan deomhan. Thoir an aire, an àit' a bhith tàingeil airson nan gràsan ionor a fhuair thu, gur ann a thug thu tàir dha ' Shlànair gun athadh, a' saltairt air an fhuil a sheannaich thu.

Dèis sin uile, cha d' fhuaraich do mhi-thàingalachd teas buan a charrannachd; a dh' aindeoin nach ni chaidh seach, tha e g' iarraidh ort tighinn gu cuirm a bhùird, is cha e cho fad o d' dhùilt, is gur h-ann a tha e a' maoidheadh a' bhàis ort, gur d' thig thu. Tha gairdeanean an Athar haoimh so an comhnuidh sgaoilte gus do ghlacail: gus ged is ionann thu na làthair is lobhar, crip-each, dall, no spealg do 'n deomhan, is rud a 's miosa na sin uile làn do 'n pheacadh, cha 'n 'eil a' teicheadh uat, no toirt fuath dhut; an t-aon rud a tha e sireadh ort, 'se so. 1. Aithreachas oirt a ghabhal airson na tàir fhuathasaich a thug thu dha. 2. Grain a thoirt do 'n pheacadh fonn gach ni. 3. A' bhith deas an comhnuidh gu thoil a dhianamh, gu toileach agus gu h-innneach anns a h-uile càs. 4. Earbsa làidir a bhith agad gu math e dhut do pheacannan, gu a glan e dhiot a h-uile smal, is gu 'n teasraig thu o d' uile naimbdean.

Mar so gabh misneach, le bhith smaoineachail air a spèis a th' aig' air na peacaich aithreachail, agus rach air t' adhart gus am bòrd aomh le fiamh air bharr dòchais agus gràidh: ag antuinn: Cha 'n fbiach mi do ghlacail, o mo Dhia, an dèis peacachadh cho trom, gun làn bàidheadh a thoirt dha d' cheartas air a son. Cha 'n fbiach, o mo Dhia, cha 'n fbiach mi do ghabhail, is mi salach le spèis do chreutairean,

is gun toiseachadh fhathast air gaol a thoirt du
agus do sheirbheiseachadh le 'm uile chridhe. O
mo Dhia, na dian diòchuimhn' air do mhò
mhathas, na dian diochuimhn' air do ghealladh
dianadh creideamh agus gràdh an rathad rèid
dhomh ad ionnsuidh.

An dèis comaine ghlacail leag t'inntinn gu tu
air Dia, 's am fuadach gach ni eil' o d' chridhe
cuir furan air do Shlànaire le briathran mar se
no leithid: O àrd-rìgh na flathas, ciamar a d' a
aom thu sìos cho fad, is gu 'n d' thige' tu choiml
ead air creutair cho bochd truagh dall riumsa?
ghràidh shiorruidh, de tha thu sireadh ormsa
Cha 'n 'eil ach gaol, se fhreagras e; is the
thusa; O ghràidh shiorruidh, ciod a 's àill le
uam; their esau; teine eile cha 'n àill leam a
t' uhd ach a' charrannachd; so an teine a lois
eas air falbh t' ana-miannan truailidh, a bhlat
aicheas do chridhe, agus a ni iobairt chùbhraic
dheth domhsa. So an rud air an robh mi fad a
geall o chian; agus air a' bheil mi fhathast tìtl
each, 'se sin gu m biodh tu leamsa gu h-iomla
agus mise leatsa; rud nach urruinn tachairt fa
a bhios tu a' cur cùl ri m' thoilse, 'sa ruith air c
thoil fhein, a tha an comhuidh an geall a
saorsuinn 's air faoineis shaoghalta. Biodh bra
agad mata, gur e an rud a tha uam, gu 'n
thugadh tu fuath dhut fhein, gus gaol a bhi
agad ormsa mhàin, thoir dhomh do chridhe g
a cheangal ri m' chridhe fhein, a chaidh fhos
ladh air a' chrois gu dorus a dhianmh dha.
aithn, dhut co mi, is tha fios agad cuideachd g
na thog mi gu bheag gu 'm choineas fhein thu
miad mo gràidh. Bhuilich mi mi fhein ort g
h-iomlan, thusa gu h-iomlan tha mi a' tagai
airson mo gràidh. Bi leam, is tha mi làn tho
lichte; na h-iarr dad ach mi, na smaoinich a

ad ach orm, seall orm, is èisd rium a mhàin, ann a' rathad is gu m' bi mi nam chuspair smaoin-ean is gràidh dhut am aonair: is mar sin gu 'n fribriche' tu unnam agus tromham, is gu 'm biodh, mar gu 'm eadh, do neoneachd bàite ann an aibh-is mo mhòrachd, is gu m' biodh tu sona unnam-a, agus mo chomhnuidh unnadsa. Mar dhruieadh, tairg suas do 'n Athair shiorruidh a Mhac onmbuinn. 1. Mar thàing airson nan gràsan bhuilich e ort ga thoirt fhein dhut. 2. Gus a nichean fhaighinn a tha feumail dhut fhein, do do n' eaglais air fad, no gad chàirdean is gad nachd-mathais, no do na h-anmaibh am purgair; agus naisg an tairgse so ris an iobairt a rinn Iac Dè dhe fhein air fiodh na croise, an trà a bhair e e fhein do 'n Athair, 'se làn fala agus fhreuchdan, mar chulaidh theasraiginn chlann-aoine. Anns a' bheachd chiadna, faodar iobairt a h-altarach, a thàs an là sin a' cur suas feadh an t-saoghail christail, a thairgse do Dhia.

LVI. CAIB.

Air Comaine Spioradail.

GED nach fhaodar an t-sàcramaid naomh fhein ghabheil ach aon uair 'sa latha an car a 's trice, na làn chomas agad, mar a thuirt mi, air comaine a ghabhail ann a' seòl spioradail, a h-uil uair be latha; agus ni cha 'n urruinn dol eadar thu agus sonas cho mòr ach do leisg fhein. Agus 's ad e a 's còir innse, gu 'm bheil comaine spioradail air uairibh nas muastà do 'n anam, is nas nitiche an làthair Dè. na iomada comaine norporra air bheag uidheamachd agus faireachd-inn. Air an aobhar sin, nuair a' bhios dèidh gad air Mac Dè ghlacail ann a' rathad spioradail, faod a' tu a bhith cinnteach gu bheil e deas

gus e fhein a thoirt dhut mar lòn is mor bheathachadh.

Mar uidheamachadh, tionndaidh do smaoin-tean air Iosa, agus an dèis dhut rud-eiginn beach a ghabhail air do pheacannan, fiach dha gu bhe t' aithreachas trom air a son. An sin grios aile umhlachd mhòir is le creideamh beo, gu 'deònaicheadh e tighinn ionnsuidh do chridhe, 's lionadh le gràsan ùra, gus a laigse a leigheas, 's dhion o rùn a naimhdean. A h-uil' h-uair chlaoidheas tu a h-aon air bith dhe t' ana-miann am, no chuireas tu subhaile an gnìomh, dian d chulaidh mhathais dhe sin, gu do chridhe uidheamachadh airson Mhic Dè, is gur ann air d chridhe a tha e an geall: an sin cuir t' achanair ris, is iarr air gu dùrachdach e thighinn ad ionnsuidh le feartan a ghràs, mar lèigh t' anma, mar bhuachaille cumhachdach air do chridhe a miasg uile naimhdean.

Cuimhnich cuideachd air an t-sàcramaid m dheireadh a ghlac thu, agus gu gaol do Shlànaibheothachadh ann ad chridhe, abair ris; Cuir O ma Dhia, a ghabhas mi rithist thu? Cuin thig lath' an àigh ud as ùr? Ach ma 's mat leat comaine spioradail a ghabhail le barrach cràbhaidh, tòisich air dianamh deas mu oidhe agus biodh a h-uile peanas a chuireas tu ort fheir 'sa h-uile subhaile a chleachdas tu, 'nan uidheamachadh dhut gu do Shlànaibhe caomh a ghabhail ann an rathad spioradail.

An àm dusgaidh 'sa mhaduinn smaoinich a' bhuannachd mhòr a thig ugad o chomain naoimh; oir le comaine tha an t-anam a' gleidheadh air ais nan subhailcean a chàill e, a faigh inn a rithist a chiod naomhachd, a toiltinn torad na croise, agus a' dianamh gnìomha, a tha ro thaitneach leis an Athair shiorruidh, a tha fac

an geall air brìgh na sàcramaid so a bhith aig' a
 uile duine. Ime sin, dùisg dèidh mhòr ann
 ad t'anam air a' glacail gus a thoileachadh: agus
 anns an inntiun sin a' cantuinn; O Thighearna,
 nach fhaod mi do ghabhail gu riochdail anns
 an t-sàcramaid fhein, biodh an gnothach air a
 rian le d' mhathas, is le d' chumbachd mhòir,
 ann a rathad is gu 'n toill mi, is mi glan o gach
 smal peacaidh, agus air mo leigheas o gach
 rugail, do ghlacail ann a' spiorad an dràs', is
 gach là, is uair; air chor is gu 'm bi mi cho
 ad air mo neartachadh le gràsan ùra, is gu n'
 cuir mi an aghaidh mo naimhdean gu misneach-
 ail, gu h-àraid an aghaidh a' ghiomh sin ris a'
 pheil mo strì an dràs', as leth do ghaoilse.

LVII. CAIB.

Air buidheachas.

O 's a tha gach ni math a th' againn, no rinn
 iun, a' tighinn o Dia, agus a' buntuinn dha,
 ha mar fhiachaibh òirnn an ceartas a bhith sior
 hort tàinge dha airson gach gnìomh math a rinn
 iun, airson gach buaidh a choisinn sinn oirnn
 fhein, an aon fhacal airson gach tiodhlaic a
 fhuair sinn air chomhla no fos leth o laimh èil.
 Ach gus an gnothach so a dhianamh ceart,
 smaoinichemid againn fhein carson a thaom e
 mar so a mhathas oirnn; fiachaidh so dhuinn
 an t-alt air an còir dhuinn buidheachas a thoirt
 eachad.

O 'n is ann gu ghlòir fhein a chur air adhart,
 agus sinn' a tharruing gu sheirbheis, an t-àrd
 pheachd bh'aig Dia ann am buileachadh a mbath-
 ais oirnn; abradh gach neach an toiseach ris
 fhein, nach mòr an dearbhadh a th' agamsa air
 mòr mhathas Dè anns an tiodhlaic so, agus mar

an ciadna air a ghliocas is air a chumbachd? a sin, a' tuigsinn aige fhein nach 'eil e na choma fàbhar cho mòr a thoilltinn, is gur ole an airid' air e as leth a mhi-thàingeallachd fhuthasaich abradh e le mòran umblachd; Ciamar, O Thigh earna, is urruinn thu a' mias a 's lagha a bbit agad ar an neach a 's suaraiche dhe d' chreutair ean uile? Nach saoibhir do thròcair, nuair tha thu taomadh do ghràsan air peacach ch truagh riumsa? Cliù siorruidh gu 'n robh dh' d' ainm naomb! An aon fhacal, o 'nach 'ei pàidheadh 'sa bith eile ga shireadh airson tiodh laicean cho lionor is cho mòr, ach gaol is sheir bheis a thoirt do 'n Tì a tha gan toirt seachad lasadh a chridhe suas le gniomhan buidheachai agus gràidh do Dhia, a bha cho càirdeil ris, is l dèidh a thoil bheannaichte a dhianamh anns h-uile ni. 'Se druideadh na cùis, faodaidh e fhein a thairgse suas do Dhia air an dòigh so leanas.

LVIII. CAIB.

Mar is còir dhuinn sinn fhein a thairgse do Dhia

Dà ni tha ri thoirt fonear, ma tha mbiam oirn gu 'm biodh ar tairgse taitneach da Dhia. A chiad rud, gu 'm biodh i an co-pàirt nan tairgs ean sin uile a chuir Mac Dè suas na beath' ai talamh; an ath rud gu 'm biodh ar cridhe saoi o gach miann saoghalta.

A thaobh a' chiad rud, thugamaid fonear gu na thairg ar Slànair naomb, 'se bhos air talamh cha 'n e mhàin e fhein 'sa gniomhan do 'n Athair shiorruidh, ach clann-daoine cuideachd 'sar deagh-oibrichean air fad. Air an aobhar sin biodh na tairgseachan againne an co-chomunn ris an tairgse aigese, ann a' rathad is gu 'm b

ad air an naomhachadh le iad a' bhith an luib obhartan Mhic Dè. A thaobh an ath rud, thugamaid fonear gu beil gach cuibhreach talmhaidh againn ri bristeadh, mu 'n ghabh sinn oirnn fhein a dhànadas ar tairgse fhein a chur suas mar iobairt air an doigh so. Ime sin ma bheir sinn an aire gu bheil ana-miann 'sa bith a' cur èis oirnn, ruitheimid gu Dia, is griosamaid air ar ceanglaichean a bristeadh, air chor is nach bi grabadh 'sa bith oirnn o bhith leise gu h-iomann. Is rud ro-chudtromach so. Oir an neach a tha ga thoirt fhein seachad do Dhia, nuair a tha e fo shàs aig an t-saoghal, a' bheil e ach a' tairgse dha chruthadair an rud a tha fo sglàmhadh an atharraich? Cha 'n 'eil an so ach a' bhith a' fanaid air Dia. Mar sin tha e tachairt, gu 'n robh sinn, an dèis dhuinn a bhith gar tairgse feiu suas gu tric mar iobairt do 'n Tigh-earna, a' leasachadh ar giomhan agus aireamh ar beacainnan, an àit' a bhith dol air adhart an t-ubhailcean.

Tha e ceart, gu faod sinn an tairgse so thoirt do Dhia, ged nach biodh ar cridhe tur fuasgailte do 'n t-saoghal, ach gadtha 's ann le làn bheachd an tùille gràin a thoirt dha, agus nuair a bheir sinn mar so fuath dha buileach, faoda' sinn an rà sin sinn fhein a thoirt seachad do sheirbheis Dè gun chuimrig. Air an aobhar sin biodh ar obhartan gun ghiomb, gun smal, is na biodh euid aig ar toil fhein unnta. Na biodh iarraidh againn air gaireas saoghalta; na siremid toil-eachadh a fathanas fhein; is na biodh ni 'nar na-aire ach Dia thoileachadh na aonar; thugamaid aobhradh dha fhreasdal naomh, agus gèill-
 emid gu h-iriosal dha òrdugh; 'sa h-uile ràna 'nar cridhe suidhichemid air, agus, a dianamh dioch-
 uimhn' air gach ni talmhaidh, abramaid; Feuch,

O mo Dbia, agus mo chruthadair, tha mi gan thairgse fhein dbut gu h-iomlan; mo thoil th mi striochdadh ri d' thoilse gu buileach, dia rium mar is àill leat, am beatha 'sam bàs, a bho is thall, an tìm 'sa siorruchd.

Ma thig na briathran so o 'r cridhe, ma 's ion ann ar dùrachd, rud a chomhdaicheas gu soilleir a chiad thrioblaid a thig nar caramh, faodaid sinn a bhith ciunteach a mòran duais a chosnadh ann am beagan ùine; duais nas prìseile mìl' uair na 's urruinn an saoghal a thoirt seachad; buinidh sinn do Dbia, is buinidh Dia dhuinne; oir tha e ga thoirt fhein seachad daonnan dhaibhs a tha cur cùl riu fhein is ris gach creutair los bhith beo dhasa na aonar. Nach mòr a' chàil thig o lethid so do chleachdadh gu buaidh a thoir air ar naimhdean? Oir le cuir suas na h-iobair so le 'r n-uile thoil, tha sinn gar snaim fhein cho teann ri Dia, is gur e chuid sinn gu h-iomlan, agus esan ar cuidne; is air an dòigh sin e an namhaid a 's urruinn deargadh oirne?

Ach mar thuille soluis air a' chuis, nuair thairgeas sinn suas ar traisg, ar n-urnaigh, a faighidin, no oibrichean math' air bith eile, feumaidh sinn an toiseach cuimhneachadh air gnìomh an beannaichte Mhic Dè, agus, a' cur ar bun a am mòr luach, ar tohartas fhein a thairgse air sin do 'n Athair shìerruidh. Ach ma tha mhian oirne fulangas Mhic Dè a thairgse suas do dh Athair, na trècaire gu ruighinn air mathan is 'na peacannan, faodar an guothach sin a dhianamh mar so.

Feumaidh sinn prìomh-pheacannan air beatha ann an pàirt no air chomla chuimhneachadh 'sa tuigsinn 'nar cridhe fhein nach 'eil e 'na camas fearg an àird bhrithimh a thraoghadh, no dìoladh dha cheartas air a son, feumaidh sinn ruithe

u pàis ar Slànair. Agus tha e againn ri thoirt onear, gu na thairg esan urnaigh, a thraisg, a haothair, fhuil phrìseil, is gach nì a rinn 'sa huilig e, dha Athair gu rèit' a chur eadar sinne agus e. Feuch, os esan, mar tha mi strìochdadh ad òrdugh gu peacadh an duine ud 'sa duine ad ile a thoirt air folbh o dhiùghatas do cheartais, iùraich dhaibh mathanas, is biodh an cranchar ' miasg do dhaoine taghte.

Thigeadh do 'u h-uile neach urnaigh fhein a hur suas maille ri urnaigh Iosa Criosta, agus riosad air an Athair shiorruidh truas a ghabhail is, tro thoillteanas pàis agus bàs a Mhic. Faod-r so a dhianamh a h-uile h-uair a bhios pàis agus bàs ar Slànair nan culaidh smaoineachaidh gainn; agus sin cuideachd, cha 'n aun a mhàin mus a h-uile rùn-diomhair a thig fo 'r n-inntinn, ch anns gach puinc a bhuineas do dh' aon rùn-diomhair; is tha so freagrach ag urnaigh airson eadhnach eile cho math 's air ar son fein.

LIX. CAIB.

Thus agus cruas cridhe ann an cràbhadh.

CHA mao-chràbhadh a' tighinn o thioma nàdair, o innleachdan an deombain, no o thlus nan gràs; achaidh an toradh co riamh dhiu sin o bheil làs ar cràbhaidh a tighinn; oir mar 'eil feobhas sa bith air ar beusan, is aobhar eagail dhuinn u bheil an deomban no ar nàdar coirbte aig bun ' gnothaich; gu h-àraidh ma tha sinn a' ghabhail tlachd no toileachadh mòr as ar cràbhadh, no aoilsinn nas mua dhinn fhein as a leth. Air n aobhar sin, ma bhios do chridhe air a lionadh e sòlas is aighir spioradail, na bi fad' an geall air fhaighinn a mach co uaithe tha sin a' tighinn, ch thoir an aire gu math nach cuir thu suim

ann, is nach miadaich e do bharail ort fhein biodh do neoneachd fhein an combnuidh ma choinneamh do shùl, thoir am barrachd fuatl dhut fhein, spion as do chridhe gach spèis thal-mbaidh, na h-iarr toileachadh spioradail fhein sir gu Dia mhàin, agus a thoileachadh na aonar 'Tionndaidh an dol-amach so tlus do chridhe gu stà dhut, is ge do chinnicheadh e an toiseach c droch riamhaig fàsaidh e na thoradh ghràs.

Mar an ciadna tha cruas spioradail ag èirigh o na ceart aobhair a thuir mi. 1. O 'n deomb-an a tha cur gach teud a' righe gus ar dianamh mèirgeach 'nar dleasnas, gus ar tilgeadh a slighe na coimhlionachd, agus ar tarruing a rithist gu faoineis an t-saoghail. 2. O choirbteachd an nàdar, a tha daonnan gar sparradh gu ole, gu meabh-làs, gu leisg, is gu dèidh air àilleas na beatha so. 3. O ghràsan a Spioraid Naoimh a tha air a dortadh 'nar cridheachan; gus ar tarruing o 'n h-uile ni ach Dia, 'sa h-uile ni nach d' thig gu glòir Dè; no gus fbiachuinn dhuinn nach 'eil ni againn ach rud a tha sinn a' faighinn o Dhia; no gus ar miagh air tiodhlaicean spioradoil a leasachadh; no gus ar dluathadh nas muaris fhein, leis a chaismeachd a tha e toirt dhuinn gach ni thrèigsinn, gu ruige toileachadh spioradail fhein, eagal gu 'm biodh ar cridhe air a roinn, a bhuineas dhasan a mhàin, le sòchair-ean mar sin; no 'n aon fhacal, a chionn gur math leis ar faicinn 'nar daoine cruadalach, 'sa toirt dea-fheum as a ghràsan beannaichte.

Ime sin ma tha cruas cridhe gad fhàgail trom neoshanutach, seall an ann le d' choire fhein a thachair sin dhut; is ma 's ann, leighis air ball an fhàillinn; cha 'n ann am beachd do chridhe cruaidh a mhaotbachadh, ach gus gach ni a tha mi-thaitneach le Dia air a laghad a thoirt as an

athad. Ach mur 'eil coire air bith ri fhaotuin
 an dèis rannsachaidh mhòir, na cuir tuille dragh
 ort fhein gu ruighinn air a chràbhadh thlà sin a
 chàill thu, ach thoir an ionnsuidh a 's fhearr a
 s urruinn thu air fìor chràbhadh a thoirt a mach,
 se sin toil De a dhianamh gu dìogmhail; na
 leig dhiot do dhleasnas gnàthaichte, a dh' aon
 seirbhe no neoshann ge fairich thu unnta: Bi
 stèidheil faighidneach, ag ol na cailis sin gu h-inn-
 inneach a tha lamh an Athar naomh a' tairgse
 dhut.

Ach a thuilleadh air an tiomrachd so leis na
 chàill thu ach beag do bhlas air nichean spiorad-
 ail, ma tha thu faireachduinn t' inntinn fo dhor-
 chadas trom do cheò spioradail, is neochomasach
 air gnothach air bith a rian ceart, dèis sin uile
 na fàillnicheadh do mhisneach, na sgaradh ni
 thu o chrois Chriosta, dian diù do thoileachadh
 saoghalta mar rud faoin diblidh.

Thoir an aire cuideachd nach leig thu mach
 do thrioblaid do neach air bith ach dha d' lèigh
 spioradail, dha 'n còir dhut innse; cha 'n ann
 gu aotromachadh air t' eallach, ach gus a thuig-
 sinn mar is còir dhut a gbiùlan gu Dia a làn
 thoileachadh. Na biodh do chomainean, no t'
 urnaigh, no do dhianadas cràbhaidh eile, air an
 tairgse suas gu d' shaoradh o 'n chrois so. Ach
 iarr misneach is neart a cheanglas rithe thu gu
 crìch do bheatha, air rèir sàmhla Chriosta, is gu
 barrachd glòir do Dhia.

Ach ma tha t' inntinn roi-chèile cho mòr is
 nach 'eil urnaigh, no meadhrachadh naomh ad
 chomas mar a b' àbhuist; a dh' aindeoin sin
 feuma' tu leanail air na dleasnasan sin a dhian-
 amh, le cho beag bruaillan 'sa fhaodas tu; na
 tha dhìth air t' inntinn dian suas leis an toil;
 leig air urnaigh beoil, air uairibh a bruidhean

riut fhein, air uairibh ri d' Shlànaire. Th feartan anabarrach aig a leithid so do chleachdadh naomh, agus furtachd nach beag bheir e dh' ann ad thrioblaid. Nuair a dh' èireas dhut : bhith sa' staid sin, abair riut fhein : O m' an an, carson a tha thu mar so fo bhruaillean ? — Carson a tha thu gam chur cho trom fo èislean Cuir do dhòchas ann an Dia ; oir seiunnidh m fhathast dha chliù ; is gur e mo Shlànaire e i mo Dhia. Carson a thrèig thu mi, O Thigherna ? Carson tha thu dianamh diù dhiom, ar uair is mua m' fheum air do chobhair ? Na trèig mi gu bràch, (Sal. xlii., 51). Cuimhnic air na smaointean naomh, a chuir Dia ann ar cridhe Shàra, bean Tobias na h-anhocair ; abair thusa maille rithe anns a' spiorad, agus anns a bheachd chiadna na briathran a thuir i ; O mo Dhia, tha brath aig gach neach a tha ri d sheirbheis, gu faigh e airson a dhiachuinnean saoghalta dùais ; fuasgladh an àm eigin ; is fo dhiùghaltas do cheartais tha dhùil ri tròcair ; oir cha math leat sinn a dhol a dhìth ; cuiridh tu fia an dèis stoirn, agus sòlas as dèigh bròin : O Dhè Isral gu 'm bu beannaichte t' ainm gu siorruidh, (Tob. iii., 21).

Gabh beachd air do Shlànaire anns a' ghàrradh agus air sliabh Chalbhari, air a thrèigsinn le Athair, ge b' e aon Mhac ionmhuinn e ; giùlain a' chrois maille ris, is can o ghruand do chridhe ; Cha 'n i mo thoilse, ach do thoilse gu robh dian-te. Mar so le faighidh mar-ri urnaigh ruigidh tu air diadbachd, as leth na iobairt a tha thu dianamh dhiot fhein do Dhia le d' làn thoil.— Oir mar a thuir mi cheana, 'si an fhior naomhachd, Criosta a leanail gu togarrach misneachail fo uallach na croise a h-uile taobh a 's aill leis triall ; gaol a thoirt do Dhia, a thaobh is gur

dòr a thoillteanas air gaol; agus airson Dè
 oigheas spioradail fhein a sheachnadh. Agus
 am biodh mòran dhiusan a tha gabhail orra
 ein a bhith diadhaidh air an cothromachadh air
 ' mbeigh so, an àit' a bhith gan tombas fein o
 blus cràbhaidh; cha bhiodh iad cho fad air am
 nealladh 'sa tha iad, le breth thuathal air gnoth-
 ichean, no le ionnrachdan an deomhain: is cha
 nua bhiodh iad cho neo-thàingeil is gu 'n rach-
 dh iad gu monmhor an aghaidh an Tighearna,
 no gu gearain mi-reusonta airson an fhàbhair a
 ha e dianamh riu, a toirt cothrom dhaibh air an
 fhaighidh a chleachdadh; an àite mighean, 's
 an bu chòir dhaibh seirbheis Dè chur air adh-
 art le tuille saotbair, a' tuigsinn aca fhein gu
 beil e 'g òrduchadh a h-uile ni gu leasachadh a
 ghlòir fein is gu sinne a shàbhaladh.

Tha mearachd eil' ann, a tha mealladh mar is
 trice nam boirionnach a tha gràineach air a'
 pheacadh is tìtheach air a cheann aobhair a
 sheachnadh: oir, nuair a thachras do 'n spiorad
 neo-ghlan a bhith gan sàrachadh le smaointean
 salach truaitidh, no theagamh le sàmbhaichean
 grànda thogail nan cridhe, tha iad a' tuiteam
 gu mighean 'sa call an dòchais, a' saòilsinn gu
 na thrèig Dia iad; leis nach urrinn daibh a
 fhuigsinn gu 'n gabhadh an Spiorad Naomh
 comunnidh an an anam càin do smaointean salach.
 Mar sin tha iad a' tuiteam ann an leanu-dubh
 'sa seòrsa do dh' ann-dòchas: air chòr is nuair
 a bhios iad mar sin air cèilleadh gu bheag do 'n
 bhuireadh, teannaidh iad ri smaoineachadh air
 an gnìomhan cràbhaidh a leigeil dhiu, agus till-
 eadh air an ais do 'n Eibheit. Is dall iad ga
 rìreach, nuair nach 'eil iad a' faicinn gur e iochd
 Dè a tha lèigeil a' bhuairidh nan caramh, gus
 an cumail nan dùsgadh o leisg, is gus gu d' thug-

adh miad an truaighe orra dluthadh nas teinn air fhein. Ime sin is mòr an neor-thàingealach a bhith gearain air an rud bu chòir a bhith na aobhar tàing dhaibh do Dhia airson a thròcaire.

Ann an cùisean mar so bu chòir dhuinn beachd math a gabhail air coirbteachd ar nàdair. O is aill le Dia, a 's fhearr aithn' air an rud a r stà dhuinn, gu 'n tuigemid nach 'eil togradh 's bith againn uainn fhein ach thun a pheacaidh agus gu 'n tuitemid a h-uile mionaid, mar cumadh a lamh suas sinn, anns na dosgaimibh a 'gabhaidh. Dèis so thigeadh dhuinn ar cridh mhosgladh gu earbsa cheart a chur an tròcaire. Dè, a' tuigsinn 'nar cridhe gur e beachd a bh'aig' ann am fosgladh ar sùilean gar gabhadh, a tarruing as, agus ar suaim ris fein nas cruaidh le feartan na h-unaigh. Airson so tha e toillt eanach air an tàing a 's mua.

Ach gu tilleadh ionusuidh nan droch smaoin tean sin a th' againn gar n-antoil; is cinnteach an gnothach, gur luaithe gu mòr a thèid a fuad ach le faighidinn shochrach fo 'm bruaillean, is le tionndadh ar n-inntinn gu nichean eile, na le casadh nan aghaidh ie braise is tuilg.

LX. CAIB.

Air rannsachadh Cogais.

NUAIR a' bhios tu rannsachadh do chogais tha tri rudan agad ri thoirt fonear. 1. Peacannan an latha. 2. Ceann-aobhair nam peacannan sin. 3. An iantinn a th' againn mu dèidhinn ar ar peacannan a sheachnadh a so suas, agus na subhailcean a chlaoidheas iad a cleachdadh. A thaobh peacannan an latha, tha againn ri seallt-uinn air na comhairlean a thug mi seachad ann an Caibideal 26; far a' faicear gach ni tha ri

dhianamh an dèis tuiteam an am peacadh. A
 maobh ceann-aobhair a' pheacaidh feuma' tu
 fìchioll a dhianamh air a sheachnadh le naistinn
 ach beag agus cùram. Agus a thobh nam
 ceannan fein agus cleachdach nan subhailcean a
 blaoidheas iad, feuma' tu t' anam a neartachadh
 do chas làidir a chur ann an Dia, le urnaigh,
 agus le bhith a' cur romhad gu tric agus gu
 dùrachdach do d'broch àbhui-stean a spionadh as
 an bun, is dea-bheusan a shuidheachadh nan àite.

Ach ma thuig thu gu na choisinn thu buaidh
 ann an càs air bith ort fein, no gu 'n d' rinn thu
 niomh math air bith, thoir an aire, biodh eagal
 ort a glòir dhiomhain. Cha tugainn a' chomhairle
 ort seasamh fad' air na smaointean so, gun fhios
 ach fhaodadh d'annas no glòir dhiomhain goid
 stigh air do chridhe. Ime sin fàg t' oibrichean
 a' chath' an lamhan Dè; a' ch' aona bhuaidh m'ath
 e bheil aca, gun ni 'sa bith eil' ann ad aigne, ach
 do dhleasnas a dhianamh nas dùrachdaiche a so
 nas. Cuimhnich buidheachas iriosal a thoirt
 do Dhia airson a chomhnaidh air an là sin.—
 Bidich gur an uaithe a tha gach ni, agus gu
 fàraid thoir tàing dha airson do thiarnadh o
 naimean gun airimh, a tha is nach 'eil thu
 aicinn; airson nan dea-smaointean gun chunntas
 a chuir e an ad chridhe; airson a' chothrom
 a thug e dhut gu subhailcean a chleachdadh; agus
 airson mìle tìodhlaic eile nach 'eil ad chomas a
 fèirsinn.

LXI. CAIB.

*Gu 'm bheil an cath spioradail ri sheasamh gu ruig'
 am bàs.*

A' MIASG rudan eil' a tha feumail gu buaidh a
 chosnadh anns a' chath spioradail, tha buan
 chruadal gu ceart ri chunntas; oir is subhailc

so leis a' bheil sinn a' strì gun lasachadh an agaidh ar n-ana-miannan, a tha cho buan ri beatha, is nach sguir a dh' fhàs agus a' sgaoileas mar luibhean mìllteach 'nar cridheachan. faoin dhuinn smaoin eachadh; gu 'n cuir sin ceart air a' chogadh so, nach urruinn crìochnachadh g' lath' ar bàis; mar sin an neach a sguireas e g'hlèachd, tha e a' call a' bheatha no shaorsa. M' thruaighe! Ciamar nach càill esan, a tha car ri naimhdean, a tha an geall air cur as da, agus a tha miadachadh an gamblais mar is mua a d' iarrar an càirdeas. A dh' aindeoin sin, na meanaich, is na caill do mhiseach o neart no o' aireamh; oir anns an t-seòrsa chatha so cha chaid neach air bith, ach esan a g'béilleas. Cha mhò tha comas aig do naimhdean air dol nas fhaide na luigear dhaibh leis a' cheannard, a thug a d' onair dhutsa a bhith fo brataich. Creid aga fhein, nach leig e leat gu bràch tuiteam na lamhan: 'se do threis e, agus mìl' uair 'se is mu cumhachd na iadsan; is bheir e crùn nam buaidh dhut, ma ses 'sgu 'n cuir thu t' uile dhòchas ann is nach earb' thu as do neart fhein na bhlàir, ac as a mhòr chumhachd sa, is as a mhòr mhathas.

Ma shaoileas tu a chobhair mall, ma mhiasa leat gun d' fhàg e thu am miadhoin àraidh, na caill airson sin do mhiseach, biodh do chreid eamh làidir, prosnaich thu fhein thun a chatha creid, tha mi radh, gu 'n rian e gach ni ann an dòigh is gu 'n tionndaidh e gu d' bhuanachadh gach ni a tha dol eadar thu is glòir shiorruidh. 'Se do gnothachsa a bhith cruadalach dìleas; gu bràch na dealaich ri d' cheannard, nach d' ob an bàs fhulang air do shon, 'sa thug le bhàs buaidh air an t-saoghal. Gleachd gu treubhach fo brataich, is na leig t' airm as do laimh fhad 'sa bhion namhaid ri fhaotuinn. Oir ma bheir thu fath

nas dha h-aon, ma bhios aona ghiomh air fhà-
 ùil, bithidh e na chuimrig ad rathad, 'smar
 naighid ad uchd sàthte, a chuireas èis ort sa
 math, agus moille air do bhuaidh.

LXII. CAIB.

*n dòigh air an còir dhuinn dianamh deas gu gleachd
 ris na naimhdean sin a bheir ionnsuidh oirnn aig
 uair a bhàis.*

RED is aona chogadh a bheatha thalmaidh so, is
 nnteach an gnothach, gur e an cath deireanach is
 nua gàbhadh; oir am fear a chailleas an la' comh-
 hraichte sin, cha 'n 'eil ni tuilleadh aige ris an
 arb e. Air chor mata nach bi thu càillte gu dìl-
 an an là ud, bi dìchiollach gad chleachdadh fhein
 is a' chomhraig, fhad 'sa tha Dia a' toirt a' chom-
 is dhut; oir am fear a chuireas an cath gu cru-
 alach rè a bheatha, coisnidh e a' bhuaidh air an
 atha mu dheireadh le neart cleachdaidh a bhuaidh
 nns gach cath bu chraidhe.

A bharr air so, smaoinich gu tric air a' bhàs,
 ir is mòr a laghdaicheas sin a ghoimh nuair a
 hìg e; oir fàgaidh sin t' inntinn nas saoire is
 as deise gu comhraig. A lethid so do smaoin-
 ean tha muiutir an t-saoghail so o' tilgeadh air
 hùl mar rud trìoblaideach cianail, eagal gn 'n
 aghdaicheadh e an toileachadh saogalta; agus
 me sin cha taitneach leo a bhith an luaidh nan
 ridhe, gu feum iad lath'-eiginn dealachdh ri
 ach ni a tha dràsda cho miaghail na sùilean.—
 Mar sin a h-uile là tha iad am fàs nas mua spèis
 the 'n t-saoghal; is mar sin tha fàgail na beatha
 o, is gach ni is taitneach leo a' cur dorran air
 an inntinn, a bhios nas truime ri ghiùlan mar is
 haide a mbeal iad iad. Ach gu bhith deas air-
 on a cheum ghàbhaidh so o ùine gu siorrachd,

smaoinich agad fhein air uairibh, gum bheil thu t' aonar gun chobhair am fagus, am bàs an st riut: anns an teinn so, so na rudan a 's mu ni do lèireadh (is gabh dea-bheachd orra) agus so na combairlean a dh' fheumas tu chuiml neachadh 'sa leanail gu pongail aig bruaich n siorruchd. Oir is tur riata ach gu 'n diante a gnothach ad ceart, nach tèid a dhianamh ach ao uair, eagal fàillin a bhith ann nach gabh leasach adh, is nach urruin dol as air pèin shiorruidh.

LXIII. CAIB.

Mu cheitheir sheòrsa bhuaireidhean a tha 'm bichonta aig uair a' bhàis: a chiad bhuaireadh an aghaid chreidimh; an dòigh air chasg.

Am bichiontas aig uair a bhàis stric le namhaid ar n-anma ionnsuidh a thoirt òirnn le ceithi seòrsa bhuaireidhean. 1. Le teagamh ann a cùisean creidimh; 2. Le smaointean do dh' an dòchas 3. Le smaointean do glòir dhiomhain; 4. Le iomadaidh sàmbla brèige, a fhaodas luchd tuinidh na comhnuidh dhorch' a thogail, a ' urruin iad fhein a thionndadh an riochd ain glean soilse gus ar sgrios

A thaobh a' chiad sheòrsa buairidh, ma dh fhiachas an namhaid ri d' mhealladh le reusonar foilleil meallta, thoir a cheart aire nach teann thu ri deaspud ris; foghnaidh dhut a chantuinn ris le lasan do chorruich naoimh; Gabh romhad a shàtain, athair nam briag, cha 'n èisd mi riut, 's ionann creideamh dhomsa agus do 'n Eaglais naoimh Chathlicich Ròmanaich.

Bi air t' fhaicill cuideachd, nach toir thu fear-said air smaointean a dh' èineas ad chridhe gus do-chreideamh a neartachadh, fuadaich uat iad, mar theachdairean o deomhan, a tha 'g iarraidh

cho chur fo bhruaillean is do tharruing gu deas-
 and gun fhaireachduin dhut. Mar 'eil e ad-
 nomas na smaointean sin a chur air chùl, le d'
 meann a bhith làn dhiu, a dh' aindeoin sin,
 odh misneach agad, na toir cluas do dh' arga-
 aidean an droch spioraid, no do dh' fhaclaibh
 an sgiobtur fhein, a dh' fhiachas e theagamb a
 mur am fiachaibh dhut ; oir ge do shaoileadh tu
 a rannan a bheir e fos n-àird dhut, cho rèidh is
 no solleir 'sa ni briathran iad, a dh' aindeoin
 n is gnothach cinnteach gu 'm bheil iad air an
 ogail tuathal, no air an conablachadh, no air an
 niomb gu seagh bhrèige.

Air an a-bhar sin ma dh' fhaighneachdas an
 aibhistear dhiot, ciod a tha an Eaglais a' creid-
 un, na toir freagairt 'sa bith dha : ach, o na tha
 os agad gur h-ann a' caitheamb foill ort a tha
 , agus a' sireadh consachadh riut air facal doill-
 ir air chor-eigiun, foghnaidh dhut aon gnìomh
 ochionta chreidimh a dhianamh : no ma 's àill
 eat tuilleadh dorrain a chur air, abair gu bheil
 n Eaglais a' chreidsinn na fìrinn : ma chuireas
 uige thu nas fhaide, am feòraich ciod i an
 hìrinn ; abair ris. gur e an rud a tha an Eaglais
 ' creidsinn. Thoir an aire gu math, nach deal-
 ich do chride ris a' chrois ; agus abair ri Mac
 Dè, O mo chruthadair agus mo Dhia ! Thig gu
 m chomhaidh gun dàil, is na dealaidh rium
 nu 'n d' thèid mi air seachran air an fìrinn, a
 hoillsich thu dhomh, agus o na b' i do thoil
 nath, ball dbe t' eaglais a dhianamh dhiom,
 feònaich dhomh mar ciadna bàs fhaighinn innte
 gu tuille glòir dhut.

LXIV. CAIB.

Buaireadh an an-dòchais, is mar chuirear na aghaidh-
 An ath buaireadh a thilgeas an namhaid 'nar

rathad, 'se fiachuinn ri eagal faoin a thogail 'n cridheachan, agus thoirt òirnn tuiteam gu eu-dòc as le lionarachd ar peacannan a chur air shùilean dhuinn. Ma fhairgheas tu thu fhein ann a cunnart air bith do 'n t-seòrsa so, biodh a' chomhairle so agad mar chairt-iuil chinntich; n leasaichear t' umhlachd, t' aithreachas, do dhòc as ann an Dia, le cuimhneachadh air do pheacannan, is rud e a tha tighinn o ghuàsan Dè agad a tha fallain. Ach air a laimh eile, ma 's ann gu campar inntinn, gu ann-dòchas, gu taise, gu geatachd a tha na smaointean sin gad tharruing, neart nan argamaidean a tha iad a' cur am fiach air aibh dhut gu bheil thu càillte gun teagamh, biodh fios cinnteach agad, gur h-aun o deomhan a th' iad a tighinn.

Ann an càsan mar so, na smaoinich air ni ach thu fhein umhlachadh, agus earbsa nas muirinn rinn thu riamb a chur a iochd mòr an Tighearna. Air an dòighse bheirear buaidh air pratan shàtain le chuir a thionndadh na aghaidh fhein, is miach aicheas e cuideachd glòir Dè. Gu deimhin, b' chòir dhut aithreachas goirt a bhith ort airson do pheacannan an aghaidh mhathais mhòir Dè cho tric 'sa chuimhnicheas tu orra; ach san àrchiadna thige' dhut mathanas a shireadh le earbs làidir a toillteanas do Shlàunair. Seadh, ge d' shaoileadh tu gu 'n robh Dia a' cantuinn ann a grunn do chridhe; Cha 'n 'eil thu an cunnta mo chaorach, a dh' aindeoin sin cha 'n fhaod thu do dhòchas ann a chall; an àite sin, can le mòran umhlachd: A Tighearna, is mòr do reusan air mo thilgeadh nat, agus mo dhiteadh gu siorruidht airson mo pheacannan; ach dèis sin uile tha tuilleadh aobhair earbsa agam gu 'm fiach thu dhomh tròcair. Ime sin, tha mi 'g achanaich ort gu 'n gabhadh tu truas ri creutair bochd, a

Tha toiltinn gu dearbh a bhith chaoidh air a
 paradh uat, ach 'se luagh t' fhala prìseil e an
 eigh sin. Tha mi 'g iarraidh a bhith sàbbailte
 Shlànaire; 's ann unnad a tha mo dhòchas air
 ead, tha mi gam thilgeadh fhein gu h-iomlan ad
 namhan, dian rium mar is àill leat, is gur tu m'
 ead mhaighistir, dian rium, tha mi radh, mar is
 all leat, ach ge brith dòigh air am bi sin bithidh
 mo dhòchas unnad ge b' i so miouaid mo dhìtidh.

LXV. CAIB.

Air buaireadh na glòir dhiomhain.

AN treas buaireadh 'si glòir dhiomhain. Ni 'sa
 ith na cuireadh urad eagail ort ri gèilleadh 'sa
 har a 's lagha do ghlòir dhiomhain, 'se sin do
 hròis asad fhein, is a t' oibrichean matha; na
 uir uaille ach as an Tighearna, aidich gur e
 oillteanas a bheatha 'so bhàis friamh gach math-
 is. Gus an tilg thu an anail biodh fuath is
 ràin agad ort fhein. Miadaicheadh t' umhlachd
 an combnuidh, is na sguir a feasd' a thoirt tàing
 lo Dhia mar ughdaire gach rud math a rinn thu
 iamh. Grios air do chombnuadh; ach thoir an
 aire nach seall thu air a chuideachadh mar rud
 a thoill do ghuimhan, ge do dh' èireadh dhut
 buaidh a chosnadh ort fhein anns na càsaibh bu
 chruaidhe. Bi an combnuidh fo chùram, agus
 aidich gu saor, gu 'm fhaoin t' uile shaothair, mur
 biodh lamh chumbachdach Dè, anns a bheil t'
 earbsa, a' cur brìgh unnta. Lean a' chomhairle
 so, is faodaidh tu a bhith cinnteach nach dian do
 namhaid beud ort.

LXVI. CAIB.

*Gu 'm fìrech an deomhan ri 'r mealladh le ioma sgleò
 aig uair a' bhàis.*

Ma bheir namhaid ar n-anma, nach sguir gu

bràch a chogadh ruinn, ionnsuidh air do mbeadh fo riochd aingil soluis le sàmhlaichean meal-brèige, no coltasan riochdail, seasamh gu dainean air bonn t'èolais ort fhein, agus abair gu misneachail ris; Gabh romhad a dheoinhadhuaichuidh, till gus an tuinidh dhorrha as d' thain' thu; oir is peacach ro-mhòr mise; taisbeanan a thoilltinn; ni cha 'n 'eil mi sireach ach iochd Iosa, unnaigh na h-òighe beannaich Moire, naoimh Iosaibh, sua naoimh eile.

Ged do bhitheadh tu ionann agus cinntean gur ann o Dhia a tha na sàmhlaichean sin tighinn, thoir an aire nach bi thu mua's deas g sin a chreidsinn; na biodh eagal ort cur nan agaidh; oir feumaidh a leithid sin do g'nuim mar rud a tha struthadh o d' laigse fhein, a bhit fìor thaitneach do Dhia; agus na's ann na' tha a tha 'n taisbeanadh so a' tighinn, cha 'n 'e teagamh nach soilleirich e dhut, gur e fein a ann, gun dad a dholaidh dhut: oir esan a th toirt a gràsan do luchd na h-umh'achd, cha to e uath' iad nuair a dh' islicheas iad fhein na làthair.

'S iad sin na h-airm a tha namhaid am bict iontas a' tarruing nar n-aghaidh nuair a bhagran am bàs oirnn; ach a thuilleadh air so bheir ionnsuidh air gach duine air an taobh is mua: faic e a laigse. Tha e a' gabhail dea-bheachd air ar giomhan, agus leosan gar tarruing gu peacadh. Air an aobhar sin mun d' thig uair a chatha mhòir cogamaid an aghaidh ar n-ana-miannan a's treas air chor is gu 'n bi e nas usa dhuinn an casg 's ceannsachadh san uair dheireannach dhe 'r tinn Gleachdaibh riu gu 'n lèirsgrios. (3 Rig. xv).

RIAGHAILTEAN.

RIAGHAILTEAN AIR DLEASNASAN A'

CHRIOSTAIDH

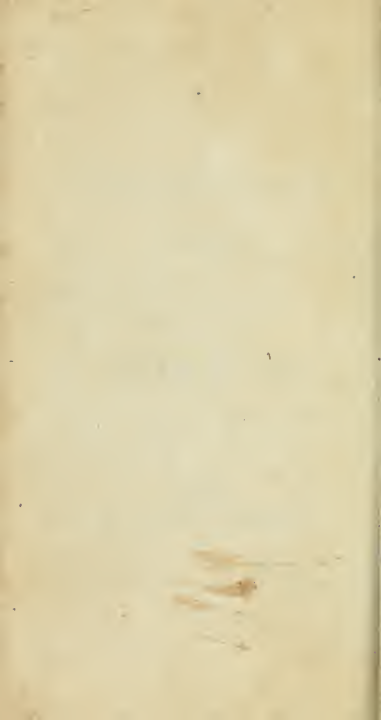
DO DHIA;

DHA CHOIMHARSNACH;

IS DHA FHEIN.

AIR AN TIONAL O NAOMH F. SALES.

RIAGHAILTEAN.

DO DHIA.

1. Mathèid an t-slighe dhìomhair gu naombachd fharraid dhìom : 'si mo fhreagairt, nach eòl dhomh a' chaochla', na gu 'n d' thugamaid gaol do Dhia le 'r n-uile chridhe, le 'r uil' anam, le 'r uil' inntinn, is le 'r n-uile neart ; is dha 'r coimhearsnach mar dhuinn fhein.

2. Gabh beachd math ar Dia, is ort fhein, is cha 'n fhaic thu Dia gu bràch gun mhathas, no thu fhein gun truaighe.

3. Mar nach faic neach air bith Dia cho fad agus a tha e ri fhaiciun ; mar sin cha toir neach air bith gaol da air rèir a mhaise.

4. An neach nach toir ionnsuidh a h-uile lath' air dol air adhart an gaol Dè, cha 'n 'eil e toirt gaol dha mar bu chòir dha ; oir cha dianar an an dleasnas so ceart gu bràch leis an fhear a stadas mar gu m' biodh e riarichte.

5. An neach ga bheil Dia a h-uile ni, is neo-ni an saoghal na shùilean.

6. Biomaid mar is àill le Dia sinn a bhith, air chumhnant gur leis sinn ; is na biomaid mar is àill leinn fhein an aghaidh a thoilse.

7. Cha 'n fhaodar nì air bith air a laghad a dhearmad ann a' seirbheis Dè.

8. 'Se gaol a thoirt do Dhia a's mua a bheir gu subhailcean an t-anam, na bhith smaoineachadh air.

9. Cha 'n fhaod sinn sgar do sheirbheis Dè, no do dheagh-oibrichean a dh' aon diachuinn ge 'n d' thig 'nar rathad ; oir an neach a tha sireadh gu Dia, cha ghéill e do dh' ainneart dhaoine.

10. Am fear a ni toil Dè, cha bhì an t-aran làthail a dhìth air.

11. An neach ris an taitinn Dia na aonar, cha

mhi-thaitneach leis ni air bith ach an rud a 's mi-thaitneach le Dia.

12. Is comharradh cinnteach gu bheil sinn a toirt gaol do Dhia fos ciunn gach ni, ma tha sinn a toirt an aona ghaol dha anns gach ni; oir mar tha Dia neo-chaochlaideach ann fein, caochladh 'sa bith a thig air ar gràdh dha, cha 'n ann naithse, ach o rud-eiginn eil' a tha an caochla' sin a tighinn.

13. Tha ar oibrichean uile 'g èirigh am prìs air rèir is mar a ghèilleas iad do thoil Dè.

14. Gaol a thoirt do Dhia, agus fulang air a shon, dà iobairt a's cùbhraidh a dh' fhaodas sinn a thairgse dha, a cheannaich sinn le ghaol is le dhòruinn.

15. Am fear a chuireas an aghaidh a thoil fhein, 'se is fhèarr a ni toil Dè.

GAR COIMHEARSNACH.

1. 'Se gaol ar coimhearsnaich craobh an eòlais; cha 'n fhaod sinn binn a thoirt air, a thaobh gur e Dia na aonar an t-aon fhear-breth.

2. Bu chòir dhuinn gaol a thoirt dha 'r coimhearsnach air talamh, mar a bheir sinn gaol dha air neomh.

3. Cha 'n urruinn duinn tuille 'sa chòir a ghaol a thoirt ghar coimhearsnach, ach faoda' ann tuille 'sa chòir a dh' uail a chur as.

4. 'Se cur suas ri fhàillinnean ponc cho àrd 'sa tha an gaol air coimhearsnaich.

5. Cha 'n fhaod sinn èisdeachd ri droch sgeul air neach air bith ach oirnn fhein.

6. Cha 'n fhaod sinn sealltuinn sìos air neach air bith; oir cha toil le fear-oibre gu 'n rachadh a ghnìomh a dhìomoladh na làthair; an nis tha Dia làthair anns gach àite, agus 'se gach duine a gnìomh.

7. Is eucoir spioradail, a bhith sireadh diomhaireachd an atharraich, 'sa ceiltinn ar cridhe fhein.

8. Cha 'n ann airson 'sgu bheil ar coimhearsnach math, no gu bheil earbsa againn gu 'm bi e math, a tha gaol ri thoirt da, ach a chiomn gur e fàithnte Dè sin a dhianamh.

9. Thaobh deagh oibrichean, na dianamaid mòran bruidhne, mòran smaoineachaidh, ach mòran gnìomha.

10. 'S olc mòr gun a bhith math.

11. Cha 'n urruinn am bàs breith air an duine mhath gu neo-uidheamaichte; oir 'se uidheam a' bhàis dea-bheatha.

12. An neach a dh' iarras gu beath' ùir, faigh-eadh bàs dha sheanna bheatha.

13. An duine a tha fìor iriosal, cha saoil e gu 'n d' rinneadh eucoir air.

DHUINN FHEIN.

1. Gus ar n-anam a chur air dea-rian, cha 'n fhuilear dhuinn a thoirt air, gach ni dhianamh fo fhiamh ann a' làthair Dè.

2. Gu bhith toilichte ann a' staid chuibheas-aich, cha 'n ann air an fheadhainn a 's mua, ach air an fheadhainn a 's lagha cuid na sinn fein air an còir dhuinn amharc.

3. An neach a 's mua a chlaoidheas a nàdar coirbte, 'se is mua gheobh do shoighneas spioradail.

4. Smaoinich gu tric air an t-siorruchd, is cha chuir drìdfhortan s'oghalta ort bruidlean.

5. Cha 'n fhoghuinn dhuinn combairl' iarraidh, cha 'a fhuilear dhuinn a gabbail. is ar barail fhein a leigeil dhinn, is gèille' gu deònach do bheachd feadhach eile.

6. Cha 'n 'eil an cràbhadh sin ceart nach freagair gar staid.

7. Is mòr mishealbh do neach a bhith ag iarraidh toileachaidh anns na rudan sin a tha freasda dha uireasbhuidh.

8. A' bhith sireadh na bochduinn, is mithoilichte le h-anshocair, is àrdan mòr; is ionann 'sa bhith an geall air cliù na bochduinn, is gairreas a' bheirtis.

9. A' bhith beirteach an cuid, is bochd an cridlie 'se àrd shonaidh a' chriostaidh; a chionn is gu bheil cothrom a' bheirtis aig' a thaobh an t-saogail so is duais na bochduinn san ath shaoghal.

10. An rathad is cinntiche air dea-chrich a chur air caithe-beatha spioradail, 'se tòiseachadh as ùirre a h-uile latha.

11. 'S ann acasan a mhàin a fhuilig maille ri Ios' aig a bheil còir a bhith glòir maille ri Iosa.

12. Bu chòir dhuinn ar beatha cùaitheamh san t-saoghal so, mar gu 'm biodh ar n-anam an fathanas, 's ar column san uaigh.

13. 'Se bàs ar n-ana-miannan beath' ar n-anna.

14. Cha 'n umhlachd a bhith a radh, gu bheil sinn truagh, ach 's umhlachd a bhith leagte ri tàir o fheadhainn eile mar thrughain.

15. Cha bhith fìor shaorsa aig an toil, ach nuair a bhios i leagte ri toil Dè; no fìor sglàmhachd ach nuair a leanas i h-ana-miannan; cho mhath tha i beo mur 'eil i marbh dhi fhein, no marbh mar 'eil i beo dhi fhein.

16. Cha 'n 'eil reuson 'sa bith air a' pheacadh a dhianamh: oir cha bhiodh e na pheacadh mur biodh e an aghaidh reusoin.

17. Cha d' thig subhailcean a feasda gu làn ire mur iarr iad gu tuille cinneachaidh; oir 's ionann iad is siol spioradail nach sguir a thoirt mach toraidh nan dea-bheus.

S U I M .

CAIB.

TAOBH.

	INNSE-SGEOIL, ...	iii
I.	Coimhlionachd chriostail air a' mìnneachadh, gun saothair cha toirear a mach i; na ceithir nichean a tha riatauach gu coimhlionachd a chosnadh, ...	1
II.	Air neo-earbsa as sinn fhein, ...	7
III.	Air earbsa ann an Dia, ...	10
IV.	Mar a gheobh sinn a mach co dhiu tha no nach 'eil ar neo-earbsa as sinn fhein is ar n-earbsa a Dia fìrinneach, ...	12
V.	Cha 'n 'eil laigse inntinn, mar tha mòran an dùil na subhaile, ...	13
VI.	Tuille chomhairlean ro-fheumail gu ruighinn air neo-earbsa as sinn fhein is earbsa a Dia, ...	14
VII.	Gu bheil ar bbuadhan ri 'n rian; gu bheil an tuigse ri saoradh an toiseach o aineolas is ó sheachran, ...	16
VIII.	Na nichean a tha dol eadaruinn is breth cheart a thoirt; na miadhoinean gu leigheas.	17
IX.	Miadhoinean eil' a chumas an tuigse o iomrall na breth, ...	19
X.	Gniomhan na toil, agus am beachd bu chòir a bhith againn o leth-amach is o leth-astigh 'nar dianadas, ...	21
XI.	Smaointean aràidh gus a thoirt air an toil nach iarr i ni air bith ach air rèir toil Dè, ...	26
XII.	Gu bheil dà thoil ann a' mac-an-duine, a tha an comhnuidh a' cogadh an aghaidh a chèile, ...	27
XIII.	Mar a chuirear casg air n-ana-miann-	

- an; agus na gnìomhan a th' aig an
toil ri dhianamh gu ruighian air dea-
bheusan, ... 30
- XIV. Cìod is còir dhuinn a dhianamh
nuair a bhios an toil an coinneamh fàill-
inneachadh, agus air bheag comais air
cur an aghaidh na feòla, ... 35
- XV. Tuille combairle gu cruaidh gheachd;
de na naimhdean dha 'n toir sinu ceann;
is de mhisneach a tha riatanach gu
lamh-an-uachdar fhaighiun orra, . . . 38
- XVI. Cha 'n fluilear do shaighdear
Christa dianamh deas gu much airson
a' chatha, ... 39
- XVII. An rian a tha ri leanail gu strìan
a chur ri 'r u-ana-miannan is ri 'r
leannanan-peacaidh, ... 42
- XVIII. An dòigh air an còir dhuinn buath-
adh grad ar u-ana-miannan a chasg, . . . 42
- XIX. An dòigh air an còir dhuinn gleachd
an aghaidh na mi-gheamhnachd, . . . 44
- XX. Mar is còir cur an aghaidh na leisg, . . . 50
- XXI. Mar a bheir sinn dea-fheum as ar
ceudan corporra, is mar a dh' fhaodas
iad ar comhnadh gu smaointean diadh-
aidh, ... 55
- XXII. Mar a dh' fhaodas nichean talmh-
aidh ar comhnadh gu diomhaireachd
beatha agus pàis ar Slànair a thoirt fo-
near, ... 58
- XXIII. Dòighean eil' agus a' faod ar ceud-
an corporra tighinn gu stà dhuinn ann
an ioma càs, ... 60
- XXIV. Mar is còir strìan a chur ris an
teangaidh, ... 65
- XXV. Feumaidh saighdear Christ' a tha
an geall ri dol ri aodan a naimhdean is

buaidh a thoirt orra, gach ni sheach-
nadh cho math 'sa fhaodas e, a chuireas
furban air inntinn, ... 67

XXVI. Ciod a th' againn ri dbianamh
nuair thèid ar lot 'sa chath spioradail, 71

XXVII. An dòigh air a' bheil an deomh-
an a' buaireadh, 'sa mealladh na feadh-
nach sin a tha an geall air dea-bheusan
a leanail, no tha fathasd bàite 'sa pheac-
adh, ... 73

XXVIII. Innleachdan an deomhain gu
cur as do 'n fheadhainn a thairngeas e
an luib a' pheacaidh, ... 74

XXIX. Na dòighean leis a bheil an deom-
han a' bacail làn thionndadh na feadh-
nach sin a tha faicinn staid an cogais
fhein, agus a tha rud-eiginn an geall
air an caithe-beatha leasachadh, is mar
a tha e tachairt gu tric gu bheil am
beachd gun bhrìgh, ... 75

XXX. Am mearachd anns a' bheil mòran a
tha gan saoil sinn fein ann a' staid nàoimh, 78

XXXI. Na h-innleachdan a tha deomhan
a cleachdadh gus ar tarruing a shlighe
nan subhailcean, ... 80

XXXII. Foill mu dheireadh shàtain, 'se
subhailcèan fhein a thionndadh gu
aobhar peacaidh, ... 83

XXXIII. Comhairlean feumail dbaibhse
a tha 'g iarraidh an ana-miannan a
chlaoidh, agus na subhailcean a tha ria-
tanach dhaibh a chosnadh, ... 89

XXXIV. 'S ann uidh air n-uidh, is lion tè
is tè a bheirear a mach subhailcean, . 92

XXXV. Na miadhoinean a tha freagrach
gu toirt a mach shubhailcean, is mar is
còir grathunn a thoirt ar aon subhailc, 94

- XXXVI. Gu bheil subhailcean ag iarraidh an sior chleachdadh, ... 9
- XXXVII. O 'n tha subhailcean daonnan ri 'n cleachdadh, tha h-uile fàth ri 'n cur an gnìomh ri ghlacail, ... 9
- XXXVIII. Ann an toirt a mach shubhailcean, gu h-àraid an feadhainn sin a tha 'duilich, tha h-uile fàth air gleachd ris an namhaid ri ghlacail gu ro-dheònach, 9
- XXXIX. Mar a fhaodar subhailcean a chleachdadh an iomadaidh càs, ... 10
- XL. An ùine a tha ri chosg ann an toirt a mach subhaile àraidh air bith, agus combarraidhnean air cho fad 'sa chaidh sinn air adhart, ... 10
- XLI. Nach d' thig dhuinn a bhith fada an geall air na h-uile sin a chur uainn, a tha sinn a' giùlan gu faighidneach; mar is còir tograichean air cridhe rian, ... 10
- XLII. Mar a bheir sinn buaidh air ceilg an deomhain, nuair a bhios e a' cur cràbhaidh neo-chunbhalach romhainn, 10
- XLIII. Gu bheil ar nàdar coirbte le prosnachadh an deomhan, deas gu breth obunn a thoirt air an atharrach; an dòigh air an t-olc so leigheas, ... 10
- XLIV. Air urnaigh, ... 1
- XLV. Air urnaigh chridhe, ... 1
- XLVI. Air smaoineachadh, ... 1
- XLVII. Dòigh eile air urnaigh chridhe, 1
- XLVIII. Dòigh urnaigh gu iarraidh ead-arghuidh na h-òighe beannaichte Moire, 1
- XLIX. Tuille prosnaidh do na peacaich gu earbsa a comhnadh na h-òighe beannaichte, ... 1
- L. Dòigh cràbhaidh agus urnaigh tro ead-arghuidh nan naomh is nan aingeal, 1

L I. Smaointean air fulangas Chrìosta, agus na gluasadan cridhe bu chòir tigh- inn uapa, ...	124
L II. An toradh a thig o smaoineachadh air a' chrìos, agus o leanail shubhailcean Iosa Crìost' a chaidh a cheusadh, ...	129
L III. Air Corp Chrìosta, ...	133
L IV. Air an dòigh air an còir an t-sàcra- maid naomh so gblacail, ...	134
L V. An dòigh a nitear deas airson comaine gu gaol Dè lasadh 'nar cridhe, ...	133
L VI. Air comaine spioradail, ...	145
L VII. Air buidheachas, ...	147
L VIII. Mar is còir dhuinn sinn fhein a thairgse do Dhia, ...	146
L IX. Tlus agus cruas cridhe ann an cràbh- adh, ...	149
L X. Air rannsachadh cogais, ...	154
L XI. Gu bheil an cath spioradail ri sheas- amh gus am bàs, ...	155
L XII. An dòigh air an còir dianamh deas gu gleachd ris na naimhdean sin, a bheir ionnsuidh oirnn aig uair a' bhàis, ...	157
L XIII. Mu cheitheir sheòrsa bhuaireadhean, a tha bhehiontas aig uair a' bhàis: a' chiad bhuaireadh an aghaidh creidimh, 'san dòigh air a chasg, ...	158
L XIV. Buaireadh an an-dòchais, is mar a chuirear na aghaidh, ...	159
L XV. Air buaireadh na glòir dhiomhain, ...	161
L XVI. Gu 'm fiach an deomban ri 'r mealladh le ioma sgleò aig uair a bhàis, ...	161

 RIAGHAILTEAN.

Do Dhia, ...	3
Gar Coimhearsnach, ...	4
Dhuinn Fhein, ...	5

IOMRAILL.

Taobh 5, lin 5, saoilidh; t. 8, l. 15, cuir
 t. 9, l. 9, bhig; t. 10, l. 1, anam; t. 13,
 aindeoin; t. 17, l. 2, sinn; t. 24, l. 20,
 30, l. 24, bharrachd; t. 32, l. 24, luibhe;
 l. 31, eile; t. 36, l. 26, fein; t. 37, l. 1,
 raichean; t. 38, l. 9, foghainn; t. 38, l. 1
 t. 40, l. 3, amhairc; t. 40, l. 7, naomh;
 l. 37, cuir as cha; t. 41, l. 15, gu; t. 43,
 dhomhsa; t. 44, l. 14, phrìseil; t. 46, l. 17,
 t. 50, l. 15, fhaodas; t. 50, l. 19, cheilg;
 l. 12, thug; t. 54, l. 14, h-oidhche; t. 60,
 Shlàanair; t. 63, l. 30, iomchuidh; t. 67,
 no; t. 68, l. 23, cinnteach; t. 74, l. 3, iml
 an; t. 77, l. 30, subhailcean; t. 77, l. 3
 shocrach; t. 77, l. 37, sinn; t. 80, l. 8, chl
 adh; t. 81, l. 6, sireadh; t. 81, l. 11, oibric
 t. 84, l. 5, no; t. 90, l. 9, bhuannachd;
 l. 21, shònraichte; t. 126, l. 19, tha; t.
 19, nam.

15.2.80

